

VLADIMIR GAJŠEK

PISMO

o družini in starševstvu

Stadimir Pijick

© **Vladimir Gajšek**, vse pravice pridržane.

© **INTELYWAY**, spletni elektronski medij za digitalno razširjanje umetnosti, razvoj kulture in napredek ustvarjalnosti, 2009, vse pravice pridržane.

The background is a complex collage of handwritten text in various orientations and styles, overlaid with several pencil sketches. The sketches include anatomical drawings of what appear to be ear canals or similar structures, a circular diagram with internal lines, and a small floral or geometric sketch. The overall aesthetic is that of a scientific or medical manuscript.

VLADIMIR GAJŠEK

PISMO

o družini in starševstvu

V pomenu družinskega urejanja sem deloval tako, da bi pomiril spravno vsaj tiste, ki so po svoje delovali kdaj kakor skregani s pametjo, ker so bili pač razžaljeni in malodušni, prignani celo v samskosti sekundarne izolacije do roba obupa, včasih celo v cinični samoobrambi – kakor da ne morejo ustvariti svoje družine in ne skleniti zakonske zveze ter stopiti v redna družinska razmerja, kjer bi zaživeli polnokrvno doživljenjsko. Problem starševstva se je pojavljal in se morebiti še pojavlja ne kot neka umetna dilema – tudi po morebitni umetni oploditvi zdravih, a nevrotičnih samk in celo lezbijk... –, marveč kot vprašanje ljudskega slovenskega občestva, ki je organizirano politično krajevnoskupnostno in občinsko ter tudi župnijsko. Pravna rešitev ločenih staršev, ki se gotovo morajo že sodno zavzemati za otrokovo korist, torej vsaj za materialni status, dosežen s preživnino, ne pa tudi kdaj s preživnino ločenih mater, naj bi ponujala količkaj dostojnejšo podobo sodobne slovenske razpadle družine. V primerih, ko gre za zunajzakonsko skupnost, se razpad te skupnosti kaže drugače v uveljavljanju prav družinsko-premoženjskih pravic, pa tudi glede na koristi ali preživnino otroka, kar se dože s tožbo, ki jo sodišču posebej vloži otrokov zastopnik. Starševska pravica je pravzaprav socialna pravica ljubeče odgovornosti – ali pa je ni več, ker se je razdrobila v interesne sfere na obeh straneh starševstva, tako materinstva kot očetovstva.

Vsaj ustavno je zagotovljena zakonska zveza in družina v slovenski državi tako, da se potrjuje tudi svoboda izbira po zakonu, obenem pa naj zakonska zveza temelji na tako imenovani in splošno sprejeti ali vsaj načelni enakopravnosti zakoncev. Zakonska

zveza se sklene pred pristojnim državnim organom, ki mu pravimo matičar, potlej pa nevsetica in ženin stopita še pred oltar, kjer se poročita cerkveno. Zakonsko zvezo in pravna razmerja v njej, v družini in v zunajzakonski skupnosti ureja zakon, namreč ne zakon kot zakonski stan zase, marveč Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih ter drugi zakoni. Zdi se, da slovenska država utegne varovati družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja za to varstvo potrebne razmere vsaj načelno, čeprav je praksa temu običajno zaradi uradovnosti določnih organov, od socialnega dela naprej, obratna, če ne docela drugačna, ker pač obratuje pisarniško ter predvsem po obrazcih, ki naj jih izpolnjujejo starši v zapletenih tiskovinah.

Nedvomno so vendarle določene ustavno že tudi pravice in dolžnosti staršev. Starši imajo namreč pravico in dolžnost - vzdrževati, - izobraževati in - vzgajati svoje otroke. Ta pravica in dolžnost se staršem lahko odvzame ali omeji samo iz razlogov, ki jih zaradi varovanja otrokovih koristi določa zakon, zakon pa si razlagajo uradne napadalne ali preganjalno zasliševalne osebe morebiti docela po svoje, po lažnih obdolžitvah ali po krivosumnosti ter po znanih stereotipijah, ki so samo posledica komunistične bivšosti. Socialno delo lahko centralno poskrbi, da otrok ne bo prejemal primeroma otroškega dodatka, ker bo uredilo tako, da starši ne bodo nikoli ugodili občinarstvu ter bo vselej manjkalo kakšno "dokazilo" in ne bo pravilno izpolnjen zapleteni obrazec. Šola s skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja brž poskrbi v negativistično destruktivističnem pomenu, da se za otroka odtegne in se ne plačuje družinska pokojnina. Šolsko oblastništvo, ki si že

v obvezni šoli jemlje več kompetenc, kakor bi si jih smelo s tovarišiji, napada starše, ki dodatno izobražujejo otroke in tvorijo domačo ugodno izobraževalno-vzgojno klimo. In ko kaplan s svojim farškim pristaštvom začuti, da je družina šibka ali da se jo preganja, bo tudi nagnal označenega, sicer nedolžnega otroka ter mu na tih način brez usmiljenja preprečil sveto birmo, torej morajo starši v stiski kar sami skrbeti kot domača Cerkev ne le za redno obiskovanje maše, ampak tudi za sprotno katehezo. Naposled je vsaj načelno določeno, da imajo otroci, rojeni zunaj zakonske zveze, enake pravice kakor otroci, rojeni v njej, sodna praksa ob razpadu zunajzakonske skupnosti pa celo odpade, ker nihče razveze, ki je brez poroke ni, tudi ne prijavi.

Posebno področje predstavlja tako imenovano svobodno odločanje o rojstvih otrok, ki naj je odločanje za življenje. Ustava zagotavlja, da je odločanje o rojstvih svojih otrok svobodno, s tem pa se postavlja vprašanje splava in tako imenovane umetne oploditve, ko se starševstva pravzaprav ne ugotavlja scela, torej se ne ve, čigav naj je svoj otrok. Država baje vendarle zagotavlja možnosti za uresničevanje te svoboščine in ponuja ali organizira razmere, ki da omogočajo staršem, da se odločajo za rojstva svojih otrok, sicer bi bili otroci samo in samo državni otroci.

Tudi pravice otrok in človekove pravice otrok so ustavno vrhnje zagotovljene. Kajti v družini in državi otroci pač uživajo posebno varstvo in skrb. Človekove pravice in temeljne svoboščine pa načelno uživajo otroci v skladu s svojo starostjo in zrelostjo. Celo več, slovenskim otrokom se zagotavlja posebno varstvo pred

gospodarskim, socialnim, telesnim, duševnim ali drugim izkoriščanjem in zlorabljanjem, in tudi takšno varstvo ureja zakon.

Ustavno je še določeno, da otroci in mladoletniki, za katere starši ne skrbijo, ki nimajo staršev ali so brez ustrezne družinske oskrbe, uživajo posebno varstvo države – tudi njihov položaj ureja zakon. Značilna je sicer znana slovenska privoščljivost, ko se organi pregona s postsocialistično šolskimi tovarišijami spravijo na urejene razmere, ker ne prenesejo, da se imajo ljudje radi, takrat si državno plačane službe še posebej v svojih uradovahnih združbah prizadevajo, da bi otroka odvzele, starše pa tudi z lažnimi obdolžitvami zaprle. Starševstvo je tako rekoč nenehno pod državnim nadzorom, ko pa gre za pomoč staršem – kdo neki pomaga? Na zunaj se v javnosti tudi "država" kakor hvaliči, da pomaga družinam, vsaj dokler ne preverja civilna družba, kako je z resnico. Onemogočanje slovenskih družin bi bilo zategadelj potrebno pretrgati, sicer bo Republika Slovenija postala država obrazcev, rubežnic in rubežnikov, uradno pisarniških napadačev in feminiziranih tovarišij, ki hočejo družino pravzaprav socialno odpraviti, jo finančno zlomiti, medtem ko se naj starševstvo izgubi – in kar naj bi ostalo, bi bili samo še nekakšni izpolnjeni obrazci, ki so vedno "neoliberalno" zavrjeni.

Pomen starševstva bi se moral pokazati v slovenstvu spet polnokrvno in odgovorno. Ne žensko histeriziranje ne moške objektivacije ne morejo prekriti dejstva, da je z družinami v relacijskem realizmu in v novi podobi družine nekaj narobe. Ko bo konec moči "neoliberalnega" reševanja, ki si prisvaja zakone in ustavo docela

po svoje ali celo maščevalno zanikuje starševstvo in zdrave družinske odnose, bo verjetno tudi z zakonsko zvezo in družinskimi razmerji le preprostejše in bodo ljudje bolj sproščeni ter odkriti. Zaenkrat pa se kvečjemu večidel bojijo in nergajo, drugič spet delujejo nastopaško ali se umikajo v različne zasvojenosti, od množičnega – družinskega – alkoholizma do odvisnostnih bolezni, torej vbežijo v kemijske in nekemijske odvisnosti.

V dobri volji po urejanju starševske pravice sem pisal protestniku D. Novaku, ko sem komentiral njegove primarne ali gonjsko očetovske zahteve, da bi lahko vsaj govoril s svojim otrokom.

avtor

Vladimir Gajšek
Linhartova 34
1000 LJUBLJANA

Drago Novak
Tovarniška 12 c
Logatec

V Ljubljani, dne 5. aprila 2000

Spoštovani gospod, krščanski prijatelj Drago Novak,

v upanju, da Vam bo sreča količkaj naklonjena pri urejanju Vašega starševstva na očetni strani, sem uvidel, kako je tudi očetna ljubezen za urade komaj kaj več kot zanemarljiva, vendar človek z vztrajnostjo in doslednostjo doseže vsaj to, da vzburi javnost, namreč civilno javnost. Živimo v postsocialističnem času države, zato odločilne tranzicije, ki politično, še zlasti družinsko-politično skrbi zgolj zase, za drugega pa ji je zategadelj kaj malo mar, razen na besedah. Predvidevanja, da bo sicer družina v svojih socialnih vsebinah in zgodovinskih oblikah propadla, so se doslej vedno izjalovila. Razpadanje družin je doseženo predvsem formalno pravno ob tolikernih razvezah, torej ob ločencih in ločenkah, ko otroci ostajajo vmes. Vzgoja in sreča pa bi morali biti zagotovljeni slehernemu otroku in njegovi celostni rasti, zlasti pa osebnemu napredovanju – v družini, v otroškem vrtcu, v šoli, v igri z vrstniki, v zdravstvenem in socialnem varstvu. Potrebna je velika mera demokratičnosti in smisla za drugega, da se bo spremenil odnos do družine in do očetovstva posebej. Medsebojno priznanje je posledica dobrih odnosov tudi v slovenstvu. Mnogo sem premišljal o socialni in psihosocialni kontroli vsakršnih slovenskih neoetatistk in pendrikovcev ali kaplarskih tovarišev in šolskih tovarišic itd. nad družino in gospodinjstvom, nad starševstvom in vsiljevanjem lažnih sumov ter krivičnih kazni, nad posebej šoloobveznim otrokom in sicer vsakoterim mladostnikom. Oprete se lahko na večsmiselno znano reklo "Kakršen oče, takšen sin," in "Kakor matka, tako Katka!". Vsaj med sosedi v istih sosekah bi se lahko zgodilo, da bi pokazali kaj več solidar-

nosti, čeprav marsikje samo še čakajo na obglodljivo kost, ki jo naj vržejo pred prag zlasti elektronski mediji in tisk, posebej pa politiki postsocializma. V takšnem upanju vem, da ste zastavili svoje osebne moči za priznanje svojega odgovornega starševstva in da bi lahko imeli zgledne in redne stike z lastno hčerjo Majo. Pišem Vam kritično in s presodnim odnosom do starševstva, otroštva in družine, vendar ne posebej omejen le na starševstvo, zgolj na otroka nepovezano ali samo glede na družino zunaj socialno političnih razmer ali zunaj nadzora.

Ločenost od pravic še ne pomeni, da starševske pravice ne bi obstajale ali da tudi otrokove in človekove pravice ne bi obstajale. Kako se Vam kaj godi – ste že morda uspeli navezati očetni stik s hčerjo Majo?

Ali so starševske pravice upoštevane, je odvisno od povezave staršev, pri katerih otrok živi, z obstoječimi socialnimi in izvršilnimi ali preganjaškimi ali policijskimi oblastmi, pa tudi s šolsko vodjevsko tovarišijo, ki poda "strokovno" mnenje. Ko ste se zavzeli za novi in civilno forumski položaj starševstva aktivistično, ste naleteli na nekatere javne ovire, ki pa Vam niso mogle preprečiti gladovne stavke v obliki postnega starševskega protesta ali molitve za pravnike. Zavzeli ste se namreč za lastno očetno vlogo, da bi tudi Vaš otrok, ki živi redno pri materi in z očimom, lahko uveljavil pravico do očeta, vendar ne le kot do ploditelja, ampak do ljubečega vzgojitelja. Za ploditeljstvo je država z materjo vred itak izterjala tako imenovano rejnino ali Vaš denarni prispevek otroku. Materinska vloga ne more biti le v tem, da

terja od očeta sredstva, hkrati pa se spreneveda, da bi bil oče kaj več kot ime na položnici. Zdaj je že čas, ko bi se lahko tudi okostenela uradnost v svoji pravno-državni brezosebnosti prebudila vsaj toliko, da bi upoštevala osebno pravo in rodbinsko pravo tudi v Vašem primeru, ko se zavzimate za priznanje očetnega starševstva in svoje odgovornosti za lastnega otroka. Uravnoteženje tovrstnih, sicer motenih, a vendar popravljivih odnosov, ki se vlečejo že desetletje, se mi kaže kot nujno, nujno v učlovečenju, ne pa v nadaljnjem razčlovečenju. Otrok bi moral imeti v vsakem primeru pravico do obeh staršev. Celo več, tudi praznovanje materinskega dne je bilo zdaj posvečeno obenem starševstvu, sindikalnemu dnevu žena za osmi marec pa ne posvečajo oblasti več toliko pozornosti. Vsako doslednejše zavzemanje za ureditev družinskih in socialno starševskih razmer se mi zdi obojestransko vredno resne obravnave. Kjer namreč otroci ostajajo le vmes, ima od tega koristi tretji, to pa so svetovalne službe, šolska oblast, socialno delo, policija, sodstvo...

Družina spada v civilno družbo, kolikor je oseba. Nove možnosti socialnosti ali medsebojnih odnosov v družini, na delu in v šoli so se izrisali z novimi tehnologijami, zlasti z informacijskimi tehnologijami – domala vsak otrok ima namreč doma svoj računalnik in tudi svoj mobilni telefon. Civilna družba bi morala nekako državno vedeti, da tudi vsaka nova generacija pridobi vsaj sedemkrat več informacij, s tem pa tudi nakopičenega znanja. Kljub tej softverizaciji ostaja vzgoja otrok in mladine primarna družinska in družbena naloga. Pojav civilne družbe ali družbeno zasebnega foruma predstavlja novo kakovost v preseganju tiste

sicer sprejete in še vedno nekako "samoumevne" samoupravnosti, ki nadaljuje s svojim postkomunizmom, vendar se ljudi ne da več pretentavati v nedogled. Družina v novih in evropeiziranih razmerah se hoče še bolje materialno opremiti, a tudi psihična plat ne bi smela ostati pri tem zanemarljiva. Nekdaj priznani družinski kolektivizem in socializem, ki je sodeloval na javnih prireditvah, v šoli, na sestankih in političnih mitingih, je gotovo presežen, čeprav si zvijačni oblastniki z oblastnicami vred prizadevajo za ohranjanje nenehne tranzicije. Kadar država žrtvuje posameznika in družino, deluje izvršilno za zaprtimi vrati ali razširja stereotipije diferenciranosti, da ima vso oblast nad posameznikom. To oblast si praviloma jemlje tudi samostojna in suverena slovenska država nad starši in otrokom, torej nad družino. Kajti za družino stoji privilegij države. Stvar se očitno zaplete, ko gre za enoroditeljske družine ali kdaj za koruzništvo, obenem pa za otroke, ki imajo dvoje staršev: rodne starše in še nadomestne starše. V civilno družbenem smislu ste pričakovali, da Vas bo zavaroval tudi v očetni pravici slovenski Varuh človekovih pravic, saj ste protestirali pred njegovim uradnim pragom, vendar ste naleteli na za/ostalost in na uradnost, češ, kaj sploh hočete... - hočete pa uveljaviti očetno pravico kot osebno pravico, ki spada med temeljne svoboščine ne le v Republiki Sloveniji, ampak mednarodno in po sprejetih konvencijah. Javnost ste obvestili o tovrstnem razčlovečenju tudi s pismi.

Ali ima slovenska družina svojo kodificirano, zgodovinsko generično prihodnost, če se uveljavlja socialno, ekonomsko, psihološko, kupno in tržno in je samo najmanjši delec informacijske

svetovne in internetno razmrežene družbe? Skrb za otroka in družino je postala tudi nacionalna in skupna skrb. Družina v zgodovinskem prehodu namreč po zlomu vzhodnoblokovskega real-socializma in po odpravi jugoslovenarstva pomeni slovensko, da lahko spet uveljavlja svoje kulturne in celo krščansko moralne vzorce. V ta prostor slovenstva je prodrl tudi družinski new-age, ki ponuja posamičnicam izterjavo v lahkovernosti in napajanje pri vzhodnih viri univerzalnih religij in vzhodnih modrosti, saj je ateizem češ nekako ovržen, pa tudi ne spleča se več, kakor se je deklarativno v komunizmu. Vsaka družina se torej hoče po novem opremiti zdaj zahodno in vsaj po zgledu Evrope, pa naj gre za družinsko kozmetiko ali hitro pripravljeno družinsko hrano, za nove postelje in spalne vložke, za nove pralne stroje, otroško konfekcijo in modno obutev, za gospodinjske nove aparate, ko že vsak otrok zna ravnati z mikrovalovno pečico in ve, kje je hladilnik in si vzame iz hladilnika. Zdi se, da so nove in informacijsko oblikovalne ali softverske tehnologije zajele že tudi slovensko družino in otroka, le da se pojavlja značilna sebevidnost, ki se nadomešča z drugim: izrazitejša je intuicija medsebojne tekmovalnosti in tržnosti. Materinstvo in očetovstvo je spremenilo svojo smer navidezno, kljub genski tehnologiji in novim dognanjem klonizacije. Povsod naokoli rastejo cvetličarne, picerije, bifeji, novi disko klubi, otroški vrtci in šole, novo tečajništvo, fitness centri z aerobno vadbenimi programi, zlasti za ženske, medtem ko se moškim ponujajo vzhodnjaški borilni športi in dobra papica po naročilu... Vsebolj se uveljavljajo tudi v javnosti psihoterapije in javne službe, tako da se včasih že naravnost vsiljuje videz, kakor da bo vsakršna svetovalnost nadomestila funkcije primarne dru-

žine, kar je sicer v vsakem primeru izjalovljeno početje, naj se zdi še tako "pravno". Manipulacije so namreč popularizirane zlasti z ženskami, ki morajo za vsako ceno ohranjati zaposlitev, da v resnici preživijo. S tem pa je vsebolj razvidna rast tako imenovanih "ženskih" poklicev ali mehkih tehnologij, od vrataric do tajnic, od psihologinj do pediatrinj, od vzgojiteljic do šolskih tovarišic, od odvetnic do sodnic... Če Vam kdo očita, da bi utegnili biti ženo-mrzec, kakor na primer menda sedanja mat' županja ljubljanska, vendarle ne more preklicati odnosa med možem in ženo v družini ali zanikati, da ne bi žena sprejela vsaj moževega priimka. Postmoderna družba zaposluje ženske množice enakovredno moškimi, le da harfistke in baletke niso zanesljivo zamenljive z rudarji ali avtobusarji in ne narobe.

Družinskega kosila na primer ne more nadomestiti ne restavracija ne javna kuhinja in niti šolska kuhinja. Ko se vprašujem, kako da otroci tako množično zametujejo hrano v šoli in se obnašajo prenažrto in kdaj brez kakršnekoli jedilne olike, si odgovarjam, da se obnašajo tako tudi zaradi zavodske poobčenosti in ker ni jedilnega miru, šolska tovarišija pa to še potencira. Družinske kultiviranosti in zasebnosti nikoli ne nadomesti razred, podobno kot tovarišica ne nadomesti mame. Vprašanje otrokove duhovnosti, zmožne zbranosti, omike in vljudnosti torej ni odveč niti v postsocialističnih razmerah, čeprav je treba priznati, da založbe dobro služijo na račun novih učbenikov in mladinskega ter otroškega leposlovja, a tudi knjižnice se k sreči polnijo in lahko vse več krščenih otrok obiskuje verouk nemoteno. Sam pripadam s svojim doživetim, nepobeglim otroštvom v povojni rod, ki sem preži-

vel UNRRa pakete "rumenega" sira in suhega mleka, izgradnjo porušenega mesta, povojno otroško skrivališče v bunkerju, solidarnost z mariborskimi avstrijskimi otroki, ko smo imeli v meščanskem stanovanju v družini "nameščenca", kot se je reklo sicer intelektualni družini, še vedno kuhinjsko kredenco in štedilnik in zaboj s premogom in drvmi, kopalnico z velikim bakrenim ogrevalnikom vode itd. in nišo z lurško Materjo Božjo... Sosednji otroci smo bili solidarni med sabo, smo si pomagali med sabo, tudi kvartno smo pa bili vodilni, vsakodnevno smo se nekateri učili za šolo in gulili latinščino in grščino, če ne drugega, obenem pa imeli vedno dovolj časa za različne potegavščine in otroško nedolžno veselje. Vsaj med sabo smo se imeli otroci radi, sosedje smo bili ena sama velika odraščajoča družina ter smo resnično v skupnem napredovanju prijateljevali in si delili kruh in mast, celo več, gradili smo otroško solidarnost. V takih razmerah sem lahko sam napravil svoje lutkovno gledališče v drvarnici, ker pa sem že osemleten dobil poleg Svetega pisma tudi svoj pisalni strojček ERIKA, sem že zgodaj pisal in sicer pesnil, doma me je očka med drugim mimogrede naučil še latinščino, mama pa trdne značajnosti in uspehov v medsebojnosti ali v odnosu do drugega. Tovrstna vzgoja se je obrestovala pozneje v življenju, ko nisem čutil kakšnih kompleksov do nežnega spola in sem bil dovolj samozavesten, da sem prevzel vodilno vlogo tudi tedaj, ko sem se poročil. Ne gre torej za kakršnokoli regresijo, pač pa za preprosto spoznanje, da se vzgojenost že izza deških ali dekliških let nedvomno dobro obrestuje. Znal sem biti uspešen – vsemu navkljub ter sem zagovarjal človečnost v razmerah, ki niso bile niti materialno ugodne in ne mentalno svobodne. Tako Vam pišem, ker vem, da

je bilo od *domače vzgoje* odvisno, kako se bomo uveljavljali pozneje še v šoli in družbeno in poklicno. Starševska skrb je bila edino vredna, vse dokler se niso pozneje pojavile tolikere servisno svetovalne službe. In v tako okolje ste dobesedno padli Vi s svojim očetovstvom.

Otroški čas starih slaščičarn, nedeljskih tiho zbranih maš in tipično slovenskih nedeljskega kosila kakor da je mimo. Vendar s tem še ne more biti mimo ne materinstvo ne očetovstvo. Družinsko pravo in rodbinsko pravo še vedno velja. Le da se sedanje oblasti ne zgovarjajo na "brezrazredno družbo", ko uveljavljajo svojo politično, izvršilno in sodno moč, svojo šolsko vasezaprtu ali vasezadrto oblast in svoje omejitve – le znotraj države. Država tudi v postmodernosti ne more zakriti dejstva – žlahta - raztrgana plahta. Toda vsako novo osnovanje družine bi morala država s cerkvenimi strukturami vred vendarle kakorkoli podpreti, ko bi bilo priznано materinstvo in očetovstvo enakopravno – v resnici pa se uveljavlja, kot ugotavljate, nekakšen postmoderni nalepotičeni feminizem. Nove zakonske zveze kakor da so podobne pogodbeno poslovnim zvezam, družina pa bi bila v tem primeru le še porabniška in nakupna enota. Postmoderno partnerstvo se torej razlikuje že od bivšosti. Ne gre pozabiti, da se je zgodila emancipacija žensk na javni ravni in zaposlitveno, zdaj pa bi naj družino verjetno nadomestila nekakšna potrošniška pornografizacija. Razraščanje globalne "vasi" namreč pomeni, da so se pomeščanili vsi sloji tako, da so sprejeli citoyenske norme in da se že vsak nočni čuvaj obnaša kakor burgeois. S tem se je spremenila tudi vloga deklišva in ženstva. Tudi očetovstvo je v novih

razmerah sovzgojno in družinsko utemeljeno, vendar le tako, da se oče ne pojavlja več kot pater familias, pač pa kot nekakšen svečeniško družni in domači patriarh, ki skrbi od poroke naprej za družinsko skupnost in se ukvarja z družinskimi bioenergijami.

Ne gre prezreti, da se Cerkev v pastoralni neurejenih zakonskih in družinskih odnosov sklicuje na Jezusa, ki je vedno oznanjal, branil, širil resnico in moralno popolnost, hkrati je bil neizmerno usmiljen do grešnikov in ponujal rešitev, to pa velja tudi za sleherno družino in zakonski stan. Krščansko praktično, župnijsko in občestveno z Božjim ljudstvom to hkrati pomeni vzor, kajti če Cerkev želi, da njen pastoralni odnos do težkih in neurejenih zakonskih primerov izhaja iz ljubezni in resnice, mora v svojem pastoralnem zavzemanju dosledno predlagati vsebino in načela, ki so v skladu s krščanskim oznanilom. Ljubezen kot krepost in vrednota torej tvori temelj družinskih in partnerskih odnosov v zakonu, iz te ljubezni se razvije tudi krščanska družina, ki zna, more, uspeva premagovati življenjske težave. Cerkev o neurejenih ali celo o samoraslih zakonskih odnosih pove, da *kristjani* s cerkveno neurejenim zakonom ne živijo v skladu z evanĝelijem in zakramentalno naravo zakonske zveze, vendar kljub temu po krstu le pripadajo Cerkvi. Za vredno prejetje zakramentov sprave, torej za dobro spoved, in evharistije, torej za prejem svetega obhajila, morajo urediti takšni svoj neurejeni položaj. Znano je, da v tradicionalnih razmerah ponavadi duhovščina priležnikom ali zunajzakonskim partnerjem ni hotela in ni podeljevala svete hostije, pa naj so to ljudje zamerili ali ne – postavila je namreč zahtevo, naj partnerja stopita pred oltar. Šele

zakoncem, ki se trudijo, se iskreno kesajo in težijo k spreobrnjenju, Cerkev dobrohotno pomaga, to pa so tudi psihoterapevtski postopki, ki resnično prispevajo k spremembam in pripravljenosti na spremembe, k uvidu težav ali k spreobrnjenju za dobro.

V medsebojni družinski družnosti poteka družinska dinamika, ki je razvidna navzven in navznoter. V sami družini so odnosi lahko že tako privajeni, da ni treba vsega dobesedno izreči, človek že ob vstopu v stanovanje lahko občuti, kam je prišel – pa ne le po družinski knjižnici sodeč in pohištveni opremi, po znakih verne družine, po opremi in stanovanjski urejenosti, pač pa tudi lahko brž presodi, kam je prišel, po ozračju, ki ga za/diha med družinskimi člani. To se posebej še vidi pri podnajemnikih ali sostanovalcih; gospodinjska tehnologija pa je že tako prodrla, da jo je najti v vsakem domu. Družinska postmodernost je navznoter ali doma opremljena z nakupi in z udobjem. Posebni postmoderni tip družinskega življenja kaže, da so sicer starši zaposleni in da se "zaposlujejo" že tudi otroci: od otroškega vrtca do male šole in dandanes z devetletko, ko obiskujejo javno šolo že šestletniki, a so tudi slednji že dobro "opremljeni". Slovenski svet se družinsko ne spreminja v globalno vas, kjer se vsi med sabo poznajo in vedo, kako je pri sosedu, ampak se je sprevrgel v globalno mestno zakotje ali v istost; tukaj pomislim na le Corbusierove urbano načelne domisleke, ki ne sprejemajo brezdušnega mestnega blodnjaka, niti vrtnega tipa meščansko hišnega okolja in ne stanovanjskih kasarn, značilnih za proletarsko industrijske četrti, ampak se zavzemajo za mestno okolje s cvetjem in zelenjem, z ekološko urejenostjo. Sodobne mestne blokovne soseske, ki so

postmoderno podobne celo zaprtim novokasarniškim ali celo zaporniškimi dvoriščem, ki so mi zazidale na primer tudi pogled na ljubljanski grad z balkona v prvem nadstropju, poseljujejo zaposleni ljudje, ki se srečajo kvečjemu v trgovinicah ali izza smetarnic, v samem bloku pa v osebnem dvigalu ali v veži. Kljub temu je tudi postmoderno meščanstvo mešanica potomstva malomeščanskega in podeželsko priseljenega prebivalstva, ki se je izšolalo in zasedlo delovna mesta, prej po partijski liniji in z mešanimi zakoni ter z gastarbajterskim priseljenstvom z juga, dandanes pa le v interno državnih razmerah in občinarsko.

Oblasti, ki določajo zgodovinski tok družinskih skupnosti, podobno kot so v časih revolucije ravnale enopartijsko, tudi zdaj sprenevedavo ignorirajo, da je bilo še preveč lumpenproletarizacije in preveč socialistično jugoslovanske družinske socializacije. Zato se socialna stratifikacija hierarhično ne pne navzgor kot sicer v evropskih državah, kjer se bolje ve, kdo je kdo in kjer lahko sposobni uspejo: tu si razlagam, da je s C(hristliche) D(emokratische) U(nion) po 2. svetovni vojni kancler Konrad Adenauer z bavarskim pivopivcem Erhardom zgradil ob pomoči Marshallovega plana ne le nemško prenovo in gospodarstvo, marveč je hkrati odprl možnosti za uspeh vsem nemškim državljanom in državljanom tudi družinsko. Slovenska izgradnja po osamosvojitveni vojni pa je vsaj deset let takšna, da se je spremenila sicer sestava parlamenta, toda vladnost birokracije in temeljna organiziranost združenega šolskega oblastništva, zdravstva, prometa... je ostala enaka, celo več, šolsko samoupravljanje je v novih razmerah postsocialistično docela zadržano in so

tovarišice in tovariši z vodstvu osnovnih šol svojevrstna tisočglava oblast nad slovenskimi družinami, skupaj s policijo; najsi se je spremenila tudi šolska zakonodaja, se v razredih po vedenjskih vzorcih ni spremenilo nič, tovarišice pač delujejo ne kot učiteljice, ampak kot nekakšne partijske sekretarke, šolska vodstva pa so totalitarna in vsemogočna s svojimi diktatorskimi plačanci in plačankami, seveda ob pomočništvih ravnateljstev in ob šolsko svetovalnih službah oziroma ob vsej policijski kolaboraciji. V ljubljanskih šolah vladajo ravnateljice in ravnatelji, ki imajo vso vsezaprto oblast nad družino in otrokom, namreč v skupni zvezi s policijo – vsa skupna slovenska, zlasti pa mestna šolska tovarišija pa predstavlja nekakšen srednji sloj slovenske družbe. Zato šolstvo s postkomunizmom učinkuje in deluje še vedno docela komunistično: z otroki ravnajo slabše ko svinja z mehom, celo več, vzgoja je nična, kolikor lahko v šoli sploh lahko govorim o kakšni vzgoji, ne pa o šoloobveznem delu, ki smo mu svojčas rekli - pouk. In ker velja za ta šolski socialni sloj tovarišij, da je urejen totalitarno, s strogo hierarhijo socialistično-komunističnih notranjih razporejanj, je tudi spodbujanje k nasilju in otroško vedenjski znorelosti toliko očitnejše, kolikor bolj vsaka osnovna šola razporeja svoje razredne funkcionarje med učenkami in učenci: ve se, kdo sme in kdo ne sme biti med učenci predsednik ali podpredsednik razreda, koga bo odstavil razrednik, kdo bo vpisan redneje v šolski dnevnik za opomin, na koga se bo spravila po dogovoru socialistična tovarišija tako imenovanega oddelčnega učiteljstva... Šola je otrokovo prvo *delovno mesto*, ki ga ureja šolska oblast v preslikavi socialističnega samoupravljanja. V vseh slovenskih šolah morajo še vedno klicati otroci zaposleno učno

osebje edino kot: *tovarišica* in *tovariš*, da je najjasneje izraženo, kako se ohranja komunistična partijnost zoper slovensko demokracijo, zlasti pa skupaj s policijo proti družini. Tega sektorja se ni dotaknil skoraj nihče, kajti ljudje se bojijo, da jim bodo tovarišice in tovariši v šoli pač maščevalno in komunistično uničili otroka, kar pa že itak lahko nekaznovano počnejo, saj se nikomur nič ne pripeti. Tukaj smo še najdlje od avstrijskih ali italijanskih sosedov, saj tam ni več Partijske tovarišije (Parteigenossenschaft) in ne vladajoče ljudske srenje v osnovni šoli (Volksgemeinschaft). Ko tako radi pedagogi primerjajo slovensko osnovno šolo z drugimi v drugih deželah, kar sproti zanemarijo dejstvo, da mora slovenski šoloobvezni otrok še vedno klicati kot učiteljico zaposleno osebo: "tovarišica" oziroma "tovariš". In vendar bi rad ta šolski srednji sloj živel – gosposko in bi rad imel nekakšne gosposke, če ne celo meščanske manire.

O šoli Vam tokrat pišem iz dveh razlogov: najprej, šoloobveznega otroka morajo starši pošiljati v šolo, da jo obiskuje redno, kar pomeni, da je na voljo po urniku vsakodnevno v šolskem letu tovarišicam in tovarišem in da ravnajo z njim, kakor oni komunistično hočejo, tudi proti staršem in razredno hujskaško; nadzor nad družino in starši preko otroka ni samo šolski, ampak je zlasti policijski, ko se vključi celo osnovnošolsko zdravstvo in občinsko socialno delo. Pod pretvezo, da bi menda poskušali "pomagati", se tovarišijske združbe po vseh slovenskih občinah in krajevnih skupnostih obnašajo tako, da vzpostavljajo nenehno moč nad otrokom in družino. In ko že toliko govoričijo gobezdavo na vsa usta o uspešnosti pouka, se vprašujem, kako da je že

splošna izobrazba osnovne - in srednje šole - tako strašno hlapčevska in nizka, kljub videznosti prida in truda otrok. Celo več, vzdrževanje vrstniškega nasilja je že po svojem bistvu itak revolucionarno, vsa šolska pedagoška naravnost pa je še kar naprej revolucionarna in monopartijska, saj nihče ne more ukrepati: v svete staršev so vnaprej izbrani določni, v svetu šole posedajo zagovorniki šolskega totalitarizma, osnovnošolska ravnateljstva pa počnejo, kar se jim pač zljubi – in so med sabo v navezah. Res pa je, da po osamosvojitvi slovenske države vsaj partizanski tovariši in tovarišice ne prihajajo več v šolo bluzit o tovarišu Titu in drugih tedaj vladajočih diktatorjih in tovarišijah, deloma tudi zato, ker so te partizanske tovarišije senilne in so k sreči pod zemljo. Politični vidik šolskega srednjega sloja v Sloveniji pa je še vedno že zaradi ravnateljske diktature monopartijski.

Materialistični vidik starševstva se podreja vsakokratni, tudi novi oblasti. Starševstvo zato prikazujejo kot nekaj odvečnega in ničvrednega, vsak oče je lahko osumljen, z Vami vred, da je pedofil, posiljevalec in navadna baraba, tako kot je vsaka mati le še spolni objekt socialističnega sindikalizma, ki je oskrbela človeško reprodukcijo: tako se ravna uradno in državno. V resnici se zdaj dogaja, da so prišle mnoge deklice k brihti in se odločajo za poroko le, če je izbrani ženin dovolj petičen. Poslej namreč nihče ne bo več tvezil zgodb o nekakšni zvestobi v primeru, ko zakonec zboli ali pride na kant, kakor je običajno bilo kdaj na Zahodu. Postsocialistični zakon marveč združuje med sabo le atlete z lepoticami, vsi pa naj so visoko izobraženi ali nosijo vsaj formalno visoko izobrazbo. V resnici pa se tvori tudi posebni postmo-

derni egoizem, ki je dovolj pretentano sebizadosten, ko si spolno partnerko ali partnerja itak poišče drugje, tudi plačano, ne pa obvezno v zakonski zvezi. Novi, postmodernistični pragmatizem zakonske zveze in družinskih razmerij je tudi uradna inštanca, ki se lahko obnaša nasilno in samovoljno – ko ste poskusili uveljavljati lastno starševsko pravico, ste ugotovili, da je temu res tako. Po osamosvojitvi Slovenije lahko govorim tudi o trženju z družino, ki pa ni samo šolsko, pohištveno, prehranjevalno, prometno, zdravstveno, ampak tudi še cerkveno povrhu. Šoloobveznega otroka obravnava cerkvena oblast podobno in enako kakor še vedno komunajzarska tovarišijska šola: prednost imajo edino nasilni, bogati, egoistični otroci, ki pa znajo vsaj pred predstojniki kdaj zaigrati svojo vnaprej razumljeno vlogo. Pri tem ne bi smel nihče zamenjevati primeroma šolskega ministra z ljubljanskim metropolitom: a kaj, ko so v cerkvenih strukturah kaplani in župniki bolj papeški kot papež sam! Če hoče kdo med starši doseči, da bi se vendarle kaj uredilo v fari in šolskem okolišu, mora vnaprej računati, da bo zategadelj žrtvoval najprej lastnega otroka skupnemu in splošnemu, šolsko-cerkvenemu neuspehu. Pravne norme in zakoni veljajo namreč le tedaj, ko oblasti obravnavajo starše, ne pa za tovarišice in tovariše, kaj šele za cerkveno oblastništvo. Zato naleti človek skoraj povsod na mrzel in uraden odnos in na nesramno ter osorno odkrenljivost, ko gre za človekove, kaj šele za družinske ali starševske in za otrokove pravice v slovenski državi.

Kadar govorim o socialnem urejanju družine, starševstva in otrok, naletim vedno na finančno vprašanje. Morala je pač

slovensko uradno kupljiva, oblastne funkcije v šoli in fari pa so razdeljene. Morda ne bi bil sam tako kritičen, ko ne bi postale razmere šolsko in cerkveno nevzdržne in ko ne bi zaznal, podobno kot ste ugotovili sami, da si jemljejo tudi centri za socialno delo skupaj s policijo kompetence, ki jih sploh nimajo. To uradovavno kavbojščino, ki se je liberalizirala samo postsocialistično, je treba vsaj opozoriti, da ne bo večno na oblasti in da ni več cekaja ne udbe, da bi se lahko še naprej odločalo enoumno... - ali pač? Država, v kateri se ne sme biti oče s starševsko pravico, dovolj jasno izpričuje, da obvlada situacijo le s policijsko represijo in z grožnjami, tudi z lažnimi ovadbami, če je treba. Slovenija je imela svojo povojno tragedijo, ko so komunisti pobili vsaj dvanajst tisoč fantov – Edi Kocbek, ki je razkril ta zločin, mi je rekel prizadeto, da je to dvanajst tisoč družin manj, in prav je imel, prijatelj. Ko ne bi bilo te in drugih slovenskih tragedij, bi se verjetno drugače urejalo v naši državi, tudi ko gre za družino in otroka in za zasebno pravo in za civilno družbo in za priznanje starševstva... Sedanja vlada ne kaže kaj dosti zanimanja, da bi se uredilo kaj v tem smislu, saj ni nihče od osnovnošolskih vodstev ali ravnateljstev in pomočništev ravnateljstev zamenljiv in se socialistična revolucija s šolsko tovarišijo nadaljuje... Tudi razstava Temna stran meseca je pokazala, kako je bilo s šolstvom v času enoumja, kako z družino in otrokom. Javno namreč pravijo znani politični pravljicarji, naj bo šola politično nevtralna, obenem pa vedo, da imajo prav oni vso šolsko oblast tudi politično v svojih rokah – in te oblasti ne nameravajo spustiti. V nevtralni šoli lahko delajo tovarišice in tovariši radikalno.

Zalomilo se je tudi v družinsko političnem primeru – lastni otroci v bivšosti niso mogli več zaupati lastnim staršem, tudi navzlic podkupninam in privilegijem in nepotizmu. Tudi politične poroke se niso obnesle, niti ne pod pretvezo, kakor da gre celo za nekakšno meščansko "imenitnost". Nagoni so delali po svoje. Družinska čustva so postala vse razvidnejša ob splošni materializaciji in pehanju za denar, čeprav so tudi ekonomske resurse prevzeli stari oblastniki, nekaj pa so vrnili bivšim oropanim privatnim lastnikom in škofijam. V takih razmerah je vdrl v slovenstvo new-age, v takih razmerah in ob zlomu jugoboljševizma se je izza državne samoosvojitve pokazalo, da hoče biti družina demokratična. Demokratizacija slovenske družine so v Republiki Sloveniji onemogočili: šolske tovarišije, centri za socialno delo, policija in sodstvo. Resda niso več govorili o socialističnem oblikovanju človeka, ki mora biti hlapec diktature, vendar tega tudi zanikali niso nikoli. Razredna zavest množic se je spremenila v zakotno zavest krajevnih skupnosti. Primarne vezi otroka z mamo in očkom so spet postale samo predmet uradnega nadzora in sosedske privoščljivosti; vsaj v Ljubljani je tako, da se izvaja oblast nad družino nadzorno in z vsemi razpoložljivimi sredstvi sprotnega odtujevanja: oblast natanko ve, da lahko s potolčenim človekom ravna, kakor hoče, zato ga poskusi šolsko, socialno delovno in policijsko dotolči, četudi z lažnimi ovadbami in po ustaljenih obrazcih izigravanj. To pa nima nič skupnega ne z razvojno psihologijo ne z družinsko psihologijo in ne z družinsko terapijo, kaj šele s sociologijo družine. Kajti nobenih teoretsko sprejemljivih postavk niti vezno ne morejo postaviti, ko uveljavljajo tovrstne oblasti nadzor in samovoljo nad starševstvom ali čez otroka. Ugotavljal sem

celo več, da tisti, ki se ukvarja z družino, šolstvom, družinskim pravom, z osebnim pravom in s civilnostjo, tudi z vprašanji družinske politike mimo nadzornih cerkvenih ali državnih oblasti, naleti na odpor in na nerazumevanje, saj tudi ob iskanju avtentičnih virov preprosto zaprejo vrata, češ da gre le za družinske skrivnosti, za varovanje osebne nedotakljivosti in tajnosti, čeprav so bifeji polni vsakodnevno in so šolske travme očitne in se policija spopada z mamilarji in podobno. Nenadoma, ko bi iskal primeroma le ekonomska gledišča družinskega življenja, se združbe spremenijo v sebilastno uradno in nedostopno vazezaprto, saj bi se razkrila vsa javnovzgojna kataklizma, ko iste oblasti dopuščajo toliko zla, samovolje, napadalnosti in nasilja, kakor ga generirajo s permisivno vzgojo tudi same.

Napake sedanjega starševstva vidim predvsem v: - lastni neizoblikovanosti zakoncev in v medsebojnem spodjedanju, kar slabo vpliva na otroka, ki je vedno zraven, še celo v maminem trebuhu; - v družinski tekmovalnosti, kjer prevladuje navznoter slepa pega, navzven pa srepenje; - v podkupovanju otrok ali v permisivni vzgoji, ko se starša preprosto nimata dovolj rada; - v socialnih, družinskih, ekonomskih očitkih, kdo zasluži več in kdo dela več za družino, obenem pa otrok takšno situacijo ekonomsko zlorablja tako, da mu morajo nenehno do/kupovati; - pretirani navezanosti staršev na otroka in v premajhnem samospoštovanju; - dopuščanju, da otrok dobi, kar si želi, vendar z restrikcijami v malenkostih; - premalo družinskega praznovanja; - nepoznavanju otrokovih stvarnih potreb; v ne dovolj iskreni ljubezni do otroka in v pomanjkanju pravičnosti; - gledanju v sosedom lonec

in sosedsko tekmovalni zavisti; - družinskem pitju, ki se sklicuje na primer zlasti na francosko privajeno vsakodnevno pitje; - navajanju otroka, da je nekaj več zaradi boljše družine in denarja; - strahu pred šolskimi oblastmi, kjer naj se čuti roditelj že vnaprej krivec; - prevečkratnem obiskovanju govornih ur; - podpori tistemu uradnemu "strokovnjaštvu", ki šoloobveznega otroka samo označuje; - slepem zaupanju v dobrodelne organizacije; - ščuvaštvu otroka, da nasprotuje enemu od staršev, kakor da vzgoja ni skupna; - v odrekanju lastni starševski pravici; - v omejevanju stikov otroka z očkom ali mamo, pri katerem otrok ne živi; - neizpolnjevanju obveznosti, ki so rodovno tradicionalne in samoumevne. Vse omenjene napake starševstva oblasti brž in učinkovito izrabijo v svoj prid in za lastno uradnost. Premalo govorijo javno o mladih - nezakonskih in zakonskih - materah, tudi o tistih, ki preprosto bivajo v štirih slovenskih materinskih domovih, kamor jih pravzaprav izvagonira ali izseli "slovenska družba" zaradi stanovanjske stiske in še bolj znanega, a neuradnega stanovanjsko najemnega in podnajemniškega oderuštva. Po zadnjih podatkih je zaradi sicer boljšega zdravstvenega in prehranjevalnega standarda vse več tudi ljudi v zletih, ki jim je tudi sam papež Janez Pavel II., ta veliki človek tisočletja, napisal pismo kot sam star človek v razumevanju njihove onemoglosti in stisk... Torej bo vse več tudi starih staršev. Statistično demografsko navijanje pa ne pove, da se bo povečanje v prirasti vsega zemeljskega prebivalstva ustavilo na določni meji in da so demografska pretiravanja zmotna. Zaenkrat je v slovenskem starševstvu tako, da se večina družin počuti tranzicijsko, še zaradi zlasti razkola z bivšim anomično diktaturnim in juigoboljševiškim reži-

mom. Po zlomu komunizmov so se pojavile v vzhodnoblokovskih državah in tudi v Republiki Sloveniji nove pasti, ki se imenujejo trženje in razprodaja v informacijski družbi in novih tehnologijah – od kibernetizacije vsakdanjega življenja do prehrabene, farmacevtske industrije, od kmetijstva do genskega inženiringa, od populistično bliščavega zabavljaštva do sprejete pornografizacije...

Mnogo sem pisal in študiral o družinskem pojavu v slovenskih razmerah, vendar Slovenci kljub tako številnim uradom, šolam in drugim inštitucijam ne premoremo ene same revije ali knjižice, ki bi govorila količkaj kritično o družinski psihologiji, o družinski terapiji, o sociologiji družine, o antropologiji in družini, celo o družinskem pravu ne pišejo. Kolikor se je z zakonsko zvezo in družinskimi razmerji ukvarjal pravniško K. Zupančič, je le napisal uvod v Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, kjer ga zanimajo predvsem tisti nadzorovalni izrazi oblasti nad družino, ki ne vsebuje niti družinskega čuta; drugo njegovo dodatno tovrstno spisje govori le o pravnih normah socialno skrbstvenega nadzora nad zakoncema in otroki. Tukaj je še šolska medicina in družinska medicina, zdaj imamo, hvala Bogu, vsaj priznanega gospoda družinskega zdravnika in si lahko tudi starši izberejo otrokovo gospo zdravnico: ne morejo pa si izbrati za šoloobveznega otroka šole, kjer vladajo napadalne tovarišice in obrambna tovariši ter ravnateljstva šolska diktatura z vodjevim pomočništvom vred.

Položaj starševstva se je v *novih tehnologijah informacij-ske družbe* in z evropeizacijo slovenstva vendarle spremenil, kakor se je pač tudi sprotno uveljavljala civilna družba in se je pokazal v mnogih primerih civilni pogum. Vtikovanje v družino se dogaja tudi tako, da nove "misijonarske" verske skupnosti verba-jo družinske člane in iščejo svoje pristaštvo največ med bivšimi ateisti, ki so izgubili položaj komunističnih privilegijev, bodisi vključujejo čefurje, kakor se reče južnim bratom in njihovim pri-seljenskim družinam, ki pa so se dovolj asimilirali, da govorijo in pišejo celo slovensko, otroci pa v javni šoli nedvomno občuteva-jo, da morajo biti slovenski državljani. Kljub temu si hoče družina zagotoviti v prostem času vsaj toliko gospodinske zaposlenosti in zasebnosti, da bi bilo vsaj spolno občevanje partnerjev manj kontrolirano: brž ko se pojavi tretji, ko partnerka pove, da bo postala mama, se med zakoncema ali partnerjema in širje dru-žbeno razmere spremenijo. V času klonizacije je celo teološko sporno, kateremu od dvojčkov je primeroma Bog prvemu vdihnil dušo, ko sta enojajčna dvojčka, in stvar bi se izjemoma zapletla še s siamskimi ali zraslimi dvojčki in dvojčicami, ki imata oba, tudi telesno zraščena, vsak svojo osebo in osebnost in je oba, tudi zraščena, potrebno spoštovati in ju razumeti v družini in družbe-no. Gledal sem po nemški tv oddaji primeroma družinsko psiho-loški in osebnostno izzivni kviz s siamskimi dvojčicami, prišedšimi iz Anglije, ki sta obe zrasli skupaj in odgovarjali vsaka posebej; vedel sem, da se tidve pač ne bosta poročili, namreč zavoljo zras-lega telesa, obe pa sta bili urejeni in vsaka s svojim aktualnim jazom. O čemer se je včasih samo pritajeno, skromno in sramež-ljivo šepetalo, je zdaj javno oddajno večkrat objavljeno, zlasti v

elektronskih medijih: od večidel šaljive reklame za kondome do mednarodne ekonomske propagande za tisto belo volneno stvar, ki kri pije, torej za damske vložke. Bajе imajo v družinah z mladostniki kondome shranjene vsak po svoje v kopalnici, očka svoje, sinko svoje, saj tukaj ni sposojanja. Prav lepo in spodobno pa je, da je tudi ena in sveta katoliška cerkvena skrb za zakonce spregovorila o družini in spolnosti in da pomaga družinam tudi pri naravnemu "preprečevanju" zanositve ter z učenjem medsebojnega spolnega spoštovanja in božje ljubezni: poroka je namreč eden od zakramentov, tudi krst je sveti zakrament – torej je tudi krščanska družina na Slovenskem urejena po novem, vendar bolj sproščeno, saj se moralno ve, kaj je dovoljeno in kaj ne. K temu so pridodale svoj seksi piskrček še tovarišice v šoli – nekatere so res lepo govorile o porodu in rojstvu novega otroka in so tudi spolno občevanje pokazale kot odnos razumevanja med očkom in mamo, s čimer so vsaj nekoliko zajezile pocestniško bahavost mladinske delikvence in prostaško psovanje.

Kot veste, ga ni skoro več ameriškega žanrskega filmčka ali nanizanke, kjer se ne bi psovalo mimogrede. Tudi zadnji mednarodni izpad v ljubljanskem lutkovnem gledališču, ko .ičkarili čez vse komunisti, od hrvaškega predsednika Stipeta Mesiča do zabavnega slovenskega predsednika Milana Kučana skupaj z izzivažkim komunajzarskim psovačem Kobalom, ja, tudi ta izpad je naletel vsaj na nekatere ogorčene reakcije v javnosti, tv komunistična oddaja političnih marionet pa je pokazala, da je psovanje pač postjugoslovansko čisto običajna in privajena reč. Na žalost se znašajo s psovki nad otroki premnogi nevrotični starši, kar

potem otroci prenašajo v druga okolja in psujejo kakor navadno še med seboj in v šoli. Zdravilo proti tolikreremu psovanju je nedvomno molitev, če ne drugega.

Družinsko sožitje pomeni tisti duhovni in osebnostni substrat povezav, v katerem se dogajajo sublimne, tudi nenapisane vezi družinskih članov. Zato gospodinjsko delo mater ni plačano, tudi očetno delo ni plačano in tudi delo otrok za družino inm v družini ni plačano – žepnina je pridodatek otroku, da pač ima nekaj za nameček. S poroko, ki je sicer res baje nastala na svobodni volji obeh partnerjev, čeprav so znane tudi poroke iz določenega blagovno proizvodnega, obrtniškega, političnega, verskega... interesa, se zgodi, da poročeni par postane en sam družinski subjekt, ki naj se ravna skupno sporazumno, s priznavanjem dostojanstva drug drugemu in tudi v ustvarjalno agresivnem spolnem gonu, ko je zagotovljeno posteljno uživanje ter sicer redna domača prehrana. Tako se sožitje tvori pri mizi in v postelji, kar je predpogoj, da zakon sploh kaj velja in da sploh lahko obstaja tudi koruzništvo. Lepo je videti, kadar dve osebi različnega spola med sabo "harmonizirata", in tako še na srebrni, zlati, diamantni poroki, ne pa le prve mesece skupnega partnerskega bivanja. Značilno za partnerje in zakonce naj bi bilo soglasje, pa naj gre za enotno vzgojo otrok ali za nakup novega avtomobila, pralnega stroja ali pomivalnega stroja... Zanimivo je, da se odločata zakonca ali partner in partnerka samostojno v skupni presoji, da sta torej dvoje v enem tako, da se med sabo priznavata kot človeka. Torej je možna samosebna samostojnost obeh zakoncev v enem soglasju in enem sožitju, čeprav sta neodvisna. To hkrati pomeni,

da lastne neodvisnosti v partnerstvu noben v paru ne sme zlora-
biti – na račun drugega in ne na svoj rovaš. V monogamnem
zakonu je pač tako, da si izbereta partner in partnerka skupno
"življenjsko pot" doživljenjsko, čeprav je prav, da pride do razu-
mne razveze, če kdo od partnerjev zdrsne nepopravljivo in noče
sodelovati v zakonskem sožitju ali ne kaže niti več interesa, da bi
bil doma – in če zakonska tovarišica ali zakonski tovariš ne kažeta
med seboj medčloveških dobrih lastnosti, če drug drugemu mor-
da škodujeta in če pride do izigravanja in kriz zaradi razčlovečen-
ja, je bolje, da pride do ločitve. Morala ene osebe, tudi če skupna
in partnerska, namreč ni veljavna, če je preozka, da bi lahko
dihala v kulturi in družbi. Poročeni so močnejši, dokler so poro-
čeni in se čutijo pomembnejši, saj ni nihče v družini prepuščen le
samemu sebi, kaj šele samošnjosti. Sožitje v zakonu je družinska
metafizika, le da je drugo telo utelešeno ne v partnerjih, pač pa v
tretjem, to je – v otroku. Rekel bi, da je otrok metafizično kon-
kretno bitje družine. Že zato je otrok neskončno več kot domača
žival, ki nadomešča samkam in samcem na primer otroka.

Otrok je bil v novoveštvu tudi v službi ideologije in politike,
tako je postal polifizično bitje, kakor da ima skratka več teles v
enem: v času 3. rajha je pripadal Hitlerjevi mladini ali hitlerjugen-
du, v času titoizma pa Titovi zvezi pionirjev in zvezi socialistične
mladine po republikah in avtonomnih pokrajinah zvezne diktatu-
re. Komunistična oblast je poskrbela, da je z letaki, lepaki, z radij-
skimi oddajami, s knjigami, z javnimi političnimi množičnimi
mitingi, z mladim jugovojaštvom, celo s socialističnimi cicibani v
otročkem vrtcu kot vzgojnovarstvenem zavodu gojila kult oseb-

nosti ter si je podrejala otroka in preko otroka še celo otrokovo družino. Prijatelj Žarko Petan je v romanu *Dvojčka* opisal, kako se je moral preleviti iz buržujškega sinka v socialističnega javnega ovaduha, ki je celo lastne profesorje obtožil poleg sošolcev, da so češ fašisti, čeprav sam ni vedel, kako in zakaj, sicer pa si je moral izmišljati o lastni družini vrsto samokritičnih samoobtožb, namreč skupaj s sestro – ki je danes vendarle lastnica mariborske kavarne Astoria... Otrok v socializmu je moral biti utelešen: najprej zase, potem kot vzgojni državljani, nadalje kot učenec, kot član pionirske, mladinske, celo partijske organizacije, sicer pa je bil priznan kot družinski član med zakoncema kot njuna družbeno vložna asimetrija. V sožitju družine so bili sicer pozabljeni kaj kmalu medeni tedni, ki jih je nadomestila družinska in slovenska državna ter sosedska stvarnost.

V novem življenju, ki se poglobi in se hkrati ovršiči višje, je bivanjska situacija eksitencialno pogojena z dejstvom, da je par sploh skupaj in da sploh vsakodnevno živi v sožitju – tudi v primeru, ko na primer mladoporočenca gostačita pri tASTU ali tašči ali pri sorodstvu. Že zato zakonska zveza ni več prostovoljna, je le utemeljena na skupni medsebojnosti, torej na odgovornosti. Pravna forma zakona je nad zakoncema: ko se poročita, predstavljata več kot le sebe. Predstavljata nadzorno enoto države.

Kdor je bil poročen ali je živel in živi na koruzi, ve, da tudi zakon sam ali dolgotrajnejše koruzništvo spremeni človeka. Ko stopita zakonca v zakonski stan, je obredje vnaprej pripravljeno, pa naj gre za občinsko registracijo pri matičarju ali za sveti zakra-

ment poroke, ko stopita dva pred oltar. Celo več, že na začetku in pred samim zakonom obstaja sponzorstvo v stvarnem smislu. V zakon in v zakonu se zakonca uresničeno med sabo sponzorirata. Nekaj tega je ohranjeno v zaroki, ki se je spet vrnila v slovenske predporočne razmere, nekaj pa je ob poroki znana postavljena – šranga. Zakonska zveza je objektivirani in pravno utemeljeni odnos obeh zakoncev, ki pa bi bil klavrn, ko ne bi bilo ljubezni. Pri tem nemara še vedno velja, da so se prej poročili med sabo, da bi se ljubili, dandanes pa se ljubijo, da bi se lahko poročili. Na takšno zakonsko sožitno danost morata objektivno in formalnopravno, sicer pa tudi v koruzništvu pristati oba partnerja, ki nista več od samih sebe zaradi sebe, ampak zaradi zakona ali zunajzakonske "skupnosti" in družine.

V čem se razlikujeta narodna skupnost, narodnomanjšinska skupnost, krajevna skupnost, skupnost stanovalcev... od družinske skupnosti? Medtem ko je za narodno skupnost potrebno nacionalno sožitje države in plebiscitarna volja samoodločbe, da bo nacionalna država le pravna in socialna forma naroda, torej tudi mednarodni objekt, pa je družinska skupnost za razliko tudi od drugih družbenih skupnosti sebizadostna, ko stopita zakonca v zakonski stan – enako velja za koruznike in njihove družine kot zunajzakonske skupnosti. S tem ko se človek v družini subjektivira, se v naciji vendarle objektivira, saj ni v sorodstvu s sodržavljanji, enako kot velja za družino narodov Evrope in sveta še širše.

V zakonu in družini se tvori "mi-zavest" tako, da je družina zlito sestvo vsaj treh oseb, v enoroditeljski družini pa vsaj dveh

oseb. Ta forma pravno in družbeno je veljavna tudi v postmoder- ni dobi, le vsebine "mi-zavesti" so se spremenile. Ko se namreč češ podaljšuje na primer čas otroštva še čez puberteto, ko druž- bena zabava poskrbi, da bi se mladina množično počutila kot zarodki v maternici, na primer z bučno rokovsko in hevi- produkcijo, še z rejvanjem ali divjim plesom do onemoglosti, se postavlja vprašanje o družini in zlasti o starševstvu še posebej kočljivo. Slovenska družina se je namreč v samostojni državi osa- mosvojila, vendar ne zato, da bi bili otroci neodvisni ali da bi se združevala in divjala sama sebi prepuščena mladina čez družino in celo proti staršem. Socialno zdravstvo bi moralo poskrbeti, da bi imel sleherni slovenski otrok pravico do zdravega družinskega življenja in da se uveljavi kot samostojni jaz, česar ni mogoče doseči samo uradovno in z obrazci ter pojasnili, ampak z dejavn- im vključevanjem mladine v ustvarjalnost, šport, kulturo, igro in delo.

Razvojna psihologija in šolska psihologija zaenkrat govorita še vsaj na zunaj v prid otroku, toda za uničenje družine. Psihosoc- ialni razvoj družine je v novem tisočletju pogojen z novimi men- talnimi slikami in novimi kulturnimi vzorci obnašanja, torej tudi krščansko, ko bi se lahko starši in otroci in celo mladoporočenci oblikovali vsak v svojem sožitju. Zakonski stan je postavil po reli- gijski resnici Bog sam. Vendar takoj rečem, da marsikdaj že zara- di samega zakona človek ni še nič boljši ne lepši, še zlasti ne tedaj, ko meni, da ga ščiti samo država vsaj na papirju. Ker vstopi človek v zakon partnersko prostovoljno, a že pogodbeno, ne more potem stopiti prostovoljno in po svoji volji iz zakonskega

stanu – celo za koruznike bi utegnilo veljati, da po skupnem sožitju ne sme partner kar tako zapustiti partnerke in narobe. Zakonsko življenje, bi rekel, je prav zaradi "mi-zavesti" in nadaljnje družine vendarle popolnejša oseba. Starševstva, družine in rodbine ne bi smel nihče izčrtati iz države, tudi ne s socialnim delom in po pravni poti, kar pa se na žalost vsakodnevno dogaja, saj starševske pravice niso zagotovilo, da so sploh priznane, kakor sem videl v Vašem primeru: za Vas se namreč ve, da ste oče svoji hčeri Maji, vendar Vam je država odvzela starševsko pravico in Vam celo po Majini materi preprečuje in prepoveduje stike z lastno hčerjo, čeprav hčeri niste, kot dokazujete, nikjer in nikoli škodovali. Razen če država s svojim socialnim, šolskim, sodnim uradništvom meni, da je življenje Vaše hčere zanjo kazen, namreč očetna kazen.

Tudi v osebi zakonskega stanu se postavlja vedno znova vprašanje prostovoljne odločitve za zakonski stan in poroko, obenem pa je vprašanje svobodne volje podobno nekim asociacijam, ki naj naravnajo oba partnerja, ko sta dovolj odrasla in poslovno sposobna, na skupno zakonsko življenje. Znano je, da so najslabše poroke na vrat na nos: tudi to se namreč dogaja, na primer kar na počitnicah, lasvegaška sklenitev zakonske zveze in družinskih razmerij pa je poročni obred posebne vrste, kjer se lahko vzameta dva s pričama kakor na tekočem traku, le da parček vplača stroške obreda, tudi z glasbo; baje je mogoče tisti zakon tudi brž razdreti. Prostovoljna odločitev za zakon vsebuje nedvomni pomislek, ki sega v nazaj zanaprej: predzakonsko stanje vsakega partnerja posebej namreč ni zavezujoče, brž pa, ko se

vzameta pred matičarjem in fajmoštrom, morata vsaj formalno pred državo in Bogom priseči doživljenjsko zvestobo, če ne drugega, tudi morata s kratko pritrnilnico oba "dahnuti" svoj zavestni pristanek. Sklenitev poroke je vedno tudi obredni, ne le državno-pravni akt. V cerkvah imajo pred poroko tudi javne oklice, da se ve, da se bo par poročil. V mestnih okoljih, kjer se ljudje itak ne poznajo med seboj, je zanimivo morda poslušati ob takšnih oklicih, kaj sta zakonca po poklicu – skoraj v vseh primerih se izenačuje socialni status oklicanih, ki bosta sklenila poroko. Podobno je še prej z deklinščino in fantovščino: ponekod v mestnih okoljih se poslovi od "ledig stanu" fant tako, da povabi znance in prijatelje in druge, ki se sploh hočejo udeležiti fantovščine. Varljivost spolnih zvez med fantom in dekletom, dokler se ne poročita, je lahko različna, saj šele v zakonski postelji postane in se uresniči spolnost ne le vseživljenjsko občeveljavna, ampak tudi življenjsko odnosna. Če ni spoštovanja, pa tudi spolnost preide iz navade v naveličanost, utrudljivost, odvečnost – ponekod slovenske žene izsiljujejo s polno pripustivijo može šele ob koncu tedna ali bolj za nagrado, ko je itak znano, da se moški, skrbeč za družino, izčrpa dovolj pri delu in prihaja domov nekako polpotenten. Spolno občevanje kot komunikacija, ki jo je zagovarjal primeroma hrvaški psihiater Pavao Brajša, postane kot torej v zakonski zvezi tudi psihološki akt.

Predzakonska spolnost le z enim moškim napeljuje morda dekle, da postane od njega spolno obsedena in zato čustveno zahteva od "svojega moškega" nenehno pripravljenost na spolno občevanje, čeprav ji v tem zaročenec ne more ustreči. Nemalo-

krat lahko dekleta, ki je spolno obsedeno od "svojega moškega", tudi prav od njega izsiljuje zakon, še zlasti pa v primeru, če zanosijo. Feminizacija slovenstva bi morala pomagati vsem takšnim dekletom, ki se morda izsiljeno celo poročijo s "svojim moškim", saj postanejo spolno obsedene le od enega partnerja, temu pa je ali vseeno, po drugi strani lahko lastno ženo potem izrablja, hkrati pa si najde prejšnje partnerke in obnavlja z njimi spolne zveze. Kljub temu, da je deviška nedolžnost še vedno deviza za sklenitev poroke, pa ni več pravilo: znano je, da pride v zakonskem stanu večkrat do transferjev, ki se izživijo v vernosti in bi moral potem le Bog poskrbeti, da bi v zakonu bilo vse urejeno. Moralni kompas morata zakonca prinesiti s sabo sama, torej ne more biti Bog vnaprej kriv, da tolikeri zakoni niso uspešni; poleg tega pa tudi zakonska zveza, ki je samo registrirana na občini, menda kaj malo velja v cerkvenem oziru – zato je prav in dobro, da stopijo takšni zakonci čimprej pred oltar. Seveda se za cerkveno poroko ni treba civilno ločiti in potem spet skleniti zakonsko zvezo pred matičarjem in oltarjem. V vseh primerih zakonskega sožitja torej ne velja nekakšna vnaprejšnja prostovoljnost – že v zaljubljenosti obstaja sugestivno osvajanje in vdaja, ko volja popusti posamič, da se združi v dvoje.

Mnogi menijo, da je cerkvena poroka kot zakrament dar Cerkve, v resnici pa si zakonca sama podarita sveti zakrament zakona, duhovnik je samo cerkvena priča ob ženinovi in nevestini priči in opravi obred – zakon je simbolna vez med Kristusom in Cerkvijo – ta sveti zakrament je pravzaprav *skrivnost*. Kajti zakonsko občestvo je skrivnostno znamenje Odrešenikove milosti in

Cerkve, je tisto maziljenje, ki vodi v večno slast božje biti. Mož in žena sta cerkveno poročena drug po drugem zakramentalno, zato se ljubita v posvetitvi ter se dopolnjujeta življenjsko. V zakonski zvezi, videno krščansko, je množenje Kristusovega življenja in je kot sklenjeni zakonski akt stvar božje in človeške edinstvi. Krščansko je zakonska ljubezen posvečujoče dejanje. Če je simbolno življenjsko res, da dojenček pije z materinim mlekom tudi materinščino, je res, da živi že v maternici odrešilno, da bo rojen za zveličanje. Teh resnic in verskih dogem ne more odpraviti sicer noben državni predpis – tako pač je.

Ob cerkvenosti, ki se ukvarja z otrokom in družino uradno, obstajajo še javna šola, policija in sodstvo, ki zahtevajo od družine, da s svojim šoloobveznim otrokom ali otroki vključuje svojo zasebnost v javnost in se s tem odreče civilnosti. Družina je pri oblasteh vpisana na obrazce in v računalniške datoteke ter v uradne knjige.

V javnosti starševstvo obravnavajo ponavadi le tedaj, kadar se zgodi kakšen družinski zločin, pa še to poročanje je bolj senzacionalno in šokantno, saj je TV gledalstvo že prenavajeno krvi ali krvavih scen iz vojnih območij ali iz katastrofalnih situacij. Na žalost pa novinarstvo ne poroča o pošastnih razmerah zdvijanega otroštva pod oblastjo tovarišic in tovarišev v šolah, o strahotnem nasilju, ki je v osnovni šoli povsakdanjeno in brezobzirno, brezvestne šolske svetovalne delavke s šolskim vodstvom vred pa tovrstno nasilje celo zanikujejo in ignorirajo. Šoloobvezni otrok je državni otrok, ki mora "obiskovati" šolo oziroma redno

navzočevati v učilni zidani, ko menjavajo učenci in učenke razred iz ure v uro ter se selijo po šoli gor in dol. Šolsko otrok ne zna pozdraviti slovensko, šolski otrok se mora obnašati v šoli tovarišijsko in v skladu s socialističnimi normami samoupravljanja: tako je nasilnežem dopustno vse, ustrahovane in zaničevane žrtve pa doživijo dodatni pritisk izživljajočih se tovarišic in tovarišev. Ni mi znano, da bi kdaj starši z razredniki ali razredničarkami spregovorili o tej nasilni šolski kolektivizaciji, saj ne prisostvujejo pouku in se jim niti ne sanja, kaj se dogaja za zaprtimi vrati javnih šol oziroma oddelkov. Starši izvejo kvečjemu nekaj o tovarišijskih opomnjah, o čudaško zavrtem obnašanju lastnih otrok v razredu pa nič. Poleg tega starši ne izvejo, kdo vse se izživlja v razredu med poukom nad otrokom in ga kaznuje ali ga obravnava kakor hlevsko živino, kaj šele, kdo so razredni rabeljčki in pretepači. Socialistična revolucija je v javni šoli pustila svoje etatistične sledi, saj tudi republiški šolski inšpektorat ne ukrepa – kvečjemu so krivi starši označenih otrok, češ, zakaj jih pa imajo. Tovrstnemu zlu in krivičnosti pravijo tako imenovane pedagoške delavke ali tovarišice – zunanja diferenciacija, mislijo pa na namige ravnateljstva, koga bo treba zatreti in izslepomišiti v nazadovanje. Šolska kanclijska objestnost in babja ošabnost se je razpasla do mere, ko frajle s komunističnimi fintami še kar naprej nadaljujejo nekakšno socialistično revolucijo. Na vsak način hočejo šolska ravnateljstva s tako imenovanim svetovalnim delom ali službo ter z oddelčnimi -učiteljskimi?- zbori pokazati, kako so *močni* in uradno oblastni. Vsak šolski problem se skratka pomete pod preprogo, nihče ničesar ne odgovarja, otroci pa takšne socialistično revolucionarne procese obrnejo po otroško v hudo nasilje in

brezobzirnost. V resnici pa stoji za vso to oblastjo samo in samo spričevalo in nič več kot spričevalo kot izkaz šolskega revolucionarnega uspeha. Nič čudnega, da se cerkveni dostojanstveniki na takšno stanje odzivajo večkrat ogorčeno in da ljubljanski nadškof ugotavlja: »Ta šola ni naša šola.« Družinska in šolska politika sta zavarovani z državnim aparatom – a ko bodo starši lahko svoje otroke utirili na pravo pot zunaj šole, se bo tudi celotna šolska situacija spremenila – tedaj bodo lahko vljudni, neugnani, pridni, razigrano veseli, ambiciozni - šoloobvezni - otroci v šoli uspevali in jih ne bo mogel noben tovariš ali tovarišica kaznovati tako, da takšni ne bodo smeli opravljati nobenih šolskih funkcij, kakor se dogaja še kar naprej v svetem letu 2000 in v tem šolskem letu. Celo več, starši špiclji in jugonostalgiki ne bodo več stebri javne šole, ko je znano, da njihova otročad izkoristi privilegije egoistično, kar se vedno in v vsakem primeru slejkoprej maščuje, naposled tudi "zavednim" postkomunističnim staršem. Starši, ki so z razredničarkami in razredniki ter s šolskimi vodstvi za privilegirane otroke storili preveč, so jim vzeli preveč od njihove samostojnosti in odraščanja – kot da otroci sami ne bi vedeli, koliko veljajo privilegirani otroci, ki se sami ne znajo postaviti zase in ne za pravico, kaj šele, da bi občutili kot druga otročad kakšno prijateljstvo ali solidarnost. In medtem ko velja za razviti - zahodni, kapitalski - svet, da je to stoletje že začetno tisočletje družine in otroka, kaj podobnega v Republiki Sloveniji šolsko še ne velja, saj je blagor družine za brezvestno kilavost nadzorovanj zadnja zavržna uradna stvar.

Tudi odtujitev med otroki in starši pripelje kdaj do avto-

destruktivnih izbruhov, do obupnih situacij, do družinske razrvanosti, potem pa v samozalupinjeno kujavost – kadar starši preprosto ne morejo več in odpovejo, namreč v vzgoji in samovzgoji, ko se zunanja objektivnost zvrne nanje kot huda mora še državnih, šolskih, cerkvenih in drugih pretenj. Zanimivo je, da so matere odpornejše od očetov in tudi upornejše v takih trenutkih, saj se ne zlomijo in ne izkoreninijo, marveč se zjokajo, znajo potrpeti, vdano prenašajo tudi hude trenutke, odpuščajo in se zavzemajo kljub vsemu za dobro. Matere in očetje ne pustijo svoje družine podržaviti – ne sebe ne otrok, saj je uničenje zakonskega sožitja in družinskega čuta ter smisla lastno razvrednotenje.

Opazil sem, da celo v trenutnem samouničevalnem gonu in strahu pred življenjem otroci in starši v hudih situacijah, ko jih preganjajo šolske oblasti, policija in se znaša nad njimi še cerkvenost, ne popustijo uradnim floskulam in ne verjamejo pretiravanjem, zlonamernim lažem, ovadbam ali "neutemeljenim" sumom in se ne pustijo odtujiti. Najprej poskuša starše oblast zlomiti socialno in ekonomsko – lakota naj bi bila korektiv in ponižanje v sosedski okolici naj bi prispevalo, da se vtaknejo v družino in nadjno socialna služba občine in šole: shinavčenost in zahrbtno uničevalna namera socialne oblasti, povezane s policijo in sodiščem, torej ne pomaga, pač pa samo in samo beleži, če se starši spozabijo in sploh prosijo za pomoč. Naivni starši, ki se jim sprva niti ne sanja, da je lahko zlo uradnih oblasti državno tako zlonamerno in uničevalno, namreč pod pretvezo, da bo kdorkoli pomagal, prav starši sprva z zaupanjem prosijo za pomoč. Že na tej začetni stopnji ali ob prošnji slovenski starši doživijo poteg-

njene obraze uradnooblastne volje, ne vedo, da bo socialna delavka takoj poslala dopis tudi v šolo, da se otroku vpiše v šolski matični list, da prejema družina podporo in da je označen, prav tako pošlje zaznamek v zdravstveni dom k šolski zdravnici. In se začne vražji ples, saj tovarišica svetovalna uslužbenka v osebi šolsko psihološke delavke ali v osebi šolske socialne delavke skupaj s šolskim vodstvom in pomočništvom vodstva ureja posebni režim za označenega otroka, ki ima v šolski matični list vpisano, da so starši prosili primeroma za pomoč v stiski. In je stih, zahrbtno in tajno urejeno, da tak otrok ne sme imeti, ker pač pripada prizadeti ali socialni družini, niti dobrih ocen, obenem pa šolska tovarišija ve, da lahko v šoli s takim otrokom ravna segregacijsko in diskriminativno ter ga lahko kadarkoli kaznuje ali izolira. Starši živijo v dobri veri, da je prijateljsko nasvetovana socialna pomoč v svoji upravičenosti pač uradna, ne vedo pa, da so stopili na pot socialne označenosti, ki zaznamuje otroka in družino; tako velja za *slovenske* in *krščanske* starše. Vse drugače je v primerjavi s temi starši s tistimi družinami, ki imajo slovensko državljanstvo, vendar so tujega rodu, tujih šeg in navad ali celo doma govorijo le tuji jezik in so druge vere – ker so označeni s tujostjo, sploh ne občutijo kakšnih socialnih pritiskov in so že vnaprej do oblasti kritično zahtevni, sicer tudi docela nezaupljivi in se znajo tudi trenutno prenarediti, pač v smislu južnjaške zvižanosti in etnične ali plemensko preživetvene preigranosti. A tudi takšni starši so samo starši in celo čutijo solidarnost s slovenskimi socialno ogroženimi družinami, ko hočejo pokazati, zlasti mame, svojo dobroto: med begunskimi družinami, ki so se primeroma naveličale tujosti in ždenja in čemenja v primestno tujih

zakotjih in izoliranosti, saj delati ne smejo, niti na črno ne, tudi vlada dobrota in solidarnost, ki presega slovensko šolsko brezsrčno tovarišijo. Vendar za razliko od slovenskih staršev begunske družine vejo, da bodo slejkoprej vendarle odpotovale domov, da bodo zapustile begunske centre in jih ne bodo več obravnavale uradne socialne delavke in ne delavke Karitasa, s katerimi itak nimajo kaj drugega skupaj, razen da pridejo po enkratmesečno košarico družinske prehrane, za nameček pa prejmejo še pralni prašek in kdaj tudi za otroke sladice, ki jih prispevajo karitativne delavke kdaj kar same, saj tudi same v svoji dobroti nakuhajo marmelado in jo prinesejo tistim, ki nimajo. Drugo pa je, ko se trgovine in sicer "dobrotniki" znebijo zalog, ki jim ravno poteka rok veljave... Bistvo socialnih pritiskov na družino se kaže v dejstvu, da namesto staršev odloča posredno – tudi z enkratno ali minimalno denarno pomočjo – država in vedno kdo drugi od zgoraj, nad starši. Vendar bi se morali starši zavzeti za lastne pravice, čeprav se vsaka oblast obnaša, kakor da takšne pravice ne obstajajo, če pa že obstajajo, spadajo v ropotarnico zgodovine.

In kako je s slovensko begunsko in izseljensko družino na tujem? Kakor kje in kakor se ohranja tardicionalna kultura v smislu etnije ter vendarle slovenski jezik. Ob branju Leva Detela *Emigrant*, ki me omenja na 155. str., zaznam, kakšen odnos je imel njegov oče od doma do sina in sinove družine na tujem; tukaj gre, zanimivo, za **očetovo pismo sinu**, kar pomeni, da je oče v položaju v socialistični domovini podrejenega, ki piše sinu na razviti Zahod oziroma na sosednji Dunaj junija 1966: »*Mislim, da te moje pripombe ustrezajo resnici. In za dodatek še 'primer Gaj-*

šek', ki ga tudi gotovo poznaš. Okrožno sodišče je obsodilo Gajška, ker da je z načinom izražanja v svoji pesmi vzbujal versko nestrpnost. Tudi to možnost, da namreč zahteva pred rednim sodiščem zadoščenje vsak, ki misli, da so mu bila z objavo literarnega dela žaljena čustva in da je bil s tem kršen pozitivni zakon, omenja Ivanji v svojem, po mojem zelo objektivnem članku...« Zanimivo je, da oče piše sinu, političnemu emigrantu in književniku, ki je živel tedaj v skrajni socialni bedi in zapuščeni, o pomenu jugoslovanske komunistične cenzure, ko se ve, da je ta cenzura bila le diktat diktature, vasezaprtosti monopartije in strašna igra izsiljevanj z "zadoščenji" ali zoper umetniško besedo. Objektivnost kakšnega "Ivanjega" je bila samo tendenciozna slika tistega časa, v katerem je udbomafija pripravljala začetek svinčenih časov. Levu Deteli in ženi Mileni so poklonili neznani dobri ljudje s katoliškega Karitasa vendarle pohoštvo, za kar jim je bila družina Detela hvaležna, saj ni občutevala nobenih pritiskov, kot se dogaja na primer v postsocialistični in tranzicijski Sloveniji, kjer socialna občinarska služba brž prijavi otroka, čigar družina je vsaj enkrat prejela morebitno prehrabeno pomoč Karitasa, šolski svetovalni službi, ki vpiše podatek v otrokov šolski matični list, obenem še šolski zdravnici, da se vpiše pomoč Karitasa v zdravstveni karton – oba vpisa pa služita nadaljnjemu policijskemu pregonu družine, ki nastopa zahrbtno skupaj s šolsko tovarišijo, občinarskim socialnim delom in z lažnimi ovadbami špicljev zoper otroka in družino, dokler končno javni tožilec na podlagi neutemeljenih sumov in lažnih ovadb ne zahteva, da se družina razdre, uradne priče pa se lažejo tako pretirano v malenkostih, da ne ustreza že normalni pameti, kaj šele pravni razumnosti in

dokazilom. V tem smislu so bile emigrantske slovenske družine na tujem v mnogo boljšem položaju, kot če bi ostale v jugoslovanskih in slovensko pojugoslovanskih razmerah – zato pa se tudi ne vračajo. Slovenske družine v daljni tujini, v Latinski Ameriki in Avstraliji, tudi v ZDA in celo v Skandinaviji so večidel uspele, si zagotovile standard in so se ponekod asimilirale. Kar je veljalo tudi za sociološko jugoslovansko razmišljanje, da se je poleg diktatorskih komunističnih ideologov omenjalo nekaj Frankfurtško filozofsko šolo, upošteva židovsko vprašanje pri E. Frommu kot beg od svobode ali pri Wilhelmu Reichu kot masovna psihologija fašizma, še pri H. Marcuseju kot eros in civilizacija, so tudi družbenost družine obravnavali slovenski in jugoslovanski liberalni komunisti kot pri V. Erlchu in njegovi družini v transformaciji, kot pri Horkheimerju v njegovih študijah o avtoritarnosti in družini, kot tudi pri Pierru de Lochtu in njegovih podobah družine ali kot pri R. F. Bergerju in njegovi knjigi o zakonu in družini, še pri J. Henryju v mnenju, da je kultura zoper človeka... - noben od teh avtorjev pa ni upošteval, niti ko bi obravnaval begunske in slovenske izseljenske družine, na primer vsaj Antona Trstenjaka; ko Čačinovička obravnava družino v novih - postmodernih - razmerah, se gladko izogne vprašanju slovenske družine na tujem, čeprav mi parametri primerjalno jasno in natančno pokažejo, da gre za eno samo slovensko družino v različnih okoljih in različnih socialnih stratifikacijah. Rebulova žena, gospa Tavčar je napisala knjigo pogovorov s slovenskimi ljudmi na tujem in je pokazala, da so slovenske družine na tujem uspele, o čemer pa matična domovina pravzaprav ni smela ničesar izvedeti, pač iz znanih udbomafijskih in politično-državnih ali represivnih razlogov. V

tujini ni bilo nad slovensko -izseljensko- družino nikoli toliko socialne in družbenopolitične kontrole, kot jo je izvajala in jo še vedno izvaja v matični domovini socialna, šolska in policijska oblastna sfera.

Tudi če se še tako nekatere oblastne in vladajoče strukture po svoji moči vedejo, kakor da že ni napočil poindustrijske produkcije, zato tudi tehnološke medsebojnosti, od daljincev za avto, za stanovanje, za garažo, za tv sprejemnik, za računalnik (z določnimi ključi ali kodami!), se v instituciji družinskega življenja dogaja prav transformacijski premik od mehanike in teatralike ali prizadevne industrije v novo produkcijsko in medosebno ali družbeno, s tem pa obenem v družinsko sfero. Smejim se, kadar kdo govori še v jeziku ruralne - slovanske - skupnosti, torej dandanes le še komaj vrtičkarsko, saj so vlogo kmečkega proletariata prevzele morda ohišnice — tip vrtnega urbanega okolja, ki je samozaverovano v svojo malomeščuharstvo in celo v primestno ograjeno zagovednost ter s psi čuvaji - in vrtičkarji na obrobjih mest, medtem ko se je sama kmečka produkcija in pridelovanje docela industrializiralo, tudi se je avtomatiziralo in ekonomiziralo. Na vasi primeroma kmet s sadovnjaki ne dela, da preživi, ampak tudi z genskim inženiringom napreduje in producira sadje; posebno področje predstavlja vinogradništvo, vinarstvo in kletarstvo itd. Živinorejce so nadomestile tako imenovane farme – tudi v primestnem okolju na primer kokošje farme, kjer družina odlično mesečno zasluži in sploh ni podobna kakšni tipični kmečki idili, vseprej supermodernemu meščanstvu.

Ko se je zgodila poindustrijska sprememba, je v slovenskih težkoindustrijskih in rudniških okoljih prišlo do krize, saj tuji-
na producira mnogo več in mnogo ceneje, nekonkurenčna indus-
trija pa producira le izgube in propali proletariat in slabo plačane
delavke in delavce. Podobno se je zgodilo z avtomobilsko in gra-
dbeno industrijo, kjer so stroji delovno vodeni, človeško fizično
delo pa je kakor nekakšen posladek. Celó odvoz smeti se bo ver-
jetno uredil svetovno drugače, namreč z ekonomsko-ekološkim
iz/biranjem smetnjakov za različne gospodinjske in druge odpad-
ke – v stanovanjskih predelih nedvomno motijo smetnjaki, ki so
nastavljeni kar na ulicah, pa še ob prazničnih nedeljah povrhu:
verjetno bodo lahko odvažali v prihodnosti smeti po tekočem
zbirnem traku kar po tekočem traku iz stanovanjskih jaškov
neposredno, podobno kot je urejeno s straniščem in kanalizacijo.
Družinske smeti kažejo dandanes vlogo posameznika in družine
prav tako, kot sicer opisujejo slovensko družino institucije.

Ko ste se zavzeli za starševsko pravico očetovstva, ste
nedvomno poudarili, da dom ne more biti samo in le nekakšno
zatočišče, niti ne zgolj stanovanje, četudi bi bilo še tako odlično
in imenitno opremljeno. Vsak dom namreč diha družinsko in se
zato razlikuje na primer od hotela, motela in kampinga ali druge-
ga šotorišča. Celó barakarska in ciganska naselja dihajo bolj
domače kot katerakoli motelska urejenost in pospravljenost. In
vendar so že industrijske vzhodnoblokovske diktature in kapitali-
stične strukture poskrbele, da bi naj bil dom le še zatočišče star-
šev, čeprav obojestransko drugače, torej drugače v komunizmih
in drugače v kapitalizmih. Odrasli člani družine so šele doma lah-

ko kdaj našli uteho in oddih, nekakšno pribežališče v zasebnost, da so se odtegnili bodisi politični javnosti in masovnosti ali tempu in drilu tekočega traku, kar je predstavljala le pozunanjenost in objektivacija. Družinsko življenje v evropski in svetovno razviti sferi se je torej razvilo vsaj v dve smeri: kapitalistična produkcija je postvarila konsumno družino, ki naj ima bogato, tehnološko urejeno in v hladilniku ali zmrzovalniku prehrambeno preskrbljeno družino, poleg tega pa razvija gospodinjske stroje za vsakdanja sprotna opravila – od kuhanja do šivanja in pospravljanja –, medtem je racionalizirani interes realsocializmov tlačil neposredno človeške kakovosti in s kolektivizmom zanimal družinsko zasebnost. Sovjetizacija je gradila blokovne stavbe kasarniškega tipa kot spalna naselja, kjer pa so imeli v hodnikih skupne kuhinje, skupne pralnice, ponekod tudi skupna stranišča: pač kasarniški tip gradnje proletarskih stanovanj, le z mestnim prometom pa je bilo urejeno, da je prišel odrasli pravočasno vsak dan na šiht.

Tudi zahodni tip proletarskih stanovanj je blokovsko vrsten, le da so urbanisti in arhitekti vedno pazili, da je bilo dovolj zelenja in sproščenosti in med stanovanjskimi bloki dovolj zelenic z otroškimi igrišči, ob tem pa je zahodni delavec posedoval vsaj privatni avto, telefon, radijski in televizijski sprejemnik in brž gospodinjske stroje, hkrati ob instantni hrani – od jušnih kock do zamrznjene hrane. Hans Magnus Enzensberger je v enem od svojih esejev zapisal, kako je opazil razliko med socialističnim in kapitalističnim domovanjem: pri novogradnjah vzhodnonemškega tipa se stanovalci blokov niso zmenili za neurejeno okolico, ki so jo pustili socialistični graditelji in so polagali čez jarke deske

ter mesce in mesce hodili tudi naokoli, da so prišli na pločnik in spet tako nazaj; vse drugače v zahodnoberlinskem delu mesta: tam so sami stanovalci uredili okolico naokrog stanovanjskih blokov, sami so zasuli jarke, sami posadili celo ponekod cvetje in zasadili okrasno grmičje ali drevje ter so si v zasebniškem smislu za red skupnosti uredili skupne poti do novih blokov... Ob takem Enzensbergerjevem opažanju se spomnim, kako sem vedel s pogledom čez letalsko okence, kdaj sem se pripeljal iz Slovenije v Hrvaško, kaj šele potem v Srbijo: slovenska pokrajina spodaj je bila urejena lično in geometrijsko kultivirana s ptičje perspektive, medtem ko so bili južni ali jugoslovanski kraji z višinskega pogleda dokaj zanemarjeni. Podobno celo ugotavlja nobelovec Ivo Andrič, da slovenski kmet dela urejeno in sploh ne pokaže, da bi se utrudil, medtem ko južnjaški kmetovalec kar jadikuje od izčrpanosti in pesni pravzaprav epe, ko je treba kaj storiti. Zato so rekali na jugoslovanskem jugu, da je Slovenija zanje kakor alpska pravljica in jugoslovanska Švica... Že s tega zunanjega pogleda je torej mogoče presojeti, kako živijo kod družine. Gotovo živijo družine v barakarskih naseljih drugače kot v naselju državnih in diplomatskih in bogataških vil... - le da so se v socialistično revolucionarni slovenski republiki obnašali, kakor da teh razlik ni. Odrasli družinski člani so v javnem življenju morali v socializmu slovenske ga diktata zanikati, da so kristjani, čeprav je bila večina prebivalstva krščenih, nedvomno pa so bili dedje in pradedje vsi katoliki. Zanikanje določne kulturne, verske, proizvodne in narodne tradicionalnosti je pomenilo nadlogo za komunistični družbeni red, ki je družino pojmoval le kot določno čustveno stanje družbenih institucij. S čustvi je tako, da so ambivalentna in spre-

menljiva, torej je bila tudi socialistična družina kvečjemu čustvena instanca sicer racionalne oblasti.

Socialistična oblast se je veseljaško lagala v sprenevedanju, kakor da bi res kdo kaj pisal o družini. Kolikor je bilo sploh kaj napisanega in dovoljeno izdanega, so bili v ljubljanski Narodni univerzitetni knjižnici spisi tovarišice Tomšičeve, ki se je eklektično razpisala o socializmu in ženskah, za njo pa sta tako lahko ponavljali vsaj dve tovarišici, da upravičita obstoj ženstva. Reklo, da je družina morda osnovna celica družbe, je izrazilo fraziranje, kjer se ni vedelo, ne kaj je družba, ne kaj je celica. Celo več, namislili so si, da je družina tudi nemara model družbenega reda, torej kot socialistična družina in kapitalistična družina – danes bi rekli, da je družina manekenski model na modni pisti. In nadalje so si izmislili, da je tudi to ovrženo, češ da družbenoekonomski odnosi, torej socialistična beda, urejajo odnose v družinah. Sicer je komunistična diktatura izvajala nasilje celo pod frazami in z gesli, ki so se vedno sklicevala na razredno pravičnost in na lastništvo nad proizvodjalnimi sredstvi, torej nad tovarnami in orodji in nad vsem delom, ki je postalo edini ideološki kriterij preživetja: že vzgojnovarstveni zavodi v svojih enotah so se najprej po 2. svetovni vojni imenovali DID oziroma dom igre in dela, kajti tudi otročki v otroškem vrtcu bi že morali - *delati*... V zahvalo so si tovarišice in tovariši politični delavci samoupravnega socializma ali komunistične diktature proletariata šteli, vsa ta vrhnja svojat oboroženega nasilja in prepolnih političnih zaporov, da so češ nenehno gobezdali o "družbenoekonomskih odnosih", medtem ko je že jugoslovanski dinar, romunski lej, poljski zlot, češka kro-

na, vzhodnonemška marka, sovjetski rubelj, madžarski forint, daljni kitajski juan... predstavljal slab ali komaj kaj vreden denar, da o denarju tako imenovanih neuvrščenih držav ne govorim. Vendar so prav v vseh teh državah le znotraj držav s policijsko in militaristično pretnjo dopovedovali, da so sami nosilci novih, socialističnih družbenoekonomskih odnosov, s tem pa so le sebi-zadostno uveljavljali moč notranjih organov in pregona. Tudi socialistična družina je morala nasedati notranjedržavni zaukazani laži in ideologiji zla, da je zrasla nekako na novih družbenoekonomskih odnosih, medtem ko se je družinsko življenje kvečjemu sproletariziralo ali zlumpenproletaiziralo. Tovarišice in tovariši socialističnih vodilnih družin so se večkrat zabavljajško sklicevali celo na anarhijo, ki je trdila brezbožno in samovoljno, da družina češ samo izvaja nasilje nad človekom in je zategadelj neki represivna institucija vladajočega razreda. Povrhu so kolektivistično usmerjene tovarišice in tovariši jugodiktature svarili pred nekakšnimi nevarnostmi personalizma v družini, ne da bi kdajkoli omenili vsaj Gabriela Marcela ali Eduarda Mouniera - personalist je bil zanje z očitki vsakdo, ki bi utegnil trditi, da monogamni zakon omogoča trajno ljubezen in družinsko zgledno, tudi krščansko in kultivirano življenje.

Znane družinske tragedije v slovenstvu zadevajo sicer vse sloje, ne le morebiti nižjeslojno ali sproletarizirano populacijo. Kadar se na družinsko tragedijo obesi še ženska lažna emancipacija povrhu, je podržavljenje družine toliko očitnejše in medosebno v družini nevzdržno. Zato možje pobegnejo iz družine, pa tudi otroci lahko postanejo poriomani ali bolesteni begavci. Feminiza-

cija se je tudi v slovenskih okoljih odružbljala tako, da ni izključevala moških, kolikor ni šlo preprosto za ljubezensko iztirjenost, izraženo v lezbištvu. Lezbištvo se je pojavilo v širšem obsegu izza svobodne ljubezni, ki je zagovarjala predvsem promiskuiteto, ustanovljala pa od leta 1968, torej od leta študentskih revolucij naprej tudi komune in skupno ljubljenje, rokavske množične koncerte in nasprotovanje vietnamski vojni na Zahodu; temu toku množičnih mladinskih gibanj in komun je po svoje pritegnil tudi jugoslovanski in slovenski socializem, kolikor je šlo za razvrednotenje krščanskih vrednot ali za omalovaževanje kapitalizmov. V Sloveniji so takrat spregledali, da so šli mladi vendarle skozi taizéjsko gibanje in združevanje v Kristusu, ko se je v Londonu zbrala na primer množica mirnih mladih kristjanov, vsaj 30.000 jih je bilo, ki so prišli tja molit... Starši postmoderne se lahko spomnijo, kako je bilo s prvimi pojavi marihuane in vpeljave mehkih drog, kako so "otroci cvetja in kokakole" tudi nežno nedolžno nagi poplesovali v uporu do uniformirano zapete, a ničvredno črvice totalitarne oblasti, kako so zagovarjali predzakonsko spolnost kot svobodni seks, kako so nekateri tiho nasprotovali Titovi štafeti, kako so spet in spet v krščanstvu iskali vzornike in se ukvarjali s patristiko nasproti surovim marksoleninizmom, kako so nasprotovali socialističnemu liberalizmu in hoteli biti v "svobodni Sloveniji", kako so načenjali narodno manjšinsko vprašanje, kako so hoteli, a bi tudi v jugosoldateski lahko govorili slovensko, kako so uvajali "nevarni" eksistencializem in jazz in podobno. V časih burnih dogajanj družbenega tipa so se socialne delavke, pravnice in tovarišice ali tovariši v šoli kar nekam umaknili, saj bi jih preplavilo, ko bi hoteli s svojimi malenkostnimi

mrzovoljnostmi napasti mladost, edino ljudska milica je pretepa-la. Pojavila se je tudi svobodna mlada družina, ki je nasprotovala kontracepciji in je v otroku videla odrešenje svojih stisk – odtod poznejši ameriški vzgojni in starševski permisivizem.

Ko sva se s sinkom Vidom menila, ali imate Vi -kot- oče trinajstletne Maje obiskovati svojo hčer, saj me je zanimalo otrokovo lastno *mnenje* o odnosu med staršem in otrokom, mi je Vid odločno zatrdil, da oče ima vso pravico obiskovati svojo hčer, saj to spada v dobre odnose. Tudi če ima mamina Maja svojo družino in Maja drugega očeta kot očima, je menil Vid, bi Vas lahko Maja obiskovala, saj ste njen očka. Vid je menil, da je Maja pač tako vzgojena, da ni imela stikov z Vami in da so ji sugerirali, naj celo napiše izjavo zoper Vas, saj otrok sam od sebe kaj takega ni pripravljen, niti Vas Maja ne pozna, ko ni imela z Vami rednih stikov. Tudi če so ali ko so Maji kaj slabega govorili o Vas, kakor sem jaz navajal, je menil Vid, bi Vas lastna hči lahko količkaj spoznala in imate Vi pravico poznati tudi njo. Gotovo pa je, je menil Vid, da ni Maja sama napisala izjave ali pisma zoper Vas, marveč zato, saj Vas niti ne pozna, da je ugodila drugim interesom. O družini torej z Vidom, ki je Majinih let, nisva govorila nasplošno in teoretsko, ampak s konkretnim mnenjem. Iskreno otrokovo mnenje pove, da prav in s srcem razume, da je bila Maja vzgojena tako, da Vas ni poznala in da je družina nadalje nanjo tudi tako vplivala, da Vas ne bi poznala še naprej.

Za otroke pomeni družina vedno in v vsakem primeru primarno socialno okolje, pa ne le zato, ker šele z otrokom družina

nastane, pač pa tudi v pridobivanju kulturnega izročila, odružbljenih in človekotvornih stališč in jezika ali zavoljo primarnih doživljajskih izkušenj, ki so usodne za vse nadaljnje življenje, ne pa samo v času odraščanja. Šele po načelu izgneditvenega doma, ko otrok primarno družino zapusti in si ustvari svoje, od staršev ločeno življenje, se pokaže, kako močan je družinski in rodovni vir za vse in celotno osebno življenje osebe in njegovo sociabilnost. O komunikaciji staršev z otroki je bilo v postmoderni Sloveniji prevedenih veliko knjig, a niti v eni med njimi ni zapisano, da ne bi smel otrok imeti stika z očetom ali kar z dvema očetoma – podobno bi veljalo za dve mami. Mame so vedno prihajale otroka čakati pred šolo in so mu nosile priboljške, tudi če je "zakon" prepovedoval stik med mamo in otrokom, tako so se stiki vedno navezali, čeprav tudi brez vednosti staršev, pri katerem otrok živi. Kajti sramotno je, če otrok na primer, ko bi svojo hčer Majo počakali pred šolo, ko gre v šolo na primer, in bi Vas pred drugimi otroki zanikala ali da bi Vas zanikala sama pred sabo, tudi ko bi ji prinesli pomaranče, čokolado, čepico... - pa tudi predsodka bi se hči tako znebila o Vas, da ste kakor češ nevredni, da bi jo obiskovali, da bi se med sabo poznala in komunicirala. V resnici otrok ne verjame pretiravanjem, ki bi jih utegnil slišati o Vas – tudi ko bi hčeri dopovedovali, da ste "strašni" itd., se to brž razblini, ko prideta skupaj in se pogovorita in jo v očetni naklonjenosti obdarite, celo več, lahko bi Vam kaj pomagala doma pri delu...

Tako pa še vedno le navzven govorijo na vse mogoče načine o značaju, poreklu in zgodovini družine, določajo vsakokrat njeno avtonomnost in se vprašujejo, ali tudi družine nimajo kak-

šnega posebnega vpliva na družbo. Izmišljajo si evolucijske sheme od horde in pračloveških nabiralniških ali požigalniških družin naprej, od prvobitnega divjega matriarhata do prehoda v monogamni zakon in s tem v patriarhat. Celo več, materialistično naivni govorniki so si očitno predstavljali pračloveško divjaštvo in prvobitno družino kot brezkonfliktno, čeprav je že Sigmund Freud menil, da je bila pračlovekinja kot ženska čuvarka domačega ognja, ker ni mogla čepé pogasiti ognja z uriniranjem, medtem ko je vsak pramoški že na daljavo to zlahka počel in je pri tem menda še posebej užival; vsaj po Freudu naj bi torej primarna pračloveška in ljudsko tovariška družba nastala z delitvijo vlog dela, namreč ženskega domačega in moškega, lovskega dela, zaradi nagonskega libidinalnega veselja in iz užitka, ker je moški lahko gasil s curkom urina ogenj, ženska pa tega nikakor ni mogla. Spet romantični uživač je kot nemški industrialec v Angliji menil, ko je premleval razvoj privatne lastnine, družine in države, da država ni preprosto družina in narobe, kar ve sicer že vsak otrok, vendar so utemeljitelji tako imenovanega marksizma vbijali ljudem očitne domisleke in zanke do nespametnega sprenevedanja, dokler se ni pokazalo, da je vse skupaj gola izmišljilja, čeprav še ne metafikcija. V resnici so obstajale družine vedno hierarhizirano določene s starostjo in spolom vodilnih v družbi, tako v matriarhatu kot v patriarhatu – pri Črnogorcih ali muslimanskih Albancih na Kosovu odločajo o premoženjskih, delovnih in rodovno klanskih ali plemenskih stvareh pradedek ali dedek, sicer pa vedno starosta. Tudi v slovenski kmečki in zlasti v veliki družini, kjer so hlapci in dekleta jedli ob odrejeni mizi, gospodarjeva družina pa posebej, je odločal ponavadi - stari, in znane so

tragedije, kadar so sinovi ali vnuki zapravili grunt, ki je šel po grlu, tudi če je imel korenine do pekla. V socialistični diktaturi proletariata ali lumpenproletarskih elementov in ideologov na oblasti pa se je češ kmečka družina sesula, nadomestil naj jo je tudi družinsko mestni proletariat, zlasti v rudnikih in težki industriji in z udarništvom. Družinsko življenje je bilo živahnejše med revnimi kot med bogatimi, ki so si lahko privoščili razdružinenje, vendar le tako, da so ohranjali zase in družino bogastvo in kapital ter širili moč še kar naprej. Tudi komunistični funkcionarji kot kakšni novopečeni roparski bogataši niso imeli smisla za družino ne lastnega družinskega čuta, ker bi jih to oviralo v diktatorskih manirah, so pa kdaj s svojimi družicami kot partijskimi lajdrami zganjali neko obliko zakonske zveze, kolikor so pač spolno občevali z njimi ali kolikor so celo zaplodili za reprodukcijo nadaljnje privilegirance ali osebe brez penisa, kot da so pač le starševski stranski produkt – kdor je zganjal kult osebnosti in kulturo smrti, ni poznal družinskega sočutja in zakona ni mogel šteti za skupno osebo, skupaj z ženo. Žene in ljubice diktatorjev so bile sicer povsem vdane ne le spolnim navadam svojih ljubčkov ali zakonskih tovarišev, marveč so morale delovati urejeno in mladostno ter postati vedno pripravljene, da so nastavile svojo podložnost.

Skoraj sramotno je, če se obnaša dandanes evropska družina v teoretskih raziskavah tako, kakor da niso obstajale v novoveštvi znane renesančne družine in vladarske družine naprej, ki so pogojevale celo razvoj narodov. Slovence so obvladovale družine Habsburžanov na primer od leta 800 do leta 1918/19, nato družina srbskih despotov Karadžordževićev, ki so se med 2. sve-

tovno vojno izselili v London, po 2. svetovni vojni pa so vladali slovenskemu narodu poleg vrhnjega diktatorja družine komunistične provenience, ki so prav skrbele, da bi bile vpisane vsaj v leksikone in učbenike, v imena šol, krajev, cest in ulic, čeprav so njihovi grobovi vredni zapuščenosti, kakor je beograjska javna hiša cvetja samo relikt zanemarjenosti. Ko bi kdo primerjal na primer družino svinjsko trgovskih srbskih despotov Karadžordževićev s praljudskimi družinami, bi v takih primerjanjih zašel v zмотo, kajti praljudje niso mogli imeti takega vpliva, kljub temu, da so imeli svoja bogata lovišča. Tudi komunistično funkcionarskih družin - kolikor pri diktatorjih sploh lahko še govorim o kakšni družini, saj je šlo zgolj za zadovoljevanje nagonske spolne potrebe, katere reprodukcijska posledica so bili kakor spekulativni poniknjenci in podtaknjenci – ni mogoče primerjati niti z njihovimi lastnimi starši, Titova mama je bila namreč preprosta, katoliška slovenska kmečka ženica Marija, ki se je iz slovenske Podrede primožila v hrvatski Kumrovec in tam rodila Josipa Broza hrvaškemu katoliku: sin je pozneje zavrgel starše v njihovi veri in družini. Tako so primerjave med družinami tudi sicer neznansitvene in se izogibajo ponavadi najprej dejstvu, kaj šele rodbinskemu in družinskemu ter osebnemu pravu. Tovrstnim rodovno revolucionarnim razlagalcem, ki so se imeli za "teoretike", v resnici pa zganjali vsakršno logorejo, pomešano z ideološkimi konfabulacijami, se ni zdelo vredno posebej dokazovati, da so bile v državah, kjer so imeli doživljenjsko vodilno vlogo, demografske razmere odvisne od stanja bede in tehnike, še zlasti z medicinskim prosvetljevanjem prebivalstva, kolikor ljudstvo itak že samo ni živelo čisteje od njih.

Napredek uvožene medicine je gotovo znatno podaljšal življenje ljudi tudi v diktaturah in s tem zmanjšal stopnjo umrljivosti otrok. Kolikor je socialistična republika Slovenija uvajala družino z dvema otrokoma in največ z dvema otrokoma, da si je družina oskrbela standard v stanovanjskem bloku, z osebnim avtomobilom, z radijskim in – pozneje barvnim – televizijskim sprejemnikom, z gospodinjskimi aparati, kjer ima vsako slovensko gospodinjstvo vendarle svoj električni štedilnik, hladilnik in pralni stroj, je tudi upadala nataliteta prebivalstva. Ob ugodnih kreditih si je delovno ljudstvo gradilo tudi hiše, večina srednjega sloja in nižjega srednjega sloja si je gradila tudi "vikendice", torej hiške in hiše na podeželju, na morju in v goratih slovenskih predelih, pač za oddih ob koncu delovnega tedna – Ljubljana je ob nedeljah dobesedno prazno in kakor izumrlo mesto še v svetem letu 2000. Že revolucijski lumpenproletarski, a povzdignjeni manijaki so zatrjevali kakor "profesorsko", da je rodnost odvisna le od ekonomskih dejavnikov, torej da je reproduktivno spolno občevanje slovenskega prebivalstva odvisno od denarja. Tovrstni logorejni zateoretizirani tipi so se na ta način kar izognili sicer nakupni košarici, osebnemu standardu in družinskemu standardu, tudi družinskemu proračunu, kajti sčasoma bi morali priznati objektivno dejstvo, da so se družine spremenile v kupno moč, ki je tudi izbirala, in tako celo v časih, ko je zmanjkalo jedilnega olja, pralnih praškov, kave... ali še nekaj pred zlomom jugoslovanske komunistične diktature in vsakršnih jugoslovanskih "ekonomistov" na čelu kompartije in države. Tako so komunajzarski socialistični sociološko nabodreni tipi prepričevali, da je češ vaški otrok nekako proizvodni subjekt, koristen član družine

in države - kot pastir, če ne drugega -, mestni ali proletarski in uradniški otrok pa samo in samo nekakšen zajedavec in potrošnik, ki bremeni starše. Dejansko so imeli otroci vrsto priložnosti zaslužkarskega dela v mestih, od raznašalcev kruha in raznašalcev časnikov do pomoči v obrtnih delavnicah in prodajalnah, v revnejših mestnih predelih so čistili čevlje, sicer pa so dekleta pomagala tudi doma mamam, česar socialistični zakreditiranci niso upoštevali, zanje so pomenile nekakšne "ekonomske implikacije" samo in samo proletarsko in lumpenproletarsko lenobo, celo več, zagovarjali so prej vsakodnevni šiht z zaščitenim socialnim, zdravstvenim zavarovanjem ali redno plačico vseh zaposlenih, čeprav državno zakreditirano, ne pa dela, kakor ga je pojmoval primeroma že Max Weber v svoji kapitalsko "protestantski etiki" ali delovni zavezanosti – ta avtor je pisal sicer tudi o suicidalnem trendu v modernih družbah. V resnici so socialistični tvorci raznovrstnih izmišljij o družini bili nasprotniki starševstva, češ da se zakonci odpovejo otroku le zato, da bi njim šlo bolje – z zaničevanjem očetovstva in materinstva pa so hoteli opravičiti lastno socialno zlo in socialni nadzor. Dedinje takšnega pojmovanja in režimske prepričanosti so mnoge socialne delavke in pravne, zlasti ženske osebe, ki tudi menijo, da je starševstvo odveč in da otroci v primarni ali polni družini pravzaprav niso potrebni, saj bi jih bilo verjetno treba poddržaviti, jih spremeniti v rejence državnega rejništva in ustreznih nadzornih zavodov, od jaslic do internatov, kjer bi se poleg osnovnošolskih tovarišic nadalje zaposlovale množične paznice kot nekakšne postsocialistične vzgojiteljice. Otrok, ki je v takem oziru samo strošek lastnih staršev, je le bitje, ki naj bi bilo na slabšem od domače živali, kjer tudi pred-

njačijo rejci čistih pasem, na primer pasemskih psov ali čistokrvnih mačk. Morda postsocialistična oblast celo predvideva, naj bi domače živali kmalu nadomestile otroke, saj je reja in vzgoja gotovo cenejša, povrhu pa domače živali, razen redkih izjem, ne žive tako dolgo kot otroci. Socialistični družinski čut je skoraj docela usmerjen v vzrejo, kjer je otrok vsaj toliko cenjen kot domača žival, če živi v družini, sicer pa je družina itak pod nenehnim socialnim nadzorom šole in policije.

Prvotnemu navdušenju nad svobodno mlado družino, ko so bili mladi v komunah neporočeni, je sledilo družbeno utirjanje in položaj dela. V postkomunizmu je prišlo do značilne spremembe družinskosti, ko se je pravni red pod vlado neokomunističnega režima znašel v precepu med priznanjem lažnih ovadb in restriktivnih posegov v družino, na drugi strani pa se je razmahnila nova množica samovoljnih družinskih skrbnikov, ki se obnaša docela privilegirano, nasilno in vnaprej oblastniško. Ministrstvo za delo, socialo in družino skrbi za družino, socialo in delo le v primeru, ko gre za urejanje zvrha, vendar vasezadrto in brez kakršnegakoli smisla za socialnost, za družinske pravice, delavska pravica pa je itak prepuščena delodajalcem in sindikatom. Rojevanje, nega in vzgoja otrok ob materialni skrbi zanje kot vzreji je ostalina socialističnega pojmovanja celostne osebnosti, ki je brez želodca in skoraj breztelesno bitje, zato pa podrejena znani slovenski zmlinčenosti, škodoželjnosti in sosedskemu nasilju, ki je edinstveno, čeprav ni tako obupno, kot na primer med srbskim in albanskim prebivalstvom v kosovskih povojnih in zbombadiranih razmerah. Socialnost slovenske, posebej še mestne družine,

ki je potlačena v ponižanje po administrativni poti in z naklepom državnega uničenja družine, lahko deluje zvrha navzdol docela zagovedno krivično in kanclijsko brezosebno, pa naj gre za obdavčenje staršev ali za stanovanjska vprašanja: ko so šla podjetja v stečaj, ni več nihče poskrbel za odpuščene "delavce in delavke" kot presežno ali transcendentalno delovno silo. Zato pa se je pojavila osnovna šola kot strožji nadzorni organ, skupaj s policijo in sodstvom ter v kolaboraciji z aparatom prisile, nad družino, ko si tovarišice jemljejo vso samovoljno ingerenco odločati o otroku, posredno pa s šolsko svetovalno službo tudi šolska vodstva napadajo otroka in družino, sploh otroku ne dopuščajo napredovati ter se izživljajo z lažnimi ovadbami in poživljenim sumničanjem. Medtem ko izvaja država občinarske, krajevno-skupnostne, v resnici pa šolske zaničevalne pritiske in izvaja policijsko in sodno preganjanje slovenske poštene družine, medtem ko nasilni sosedje pretepajo in obrekujejo, že javni mediji tudi občasno poročajo o skrbi za družino in televizija redno prepoudarja družinski nakup.

Sile revolucionarne kontinuitete in znana državna tranzicija odpravljajo civilno družbo, kolikor sploh obstaja v Sloveniji, s sprotnimi rafiniranimi ukrepi, saj se delajo javno, kakor da se bi kdo res morda zavzemal za postsocialistično družino, v resnici pa izvajajo socialno delavski, šolsko svetovalni, šolsko vodjevski in sodno-policijski nenehljivi pritisk. Temu izvajanju pravijo, kakor da opravljajo le svojo službeno dolžnost, čeprav so zaenkrat še vedno le med sabo povezani v znotrajsvetne in ukrepajoče združbe, ki se strnejo prenekikrat v tako imenovane okrutne

"strokovne time" ali v klike, ki so docela zoper slovensko družino in njeno blagovno, socialno, osebnostno, družinsko psihološko napredovanje. Tako tudi Vašo starševsko pravico samo "inkriminirano" kriminalizirajo in jo potem odpravijo, obenem pa se spet in spet pretvarjajo, kakor da to počnejo neodvisno. Dejansko se tovrstno nadzorovanje dogaja po otroku najprej v šoli in v cerkvenih strukturah. Ko namreč **oboji** označijo otroka, potem pa še silovito napadejo družino z ovadbami in obrekovanji zahrbtno, ne dovolijo otroku napredovati ne v šoli ne pri skavtinjah in skavtih, kjer se povsod vodje obnašajo povsem brezobzirno in človeško mrzlo in zanemarljivo, vendar hkrati tako, da ne le dopuščajo, ampak celo forsirajo zlasti nasilne in potuhnjene otroke, ki so pač privilegirani.

V situaciji splošno sprejetih medčloveških nesprejetosti ste se pojavili Vi s starševsko zahtevo po očetnem obiskovanju, po stikih z lastno hčerjo... Sinovstvo in hčerinstvo predstavlja kot neposredno potomstvo vendarle določno naravnopravno zakonitost, kjer je dolga stoletja veljala primogenitura vladajočih družin rodbin, o čemer priča primeroma rodoslovje (genealogija) kot pomožna zgodovinska veda, zraven pa še grboslovje (heraldika) in zastavoslovje (veksilogija ali veksilologija). Socialistična diktatura jugoslovanskega tipa z jugosoldatesko ni dovoljevala urejene heraldike, genealogije ali veksilogije, saj ni priznala nobene zasebnosti prej vladajočih plemiških družin ali meščanstva, hkrati pa je pazila, da se ne bi pokazalo, kako je pravzaprav tudi državne simbole ponesrečeno in diletantsko pokradla – danes, ko je že na vsaki slovenski avtomobilski tablici mestni grb, k čemur sem

prispeval v veliki meri jaz sam kot so/ustanovitelj Heraldično-genealoško-veksiloškega društva Slovenski ščit, ko sem na republiški upravni instanci notranjezadevnega ministrstva zahteval urejenost heraldike po heraldičnih strogih načelih, in to na več sejah in pogovorih, pa se je pokazalo, da bi morali biti grbi družin in mest urejeni: niti mesto Ljubljana nima lastnega grba, saj je lik ljubljanskega zmaja povzet po celovškem Lindwurm... Edini, ki so imeli ves čas urejene grbe, so bili slovenski dosedanji škofje, saj so poslali izdelati grb v tujino in k strokovnjakom, da je bilo upoštevano heraldično načelo v izdelavi grba. Mnoge družine prej vladajočih okrutnežev so si izdelale okrasno grb na vratih in še kje po priimku, npr. družina Ribičič je upodobila ribe itd. Družinska moč se je kazala navzven ravno z družinskim grbom in posebej z rodovnim drevesom pokolenj, ko so dokazovali svojo imenitnost, ljudsko plemenitost tudi po prednikih, včasih pa so kar narekovali oblastniki lastno in po svoje celo državno in partijsko zgodovino, kakor je narekoval na primer Stalin splošno sprejeto in potrjeno Zgodovino Vsekomunistične partije boljševikov (*Zgodovina VKPb*), nacionalni nemški socialistični vodje pa niso zaostajali, saj so si prav tako izmišljali ljudsko viteštvo pangermanskega tipa in nekakšno človeško pasemsko ibermenševstvo kot heraldične znake umišljene večvrednosti – oboji niso vedeli, kako se je iz tovrstnih nabodrenih tendenc imenitno ponorčeval že Molière, ki je komediografsko uprizoril, kako si je vsak malovaški pridanič in povzpetnik nadel svoj plemiški naziv *de*, na primer: *vitez od Spodnje mlake* in podobno. V postmodernizmu se obnašajo kdaj oblasti do družin, kakor da je družina brez družinskih fotoalbumov, brez nagrobnikov, brez človeške

preteklosti in družinskega spomina. V razmerah, ki prevladujejo v postsocialistični Sloveniji družinsko, v zloglasnih uradnih pristopih ne priznajo družinskih čustev in ne polno starševstva, razen z državnim denarjem, ko lahko samo plačujete za hčer, vendar ste iz nagibov čustveno starševske inteligence poskusili navezati z otrokom stike in doseči obiskovanja.

Položaj postmodernega otroka v Republiki Sloveniji je večplasten, včasih se vendarle zdrznem ob pošastnem šolskem nasilju in perverznih zasramovanjih, ko so že šoloobvezni otroki izziivači in napadači ter se okrutno izživljajo v tolpah nad šibkejšimi, ponavadi pa "anonimno" pobegnejo ali odrolkajo. Nasilni starši, ki tvorijo tako imenovane boljše družine, delujejo kot bivši višji razred socializma še vedno tudi v pomenu jugoboljševiških prisil in so zato policijsko konfidentski, socialno nabodeni ali komunistično ibermenševsko manični, sodelujoči z vsakim pritiskom, ne da bi vedeli, da se lahko takšni pritiski vrnejo, na primer v obliki otroškega samomora ali da jim otroci zblaznijo. Že za dvoriščno igro kupujejo svojim šoloobveznim otrokom starši zračne pištole in jim dovolijo nositi velike nože na zaklep, da takšni otroci zdvijajo ob znanem psihološkem *učinku orožja* in obstreljujejo šibkejšše ter celo kdaj z noži grozijo in se režijo, ko vidijo ustraховane in z zračno pištolo postreljane vrstnike: ne katehet ne starši ne ukrepajo, tako se nasilje nemoteno mestno nadaljuje in se sprevača v privajenost. Temu nemara botruje dejstvo, da imajo po splošno znanih podatkih slovenski otroci s starši dnevni stik vsaj tri minute in pol (3,5'), medtem ko gledajo zase svojo televizijo vsaj tri ure in pol (3,5^h). Družinska praksa je motena, vendar se

socialne delavke, šolska vodstva in svetovalne tovarišice ter tovarišice in tovariši skupaj s policijo sprenevedajo, kakor da je vseisto in vseeno, le da se ohranja položaj privilegiranih otrok. Ko se je spremenil položaj družinske gospodinje, ki pač obiskuje aerobiko in se lepotiči, da je krasotna kozmetično vesoljno prej zase kot za moža, je tudi materinstvo postalo le del globalnih trendov, da se ženstvo osamosvoji v svojih telesno jedrih, vitkih urejenostih, možje pa naj bi bili atleti in nekakšni supermeni, otročad pa internetno in televizijsko zasvojena, vendar v šoli odlična, sicer pa docela samosvoja ali gnilo prezgodaj zrela in brezobzirna.

Postmodernizirano primestje se je moralo sčasoma in zlasti po padcu vzhodnega komunističnega bloka in berlinskega zidu tudi družinsko preurediti, ko je kakor pozabljeno, da so prišle mnoge vaške dekline v mesto na delo in študij, tukaj dobile enega ali dva otroka ter so se morale dokazati zaposlene – množično industrijske, na primer tekstilne - delavke, tovarišice v šoli, uradnice, inženirke, medicinske sestre, vzgojiteljice, zdravnice..., ko so postavile v novem položaju tudi novo, mestno in meščansko čast in dostojanstvo v položaj emancipacije oziroma ne le volilne pravice, temveč drugih političnih, tako rekoč "afežejevskih" pravic, ko so delovale v krajevnih skupnostih, v sindikatih, v kompartiji, v szdlju, v zsmsju itd. Vloga materinstva se je v postmodernizmu nadalje spremenila, ker se je gospodinjsko življenje softveriziralo, ker je mcdonaldizacija v družinskih javnih restavracijah s hitro prehrano prodrla tudi v slovenski dom in ker je digitalna tehnika vseprisotna, saj so daljinci in raču-

nalniki kakor kos vsakdanjega pohištva. V takšni novi vlogi postmoderne družine je ženska tista, ki se tudi poročena hoče osamosvojiti scela, tako da ji mož – razen za erotično izpolnitev – skoraj ni več potreben in se je izgubila ne samo patriarhalna vloga tradicionalne družine, ampak v mnogočem tudi moderna egalitarna vloga medzakonske medsebojnosti in emancipiranega družinskega življenja. Po matriarhatu in patriarhatu naj bi sledil **infantiarhat** (moja skovanka), ko obvladuje družino pravzaprav otrok in se država ne ravna nadzorno več le do staršev in se ne zavzema za urejanje rodbinskih ali družinsko starševskih pravic, temveč naj neposredno varuje otrokove pravice. Zato ste morali doživeti, da je celo lastna hči napisala zoper Vas, očeta, izjavo, ki so jo potrdile državne oblasti, Vi pa mladoletnosti lastnega otroka kot odločilni fazi ukinjanja medsebojnih stikov docela ugovarjate, saj Vam ne gre v očetno glavo, da bi lahko Vaš lastni otrok deloval zoper Vas, še zlasti v primeru, ko z Vami doslej ni imel stikov. V pojasnilo naj omenim primer sodobnih ali postmodernih avstralskih družin in upoštevanja otrokovih pravic kot *infantiarhata*, ko lahko otrok pokliče državne organe in se sam premesti v rejniško katerokoli družino, če ga v primarni družini udari oče ali mama... - tam so otrokove pravice torej že infantiarhatske in si lahko avstralski otrok pravzaprav izbira starše. Rečem, da je zaenkrat še vedno količkaj tradicionalna evropska, tudi slovenska družinska vzgoja s starševstvom vred nekoliko oddaljena od avstralskega *infantiarhata* in še vedno samo posnema ameriški vzgojni permisivizem.

Kako je nastal *infantiarhat* v postmodernih družbah, v družbah kibernetizacije, komunikacije in informacij, mehkih tehnologij, gospodinjstkih tehnologij, zdrave in hitre bio-pre/hrane, urejenega spanja in kulturno bivalnega ugodja, obilice prostega časa in telesnega urejanja, je z novo kakovostjo življenja in novim družinskim ali osebnim življenjskim stilom dovolj pojasnjeno v novem tisočletju in posebej v razvitih državah. Starši morajo v infantarhatu posvečati vso skrb blaginji in oskrbi svojih otrok, jim ugoditi v njihovih in šolskih ter drugih, tudi v prostočasnih zahtevah. Krog postmoderne družine se je razširil na predmete in tehnologije, na TV in internet, na mobilno telefonijo in nove športe ter športne in rekreacijske veščine. Pravno in socialno nadzorstvo nad starši se je po otroku obrnilo v prid infantarihiji, temelj rodbinskega prava v 21. stoletju je namreč otrok in le otrok.

Dogovorni privilegiji socialnih in izvršilno državnih oblasti so poleg uradnega šolsko socialnega in psihološkega nadzora družine tista prvina, ki jemljejo slovenski družini sleherno samostojnost in jo podrejajo "višjim" interesom. Kolikor bolj je oster ta nadzor, toliko več recipročno je mamilarstva med mladimi in odrubljenega slovenskega alkoholizma ter vsaj samomorov za izgovor, da v slovenstvu češ primanjkuje vrednot. Občine so še vedno občine in krajevne skupnosti so še vedno krajevne skupnosti, kolikor je tudi Republika Slovenija izgubila atribut "socialistična": vsa uradnost nad družino je ostala, kakor so ohranile vse družine, vsa stanovanja in hiše, razen odseljenih bivših okupatorjev jugovojске. V postmodernih razmerah se je izostril skoraj do nevzdržnosti socialno šolski in celo cerkveni nadzor nad

pošteno slovensko družino, ki ne sme dihati svobodno. Med prvimi, ki so pristale na omenjeno potlačitev, so tovarišice v šoli, podrejene tudi pedagoškemu vodstvu in svetovalni službi, poleg ostalega feminističnega poluradnega in neuradnega gibanja, ki imajo sicer v infantariji sicer vso oblast v sistemu otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja, večidel v otroškem zdravstvu in zdravstvu ter na sodiščih, v centrih socialnega dela in celo v javnih medijih... Preko otroka poskuša ženstvo verjetno vzpostaviti svojo oblast mimo obstoječih političnih struktur in mimo političnih strank. Zato je verjetno tudi več nasilja med otroki in mladino, kot bi bilo sicer pričakovati v količkah urejenih moralnih razmerah, v odnosih brez očitkov in pošastnega pohlepa po denarju, premoženju in v slavohlepem "zvezdništvu". Nevarni poženščeni moški so se že vdali sili infantiarhata, podobno kot je izginil smisel za pravičnost, češ kakor da je vseeno, kako se razvija slovenstvo, le da se umestijo socialne sfere v populizmih. Interesi v podobi nove, postmoderne družine so zategadelj dovolj znani in že tudi ekonomsko izraženi v socialnosti javno.

V kolektivni socialistični mentaliteti ni bilo ob zakonski zvezi in družinskih razmerah ničesar "mojega" ali "tvojega", marveč so lastnino in duha posebili množično, ne pa množinsko: celo "mi-zavest" se je sprevrgla v nekakšno kaoidno puščobo gmote, ki ne ve iz lastne zazankanosti in samoujetosti – zakonska zveza je kaj veljala samo znotraj države, ne pa morda znotraj srca mladoporočencev in zakoncev. Vendar so občinski centri za socialno delo in pozneje župnije začele oblikovati vsaj osnovne priprave za moderni zakon, saj ni nihče v mestih več pripravljaval novih

zakoncev na skupno življenje, ki ne bo več samo "moja" ali "tvoja" pot vsaksebi po užitku, niti več zgolj "naša" pot v državi, idejnosti in partiji, temveč se v združitvi v zakonskem stanu spremeni ta pot v "najino" pot, torej je lastništvo blagovnih, čustvenih, predstavno skupnih, socialnih in duhovnih vsebin že življenjsko "najino". Zaročenci in zaročenke so postali nekakšni udeleženci ali udeleženke šole za zakon, ko se fant in dekle pogovarjata o predlagani temi pred srečanjem, ko na skupnem srečanju zakonsko šolskih udeležencev posredujeta konkretna spoznanja in izkušnje drugim parom, ko vsi poslušajo govorečega brez pripombic, ko povezoavec zaokroži sklepno misel, posebej pa, ko so trikrat predavanja: - o krščanskem gledanju na spolnost v službi ljubezni, o uravnavanju spočetij, o zakramentu zakona ter pogovor z mlajšim in starejšim parom o zakonu in vzgoji. V taki šoli za zakon ima vsak par možnost pogovora z voditeljem ali voditeljico. Po obveznem obisku šole za zakon prejmejo pari tudi potrdilo o opravljeni šoli za zakon, spomladi ali jeseni pa se lahko udeležijo še neobvezno, a priporočljivo duhovnih vaj za pare; prav tako lahko par opravi tudi predporočne duhovne vaje mesec dni pred poroko. Verjetno ne gre zgolj za nadzor nad gonadami, ampak za usklajevanje osebnih medsebojnih lastnosti, da bi se človek utiril vnaprej zakonsko in našel smisel družinskega sobitja v slovenski državi in cerkveno laičkih strukturah.

Družinska pedagogika pomeni posebej metodično in dosledno vzgojo za družino, torej za družinsko medsebojnost v medsebojnem osebnem upoštevanju vseh članov družine in v sožitju, ki zahteva iskreno sodelovanje in solidarnost nasproti pretvarjanja

nju in lastnemu okoriščanju, živost in živahnost nasproti zdolgočaseni prenaveličanosti in prenasičenosti ali lenobi, zastonjsko zaslužnost namesto očitkov in domačega izsiljevanja, kaj ali koliko je kdo storil, tudi zasebnost proti samohvali in zgolj zunanjemu videzu, življenjsko kakovost proti zaležanosti in zdrsu, naposled pa vseprežemajoče zakonsko in družinsko hotenje – biti skupaj v ljubezni in v spoznanjih lastnega in v sebi zaokroženega družinskega sožitja. Te naloge in lastnosti družinske pedagogike odsevajo pristnost, vzgojo k resnicoljubnosti in uporabno resničnost vsega družinskega življenja. Starševske in otrokove pravice in obveznosti se v družinski pedagogiki prepletajo, saj nihče ne želi živeti doma kot v kakšnem uradu ali v narobe svetu, usposobiti se mora za sožitje in sobitje družnosti, začeni od sposobnosti zakonske sprave, vse do dejstva, da ne bi otroci zrasli staršem čez glavo. Šola za zakon predstavlja v postmoderni dobi še dodatno nadzorno obremenitev v občinarski in cerkveno-strukturni preglednosti, ko se ni mogoče več poročiti v Republiki Sloveniji "prostovoljno", pač pa šele tečajniško in celo šolsko. Fraze, kot je tista o zrelosti za zakon in podobno, govorijo v prid oblastnemu užitku nad zakonskim stanom in slovensko družino, ko so državljani in kristjani poslej dajati državi, kar je državnega in fari, kar je farškega. Učna snov šole za zakon je še vedno uravnana v podstatu pravno, čeprav se v taki šoli na začetku zakonske zveze in pred sklenitvijo zakonske zveze ne pove, kakšne so ali bi bile posledice ločitve za razvezance, kakor da ta možnost v stvarnosti slovenstva sploh ne bi obstajala in kakor da v zadnjih letih ne bi bilo ene sodne razveze za zaprtimi vrati. Psihosocialni okvir zakonskega in družinskega življenja je tehnološko določen vnap-

rej v skladu z gmotnimi možnostmi, obenem pa je obremenjen s pravnimi zadrgami, ob šoloobveznih otrocih ali samo ob enem otroku pa dodatno s šolsko socialnim in socialno delavskim in policijsko preganjalnim nadzorom.

Kdor se poroči v Republiki Sloveniji in si ustvari družino, je lahko nenehno pod nadzorom državno socialnih centrov, policijskih oddelkov, šolske, zlasti vodjevske tovarišije in svetovalne službenosti, zato se je kakovost zakonskega in družinskega življenja v mnogočem razosebila in je rajši zanemarjena, saj ne more pravzaprav pod tolikerim nadzorom, ki je hkrati psihosocialna potlačitev, v takem družinskem nadzorovanem okolju niti uživati, obenem pa ne more nadomestiti samega sebe, tudi če je poročen. Zakonsko in družinsko srečo, ki se tvori intimno ali zasebno, je javna oblast državnih in cerkvenih, šolskih, svetovalnih, socialnoskrbstvenih in policijskih nadzorovanj uspela že skoraj povsem uničiti, saj je za Republiko Slovenijo značilna le še nekakšna zunanja ali formalizirana zakonska in družinska navideznost, pa še ta mora služiti vsem onim, ki jo nadzirajo. V Republiki Sloveniji namreč država s cerkvenimi in šolskimi, s policijsko preganjalnimi in socialnodelavskimi nadzorstvi ni skrčila družinskega življenja in zakonskega stanu na raven potrošništva ali blagovne proizvodne vrednosti, ampak na pozunanjeno formo ignorance in na objektivacijo ljubezni: vsa nadzorstva so namreč temeljno uperjena zoper družino in se vtikajo v zakonski stan tako, da tudi čustva pristne medsebojne ljubezni formalizirajo, zaničujejo, ovržejo – že to jih moti, če očka ali mama zagovarjata pred fizičnimi napadi svojega otroka, če zagovarjata lastnega otroka pred pretiravanji

in lažnimi obtožbami in če se zavzemata za otrokovo napredovanje. Starši bi morali obrniti hrbet nadzornikom in se z njimi "pogovarjati" le pod pretnjo sodnega naloga, da bodo poslani v zapor – šele tedaj bi se pokazalo, da bi nadzornicam in nadzornikom odvzeli njihovo moč nenehne rafinirane šikane in zaničevanja. –

Če na primer cerkvene strukture vodjevsko naklepno hočejo in uredijo, da nekateri odlični in dobrosrčni otroci ne smejo niti računati na potrditev vere v sveti birmi, če se med sabo tajno in zahrbtno dogovarjajo, da preživetništva več in prijazen otrok ne sme med drugimi dati častne za/obljube, ker ga starši ne pustijo v cerkvenih prostorih pretepati in psovati, morajo starši tudi pobožnega krščanskega otroka iz skrajno neprimerne in vnaprej pripravljeno nevzdržnega okolja umakniti, obenem pa z njim redno obiskujejo sveto mašo. Tega pa ne morejo starši šoloobveznega otroka storiti tudi v šoli, saj za kredno bledičnimi tovarišijami že mahajo nad družino s pendrekom in državno tožilsko rožljajo z arestantskimi ključi. Republika Slovenija je izrazila čisto kvaliteto formalizirane prisile nad družino, hkrati pa spodbuja svoje lastne tovarišije v njihovi zakonski in družinski samovolji, ko se razosebljanje birokratsko širi z ignoranco vsepočez. Kvalitativno družinsko življenje pomeni celotnemu nadzorstvu nad družino šele prvo stopnjo užitka, da lahko tlačijo samovoljno in grozijo nenehno s kaznimi, medtem ko se sami umaknejo, ko bi morali odgovarjati, v anonimno uradnost. V tako okolje okoliščin formaliziranega nasilja in v samovoljo ste dreznili s svojo zahtevo po starševski pravici, da ste ugotovili, kako nadzor-

ništvo nad družinami ne dovoli otroku, da bi imel stike z očetom in ne dovolijo očetu drugega, kakor da za otroka samo plačuje. Samovoljna prevzetnost vasezaprtosti se potrjuje z uradnim odzivom, ki se zna čisto kvalitetno sprenevedati, kaj šele zavajati.

Tradicionalni modeli slovenske jedrne družine so kritični, tako da je družina v krizi, kolikor je v transformativnih pobudah za razvezo družinske skupnosti ali kolikor je družina skupaj še samo na formalni ravni. Kolikor se je spremenila vloga materinstva, je tehnizirana medicinsko in potem socialno, saj se ponuja vrsta novih rešitev za olajšanje nosečnosti, poroda in dojenja, tako v prehrani kot v telesnih vajah, v psihološkem sproščanju in v navajanju na materinsko sled znanj. Toda uštel bi se, kdor bi pričakoval, da bo zaradi takih treningov vse več srečnih mater ali da so mame v postmoderni dobi srečnejše od prejšnjih generacij. Tudi javna obravnava očetovstva v novem tisočletju predstavlja samo drugačni pristop do starševstva, kajti oče mora ostati družinski patriarh in nosilec zunanje družinske moči. To krizo družinskih vrednot in vzgojnih zakonskih in družinskih vrednotenj ugotavljajo slovenski cerkveni dostojanstveniki – ljubljanski nadškof Franc Rode s škofom Alojzom Uranom in Jožefom Kvasom, mariborski škof Franc Kramberger s škofoma Jožefom Smejcem in Vekoslavom Grmičem in koprski škof Metod Pirih, kolikor tudi slovenski beograjski nadškof Franc Perko in slovenski nadškof koadjutor v Beogradu Stanislav Hočevar – in duhovščina z redovništvom vred v enaki meri, kot vsi tisti, ki se količkaj zavzemajo za starševstvo in zdravega, neugnanega, srečnega, bistrourčnega, v vzgojnem strmcu prijaznega otroka. Vprašanje, ki se postavlja o

družinski vernosti v kritičnih časih slovenski katoliški Cerkvi, naleti na primerjavo med Slovenijo in drugimi krščanskimi državami, na primer s sosednjo Hrvatsko ali nesosednjo Poljsko, kjer so sicer uvedli verouk v šole, pa ugotovili, da je upadel skoraj docela župnijski verouk s sveto birmo vred... Krščanski starši s šoloobveznimi otroki iščejo duhovno sozvočje s svetom, ki se cepi v slovenskih razmerah na sakralni prostor z bogoslužjem, z verskimi znamenji, z evharističnimi slavji, procesijami in romanji, pa tudi na primarni družinski prostor, kjer se tvori prva, pristna in družinska verska, duhovna, solidarnostna, delovna, socialna in občestveno zaznamovana vzgoja, zato tudi primarna kateheza: če ni vere, zgleda in domače kateheze ali molitve v družini, tudi katehet ali katehistinja sicer formalno poučno kaj malo pripomoreta k pristnosti, rastoči iz verskega občutja in vesti. Kdor meni, da otrok in mladine ni treba popeljati metodično in poučno skozi normalne življenjske razmere, jim pomagati, da ne zaidejo, se zaman trudi podkupiti lastnega otroka.

Otrok mora v družini že načelno vedeti, da prejema zastonj, da zastonj daje in tudi sam pomaga – tudi v tržnih časih plačljivih in vsiljivih zunanjih storitev. Cerkev na Slovenskem in v svetu je tudi prepričana, da je verska vzgoja temelj vseh ostalih odločitev in življenjskih kažipotov, je torej zemlja, na kateri rastejo vera, upanje, ljubezen in druge kreposti. Dodajam, da ni treba posebej na silo razlikovati med vernimi in še nevernimi otroci, ki jim slovenski starši ne pustijo s sovrstniki ne v cerkev ne k skavtom, ne k maši ne h kakšnemu sproščenemu cerkvenoskupinskemu ali preprosto h krščansko veselemu slavju ali prazniku...

Vzrok problemskih otrok vedno tiči v sami družini, pa naj gre tudi za versko vzgojo in za skupno sprejemanje vseh družinskih članov med seboj. V slovenski osnovni šoli ni vzgojnega predmeta, obnašanje učencev in učenk nihče ne ocenjuje v spričevalu, le kazenski vpisi so včasih protivzgojni, celo skrajno protiverski in sadistični ukrepi, ki kažejo na pedagoško otopelost in na znani socialistični aktivizem zaposlenih tovarišic in tovarišev, zlasti pa šolskih vodstev in svetovalnih služb, ki tvorijo s šolsko-športnim ministrstvom sebilastno državno šolsko oblast in policijsko kolaboracijo, ponavadi zoper starše. Zato pa tudi v domači vzgoji obvladujejo otroka že tehnologija informacijskega tipa, računalniške zasvojljive igrice, internet in televizija, posebej še v mestnih okoljih, na vasi pa imajo otroci lahko še zmerom stik z živalmi in naravo ter so na prostem, kolikor pri kmečkih delih. Na vasi in v mestu pa se uveljavlja infantiarhat z enako mero, ko ima otrok vse pravice, pa čim manj obveznosti in bi mu naj starši dovoljevali vse, da ne bi smel pravzaprav po dobri družnosti niti v družini ničesar. Zmeda, ki je nastala v vrednostnem sistemu nove dobe, ni le new-age, ampak je tudi zasajena v odsotnost družinskih in medosebnih, torej človeških vrednot, iz te praznine pa raste neka druga praznina populistično in bučno, zlasti z zabavlaškim ropotom, zlasti z omamo in s prepuščanjem otroka ali mladostništva samemu sebi.

Očetje so navidez bolj sramežljivi, ko gre za osebna čustva in osebne zadeve. Morda so zato mnogi dejavnejši celo na področju neoliberalnih objektivističnih teženj, športnih pogovorov in hardverskih obdelav. Tako si očetje niti ne drznejo napasti

lažno idejniziranje o nekakšni politično nevtralni osnovni šoli kot o javni in bistveno državni šoli, ko se ve, da je tudi v ozadju take parole močna postkomunistična (samo)volja, ki samo utrjuje pozicije zaposlenih šolskih tovarišij in zlasti avtorska šolska vodjstva. Ne gre samo za izključevanje vere iz šole in za opuščanje krščanskih vrednot, pač pa posebej za idejnizirano novo vodenje k cilju, da je šola le državna šola, a se pretvarja, da sploh ni politična in da niso vsa vodilna mesta politično določena – od ministra navzdol. Ob sodobnem ateizmu ali antiteizmu ravno v slovenski osnovni šoli prihaja do prikritih napadov na človekovo pravico do lastne opredelitve za Boga, kolikor itak ni dovolj že javnih in medijskih napadov na cerkvene dostojanstvenike, vendar ne na njihove možne napake, marveč kar načelno in vsepobez, čeprav drobnjakarsko in večidel očitno zlonamerno in naivno lažno oziroma s sprenevedanji.

Govoriti v zakonsko družinskih reminiscencah o uspelem zakonskem stanu in o dobri družini je smiselno, če je smiselno skupno življenje, ki zagotavlja neponovljivost ene zakonske osebe dveh poročenih. Smisel zakona je, da najdeva mož sebe v ženi in da je žena ponosna na svojega moža, kolikor jo posluša. Enotnost nasprotij zakonskega para po spolnih vlogah se dopolni, ko se zakonski stan razvije v odrešenje drugega drugemu. Ni mogoče brez bližnje mogoče drže z drugim in ob drugem, ki se zvesto solidarizira s sabo, če ni enotnosti nasprotij v samem zakonskem stanu. Ali rečeno enostavnejše: zakonska zveza izraža že sama zase vse človeško dostojanstvo in obenem božje spoštovanje, ker je dobro živeti v dvoje.

Pred poroko in z njo poteka občinska in cerkvena šola za bodoče zakonce, da se učijo izbrati drug drugega in se sprejemati v človeškosti po spoštovanih razlikah, a v eni osebi dveh, ko pa pride kot prirastek rojeni tretji in nadaljnji, je možno obiskovati tečajno šolo za starše ali poiskati vsaj družinsko pedagoško in socialno svetovanje. Ponekod je potrebna celo socio-psihoterapija, pač tam, kjer so zdrsnili starši, kjer otrok ali oboji skupaj. Sociologija družine in psihologija družine in družinska pedagogika naj bi postmoderni družini pomagale, da znajo člani družine tudi priročno in praktično razumeti sebe in da se razumejo medsebojno v smislu osebnih vsakodnevnih srečanj in solidarnosti: te vede bi morale pripomoči k rasti družinskega čuta, k vzniku družinske ljubezni vsakodnevno.

Vem, da mnogi ne želijo slišati ničesar, kar bi ustrezalo tudi objektivnim zakonitostim družine in zakona, kakor da ni prav spoznati, kaj ljudem v zakonskem stanu in v družini koristi in kaj škoduje. Že etnospecifični razvoj slovenske družine v novih okoliščinah novega tisočletja pove, da se veda o zakonu in družinskem življenju usmerja vsaj nekoliko vzgojno v prihodnost že zdaj. V časovni nalogi družine je, da more "stati inu obstati," kot je izrekel že Primož Trubar in je kot svoje geslo sprejel ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode. Ni naključje, da družina ni naključna. Ugotoviti je vendarle mogoče, da ni prave šole za starše, ko vzpostavijo družino in da se tudi stroga uradnost ne more uveljaviti tako, da bi nadomestila družino z zavodom ali z državnim posebnim organom pazništva in nadzorovanja.

Kajti socialna kontrola družine vedno poudarja, kako se menda zavzema za utrjevanje družbenih pravil, v resnici pa nič ne spremeni, saj svojemu državljanstvu ne pomeni kaj drugega kot odvečno nastavljeno organizacijo, ki že v otrocih in mladostnikih budi prej brezobzirno nesramnost in samopašnost ali objestnost kot dostojno obzirno, medsebojno razumevanje in prijateljstvo. Socialna kontrola nad starševstvom in družino je očitnejša tam, kjer so državljani v lastni domovini kakor nekakšni zunanji sovražniki družbe in naroda in jih zato cerkvene strukture, šolska oblast s policijsko in vrsta preplačanega slovenskega uradništva še mora krotiti brezosebno in z grožnjo fizičnega nasilja nad družino v imenu slovenske samostojne države. Osnova slovenske socialne kontrole nad družino in starši je lažna ovadba, spodbujanje k sosedskemu hujskaštvu, so "neupravičeni" sumi in sumničenja tam, kjer je družina kakor v soglasnem petju: dobra in urejena slovenska družina je namreč prva sovražnica države, zato si država prizadeva s svojim vsakršnim nadzorništvom takšno družino razdreti, jo potlačiti, jo ponižati v kaos, kar počne z nenehno grožnjo sodstva in policije, da bo hudo. In res je hudo, saj je množično privajeno medsosedsko nasilje z osornostjo vred že tako utečeno, da se neposredna sovražna čustva kažejo kdaj na tako imenovanih sestankih timov, na sestankih strokovnih vodstev, na šolskih konferencah, na posebnih sestankih zoper družino, na sosedsko obrekovalnih sestankovanjih... Možicliji in ženičke ničvrednosti so dosegli moč izza malenkostnosti do fantastične razsežnosti – samo osebna dvigala v stanovanjskih blokih je treba pogledati ali včasih pacanje po stenah, uničevanje stavbne opreme, da o varnostnikih v šolah ne govorim..., pa je brž vidno,

do katere nesorazmerne sile je privrščilo medsebojno nasilje. Dobra, urejena, samostojna družina je kot notranji sovražnik brezobzirno brezosebne in uradne postkomunistične slovenske države vendarle še tista organizacija, ki je ni mogoče tudi v nasilnih uradnih okoliščinah spontano in po predpisih odpraviti in jo uničiti. Cerkvene strukture, na primer skavtstvo, prav tako pa šolska oblast uporabijo zlasti nad dobrim in sposobnim otrokom sredstva prisile in zvijačno ukrepajo, ko si jemljejo "kompetence", ki jim jih sicer ne daje ne ustava ne noben zakon, vendar so dovolj "močni" voditelji prav tam, da lahko določne otroke segregirajo, jih diskriminirajo. Bolj ko je dobra ali solidna družina v neenakopravnem položaju do državnih družin, bolj se izpostavlja stopnjam uradnih nagajanj in terjatev.

V časovno vmesnih obdobjih se dogaja, da je družina s svetim zakonom in koruzništvom vred kakor nepotrebna, pa ne več zavoljo zagovornic osebne svobode in zagovornikov svobodnega seksa, pač pa zaradi pomanjkanja ustvarjalnosti. Torej uporablja socialna kontrola nad družino v cerkvenih in državnošolskih strukturah lastne oblasti, le za primer, posebna sredstva, specialne metode in ima svoje kolaborantske agentke in agente. Tudi ko župnijsko uradništvo v osebah duhovščine in redovništva - vsaj v Ljubljani je tako - zatrjuje, da je bolj kot verjetno družina lahko prva in domača verska skupnost, saj predstavlja osnovno celico katoliške Cerkve, ni res, da bi bilo vsaj dopustno biti v družini dovolj utrjen tudi župnijsko, saj je urejeno uradno in zase, da je oltarno občestvo na eni strani, na drugi pa družina z otrokom ali z otroki. Namesto da bi bili starši zavezani k sveti evharistiji,

se dogaja, da je oltarno občestvo kakor družinski privilegij: kaznovalni kaplan in priganjaški peganjač na primer ne bo niti malo postoril, da bi se vsaj otrok lahko počutil morda pri maši v božjem spominu sodelujočega tvarno in količkaj veselo, pač pa uredi, da je že otrok vnaprej označen, če ne spada v nazornost njegovega lastnega oblastnega naziranja – tak otrok je kakor vnaprej izključen in izobčen, potem pa se vprašujejo nekateri, čemu družina še sploh hodi k maši – medtem ko objestni napadači in sramotni obrekljivci, izdajalci prijateljev vodijo, namreč skupaj v cerkveni organizaciji. Tak mačehovski odnos je izredno razviden šele v materialnem preverjanju, ko se otroci že med sabo merijo, kaj kdo ima in koliko žepnine prejme... - cerkvena in šolska struktura pa zahtevata od otroka, zlasti od označenega otroka kolektivno odgovornost, medtem ko je objestnim in nasilnim domala vse dopuščeno in zganjajo prav ameriški permisivizem. Podobno se dogaja v šoli med šoloobveznimi otroki in nad slovensko družino, vendar tam le v kolaboraciji s policijo in s tajnimi načrti uničenja slovenskih družin, ki jih naj nadomestijo nekakšni državni zavodi, od jaslic do dijaških internatov... Ko je Vital Vider opisal, kaj se zgodi v družini, ki jo je Bog združil in je v priročni knjižici *Mož in žena* že leta 1980 poskusil obrazložiti svoj krščanski pogled na zakonski stan, še ni mogel vedeti, da bo v osamosvojeni Republiki Sloveniji toliko socialno kontrolnega nasilja nad poročenimi ljudmi in le nekaterimi otroki, tudi ko ugotavlja, da družina z otroki vred v svoji kolektivni zavesti uživa veliko cerkvenih ali socialno-kontrolnih simpatij, če ne drugače, pa vsaj navidezno. Kdor se je parcialna državna ali cerkvena stališča v družino, bo žel sadove socialne kontrole – pri tem pa zlasti

cerkvene strukture vendarle ne bi mogle pozabljati, da so bili v duhovniškem stanu skozi vso slovensko preteklost prav poklicno celibatorni in posvečeni hkrati po izročilu božji in narodni dobri učitelji. Privzganje k zakonskemu stanu je bilo že v socialističnem jugoslovanskem samoupravljanju obstransko, v samostojni republiki Sloveniji pa ima kakor meščansko gospodinski značaj.

Vrsta zank in ugank, ki jih vprašljivo navajalno postavljajo vsakršne socialno kontrolne oblasti, se pokažejo že do otroka tako, da je vzgojna družinska doslednost proglašena za brezobzirnost, dobrohotnost za popustljivost in ljubezen za odvečno, kakor naj bi bili že otroci prezgodaj postmodernistično zreli. Družina, otrokov in mladostniško prosti čas, šola, šport in cerkveno udejstvovanje ter mediji so danes okolja, ki otroka prav ženejo v prehitro do/zorevanje in v pozunanjenost, zato so nekateri kaj kmalu brezobzirni. Kolikor potemtakem prizadene otroka že šola in cerkvenost s strogimi ukrepi in z vnaprej danim kaznovanjem, ko se ve, koga si lahko oblasti same privoščijo, četudi samovoljno, pa vendarle zdaj "strokovnjaško", potem brez kakršnega koli usmiljenja, toliko razvidnejša postaja cerkveno-šolska prazna retorika same oblastnosti nad družino. Šolsko-cerkvena retorika socialnega nadzora nad družino bi lahko vsaj malo upoštevala, da bi utegnila celo v Republiki Sloveniji obstajati solidarnost, pa ne le tista po TV medijih in našminkano drobtinčarska, pač pa tudi vsaj medsebojna kulturna povezava. Ko mora šoloobvezni otrok že izročilno skozi šolsko-cerkveni sistem, se lahko srečuje z mnogoterimi preizkušnjami, v katerih se mora preizkusiti tudi sam.

Šolsko-cerkveno medindividualno, ne pa kolektivno tekmovanje otrok in nenehno zunanja, otrokom vsiljena težnja po uspehu, ki jo podkrepi večidel konkurenca vseh proti vsem in boj drugega proti drugemu, ni podobno kakršnemu koli modelu vzgoje, kaj šele pedagoške ali vodjevske cerkvene in duhovno pastirske zavesti. Starši, ki se niti ne bojijo cerkveno-šolskih oblastnih struktur, ugotavljajo, kako se razširja zavest plonkanja med otroki in sicer pozunanjeni, psevdoznanstveni ali lažno vedečni, aktualistični pragmatizem "po dolžnosti", ki pa je za privilegirane otroke in starše le na papirju in komaj kaj več kot prazna črka, za označene pa metoda kaznovanja in neusmiljenosti. "Se bomo pogovorili med seboj!" pomeni vedno le grožnjo cerkveno-šolskih oblasti, ki se napadalno zoper družino pripravijo tako, da vedno in v vsakem primeru spodkopavajo vsako medčloveško razumevanje, kaj šele medosebno solidarnost. Namesto da bi cerkveno-šolske oblasti pomagale otrokom vsaj pri njihovem *odrašcanju* in se povezale s psihiatri, kadar imajo opravka s privilegiranimi deviacijami, vodijo kar naprej svojo lastno "strokovnost" in so lahko do otroka in družine neusmiljeno samozadostne. V vsakem razredu ali pri veroučni uri obstajajo sicer vedno "boljši" in "slabši" učenci in učenke *po znanju*, vendar začne v primeru, da ne spadajo taki otroci v "boljše" družine, oblast spodjedati prijateljstvo med samimi otroki. Vera se spremeni z upanjem v kreditni sistem župnijskega in oltarnega občestva, šolski sistematiki učiteljstva ali še vedno po vseh osnovnih šolah znanih zgolj in le tovarišic in tovarišev pa spreminjajo svoje komplekse v subjektiviranje učnega procesa, saj tudi redni pouk uradno več ne obstaja v Sloveniji: temveč samo še učni proces, ki

ga izvajajo v šoli tovarišice in tovariši. Po teh doktrinah šolsko-cerkvenega ali socialnega nadzora naj bi otrok nenehno zapuščal družino, da se vdinja njim, šolsko-cerkvenim oblastem. Zahteva, naj bi bil otrok državni subjekt, ni nič drugega kot odtujitev otroka od družine: tukaj so nekako fahidiotski in razrepinčeni otroci s svojim standardom, tam pa je družinski čut, ki se je sprevrgel v samoodtujitev na brezobzirno nadzorovalni način ter ob hkratni skupni potuhnjenosti in samovolji. Otroške nekonformiste, ki jih označujejo od zgoraj navzdol in tlačijo, obravnavajo ponavadi šolsko-cerkvene oblasti s posebnimi procedurami, češ da takšni otroci niso maksimalno uspešni in kaj šele bo iz njih, če se ne bodo znašli v represivno uradovalnem kolesju postsocializma in slovenskega novega ali liberalističnega samoupravljanja. Eno je, kako si država dom in domovino predstavlja, namreč kot deželico tostran sončne strani alpskega podnebja, drugo pa je, kako družina v tej slovenski državi živi, kakor je tretje uradnost, ki nadzoruje sleherno družino, ki jo pač lahko službeno in ponavadi brez vednosti, da je družina sploh nadzorovana.

Neverjetno se dozdeva in je, kako se širi cerkvenost in šolstvo v svojih okrepitvah, kadar so možne tehniško-civilizacijske napredujoče sile v svetovnih razsežnostih: tedaj se vsa slovenska cerkvena in šolska oblast umakne, vsa hohštaplarija in babje nabodrena gosposčina v učilnah zidanih v svoji pridanični in neverjetni slovenski razdrobtinčenosti pa se *javno* potuhne. Kajti v svetovnih razmerah se razvija cerkvenost s šolstvom vred šele v zdravi in veseli tekmi med velesilami, tudi že v združenih Evropi, medtem ko ostaja zakristijsko "pametovanje" še kar

naprej ob šolskih ravnateljstvih edina in dokončna totalnost nad slovensko družino. Celo več, brž se izkaže in nenadoma se pojavi vendarle neka zavezanost tudi družini in otroštvu, ki skrbi za celokupni človeški napredek, sicer preostane le še vojna vseh proti vsem in že itak docela uveljavljeno slovensko uradno-oblastveno paroliziranje, naj v cerkvenih in šolskih strukturah, kjer je sicer množičnost, skrbi vsak zgolj sam zase in za svoje koristi ter edinole vsak za svojega otroka. In medtem ko svet vzgaja in uči razvito že z računalništvom in se pouk kibernetizira, ostaja slovenska socialna kontrola nad družino posebej členjena v šolskih in cerkvenih strukturah prežeta z nekakšno samoupravno tendenco skupne učinkovitosti ali posebej boja vsakogar zoper vsakogar. Ideologija celotnega postsocialističnega neoliberalizma, ki ne dovoljuje dejanske gospodarske dobičkonosnosti, saj je še vedno preveč uradništva nad trženjem in produkcijo, spreminja cerkvenost in šolstvo, potem ko označita otroka in družino, v nekakšen socioterapevtski servis, v bistvu pa v nadzorno pazništvo. Kdor ni povsem istoveten že z namerami uradnosti, ga uspešna uradna brezobzirnost potisne ob tla, uredi znorelo davkarijo in malenkostne ošabnice na uradovalnih mestih zunaj cerkveno-šolskih oblasti, vendar bi naj te oblasti posnemale državno obstoječo ideologijo. Vse dokler ne bo vidnejših premikov niti v slovenski vladi, se bo dogajalo tako, da si bo lahko ena sama državna kolaboracija privoščila prisilo nad označenimi družinami. Sam sem zagovornik akademskega in šolskega podjetništva, obenem sem docela na strani svetega očeta Janeza Pavla II., ki je že na začetku svojega papeževanja vzkliknil, naj se kristjani ne bojimo Jezusa in ki je odlično uspešen vseskozi, tako da nekatere

njegove diplomatske svetne poteze razumem šele s srcem kot čudež, saj dela neverjetno za mir in blaginjo vseh ljudi na svetu, sklicujoč se na spoštovanje Boga in družine in življenja. Programirani profili družine, ki naj jih izvaja postmoderna slovenska država, pa nasprotujejo prav takšni moralno-etični in verski uspešnosti, kolikor tudi solidnemu znanju, ko naj bi bilo šolanje le neka množična povprečnost šoloobveznih otrok, nadaljujoča se nemara v srednje šolstvo in v višje in visoko šolstvo.

Če bo slovensko vseučilišče univerzalno ničlišče, bo produkcija strokovnih delavk samo še arbajtarska proletarizacija inteligence in bodo sumljive zlasti umetniške družine in intelektualne družine. Srednjeslojstvo in nižji socialni sloji se razraščajo med uradništvom in družbeno šokantnim naveličanjem, tako da se prikazuje celo medijsko od vrha navzdol, kakor da bi bili nekateri tipčki in tipinje res kakšne zvezde – so pa kajpak izvrstni posnemači zahodnih in kapitalskih razmer. Iz mnogoterih sociopsihoanalitičnih analiz sledi, da se socialna kontrola ne dotika le šolarstva, ampak se zaganja posebej še v starejše rodove, da zahteva povsod še zmerom – avtocenzuro. Avtocenzura ni morála ali občutek vesti, da veš, kaj je prav in česa ne smeš storiti, marveč spodbuja bojazen pred samopodobo in vzburi strahovno nevrotično prisilo, da ponavljaš za drugimi zagovedno, kar je ponavadi čisto navadno bleferstvo. Kadar sosed posnema soseda zgolj tekmovalno nakupno in gleda čez plot, kaj se kuha v sosedovem, loncu ali celo pospi s sosedovo ženo, uveljavlja tak sosed avtocenzuro in je predrzen tam, kjer ne bi smel biti v sanjah, umakne pa se v anonimnost v strahu, da bi ga ujeli, čeprav se pozneje

javno hvaliči s svojo pustolovsko lastno zanemarjenostjo.

Živimo v časih, ko se hudobna vsakršna prismodarija izživlja celo sodno in uporablja krive ovadbe za uničevanje slovenskih in svetovnih praznovanj, saj naznanijo zoper poštene ljudi in družine zlohodne uradne osebe primitivno zahrbtno ali v španoviji s sodiščem delujejo zoper slovensko *urejeno družino* z očitnim namenom, da jo razdrejo, saj naznajo posamezne starše, da so storili kaznivo dejanje ali kar več dejanj, ki se preganjajo sicer po uradni dolžnosti, pa seveda natanko vedo, da starši niso storili nič hudega in da niti ne slutijo, da bi lahko kdo krivo ovajal in se obnašal z zlim naklepom tako hudobno, da uniči družino ali vsaj otroka. V takih pravno videznih, v resnici pa brezpravno privilegiranih razmerah uradne prisile tudi mati ni kaj več kot komaj upravičenka do mladoletne osebe, ki ima do nje pravico. Tako se starševske pravice in otrokove pravice, ki bi morale biti vsaj znane in dograne mednarodno, nekako umaknejo v zakotje občinarske socialno delavske, šomoštrske zlohodne in sosedsko primitivne ter nasilne samovolje in zahrbtnega ustrahovanja, da so odveč starši in tudi otroci in mladina. Očetna tradicionalna – in celo nenapisana – pravica, da je oče poglavar družine, je v postmodernem kazenskem oziru državno ovržena in ničesna, saj se šteje za očeta kdo moškega spola med odraslimi, ki je sicer biološki ploditelj, se pa obnaša še zmerom do mladoletne osebe starševsko osebno, družinsko in rodbinsko, kajti naposled je le oče tisti, ki podeli otroku priimek. Morda kdo ob lopovskih cinikov in uradnih zlikovskih babšet zarevska, da sploh ni važno, kako se kdo piše in po kom se kdo piše in je priimek samo še za v pišmevuh in nekako odveč,

ker pač trmoglavijo, da je uradno brezosebni kolektivism v svoji anonimni ustrahovalni vlogi čez vse: tako lahko pač počne tudi anonimna uradna oseba, kar se ji zljubi v slovenski samostojni državi, le da se poveže zahrbtno proti staršem in družinam v tako imenovani strokovni tim, pri čemer je stroka samo še obrekljiva opravljalnost in nasilno omalovaževanje ter kriva ovadba z naklepno krivim sumom.

Rodbinsko pravni oziri so ponavadi nečastno zanemarljivi, mnogi sorodniki se kakor iz navade sploh ne obiskujejo, kaj šele, da bi si med seboj pomagali – tako se že otrokom odpravlja v lastnih družinah rodbinski čut in smisel za rodoslovje ali za družinsko zgodovino, kakor da je pozaba nekaj samoumevnega. Postmoderna družina ostaja družina le toliko, kolikor je omejena na dva otroka in dvojce staršev, ko govorim o popolni družini, s tem pa se otroci in starši spremenijo v nekakšno temeljno organizacijo v tako imenovani družbi in se imenujejo le še – člani družine ali družinski člani, državno registrirani in prebivalstveno popisani. Ker ni nobene izražene večje potrebe, da bi se vzpostavljale sploh še družine in da bi ljudje živeli slovensko tako skupaj, da se imamo radi, pač država s cerkvenimi kaznovalnimi strukturami poskrbi, da se razvidno loči otroka od družine in narobe, vse do izgneditvenega gona, ko otrok družino dokončno zapusti ter gre ponavadi študirat ali delat. Človeški otrok je edino svetovno bitje, ki ga starši vzgajajo, ga oskrbujejo, učijo, ga ljubijo le zategadelj, da jih zapusti: torej ne zapusti mož žene ali žena moža, ampak so otroci vzgojeni in oskrbovani le za odhod iz družine, za dokončno izselitev. Celo tam, kot ugotavlja morda Vital Vider

praktično, kjer mlade družine gostačijo pri starših, se pokaže, da je lahko izgnezditveni na/gon moten, ker stara mama kljub vnu-
kom ni niti mama, ni namreč starševska avtoriteta niti več last-
nemu otroku. Ko se otrok v mladostni dobi poslavlja od družine,
je težko pri srcu obojim, otroku in staršem, saj ne bo več rečeno
očetno, "ponosen sem nate!", niti ne bo več mama skrbljivo, a
zaskrbljeno osebno povedala v nežnosti, kako je naklonjena hčeri
ali sinu. Pride čas družinskega slovesa, ko ostanejo starši sami –
razen v primerih, ko celo mladostniki skrbijo za bolnega roditelja
ali za onemogle starše. Sam spadam med slednje in sem se nau-
čil gospodinjiti, kuhati, prati, nakupovati..., da je mama umrla pri
meni doma... In vendar, koliko nežnosti je v obzirnih dotikljajih
moža z lastno ženo, ko se spoznavata izvenzavestno in s simpati-
jami prej kakor le morebiti racionalno, saj se ne da siliti niti v
spolne odnose kar vnaprej in razumarsko, čeprav nekateri moža-
karji počno takole celo še vse svoje življenje in so nekako od last-
ne žene, s katero sicer spijo, odtujeni. Vzorci nežnosti in skrbnos-
ti, ki jih prejme že otrok v primarni družini, se ponovijo v bodo-
čem in spolno zrelem osvajanju in v vdanosti: mnoge žene najde-
vajo v lastnem možu predvsem dobri lik lastnega očeta, fantje pa
so mamini ljubčki kakor dojenčki, ki so segali po oprsju za mle-
kom, ko se približajo sami, namreč spolno zreli, svoji ženski ali
ženi, z eno besedo, k partnerki. Zdi se, da je ločitev od primarne
družine sprva obojestransko toliko bolj boleča, kolikor manjša je
družina in kolikor bolj so se starši navezali na otroka ali otrok na
starše. Poseben ozir si zaslužijo fantje, ki žive vse življenje z
mamo in so še pri 50ih letih pravzaprav mladeniči, mamini sinčki
in odličnjaki. Ker je skrb za otroka družinsko odgovorna okolišči-

na, se ločevanje mladostnih ali že kar odraslih otrok od družine pozna po svoje v iskanju novih kohezivnih sil ali moči družjenja. Tukaj je en od temeljnih razlogov, zakaj in čemu zapušča mladina gorske in druge kmetije in ostajajo ostarele in zapuščene kmetije v vaseh, od Primorske do Prekmurja... Zaposlitev s solidno plačico v mestu se zdi še vedno boljša olajševalno oskrbna okoliščina, kot pa če bi ostal otrok na kmetih in delal.

Ostareli in zapuščeni očetje in mame pa niso samo na kmetih, kjer so vendarle še *na svojem*, ampak tudi po mestih, kjer so večidel izgubljeni ali pa jih otroci, ker je nuja, pošljejo v dom ostarelih. Domovi ostarelih so v Sloveniji grajeni kot hoteli s hotelsko postrežbo javne menze kot z družbeno prehrano, ne zagotavljajo pa starostniku prave intime: kdor je kdaj nastopal v takih domovih, kakor sem jaz, ki sem skrbel vsaj za poživitev in kulturo in veselje, ko sem povabil prijatelje, da smo brali priletnim ljudem, domskim oskrbovankam in oskrbovancem literarna dela in poskrbeli za nekaj glasbene spremljave, ta ve, kako v veži včasih čemijo dneve in dneve odsotno stare osebe, ženičke, prazno zrejo nekam ven in edino poživitev najdevajo morda pri obisku svete maše, če le morejo kot rutarice tja. Doživel sem v mariborskem domu starostnikov, da je predme pokleknila neka priletna urejena ženička, oklenila se je mojih nog in me prosila in rotila, naj jo vzamem s sabo in k sebi – izvedel sem, da je judovskega rodu, da so ji domala vse sorodstvo pobili hitlerjanci v koncentracijskih taboriščih, da je bila tudi po vojni poročena in je moža zbudala sredi noči, češ da imajo apel in jo je zeblo, da je moral tudi priletni mož držati svojo ženo za roko do ranega jutra... -

kmalu ji je umrl in se je spet preselila v dom ostarelih. V domu ostarelih je imela ta in druge priletne ženičke vso oskrbo, tudi zdravstveno nego – a bila je sama, čisto sama na svetu in je hlepela po domu. Ni bila duševna bolnica, le tako neznansko je hlepela po domu in da bi jo kdo objel, jo stisnil k sebi in ji rekel, da jo ima rad – da je prosjačila in me rotila, naj jo vzamem s sabo. – Namesto da bi imeli ostareli in zapuščeni ljudje občutek, vsaj občutek, da so *na svojem*, se morajo v mestih celo v hotelski oskrbi in zdravniški negi domov za starostnike počutiti samošnje; arhitekti in urbanisti bi morali v lokalni politiki oskrbeti gradnjo hišic za starostnike, tudi s posebno notranjo opremo in prirejenim pohištvom in brez stopnic, tako da je poskrbljeno v celem in da si lahko ostareli ljudje *sami pomagajo*, kolikor si morejo. – Drugo so spet hiralnice na robovih mest, kjer poslušajo ostareli starši navček in so blizu pokopališča "doma"... - kakor da naj se navadijo, da bodo kmalu odšli. Ločenost ostarelih ljudi od mesta in vasi je ločenost od njihovih otrok in od družin. Tako se ne bo več reklo v odtujenih razmerah postmodernizma po starem: človek človeku volk, pač pa človek človeku starostnik, ki išče stika in prijazne besede, vsaj to. Ko sem jaz svoji bolni mami prvič skuhal nedeljsko slovensko klasično kosilo – goveja juha, kuhana govedina s hrenom, pražen krompir, svinjska pečenka, solata, za prilogo sadje in kavica -, sem ugotovil, da znam *sinovsko* poskrbeti v spoštovanju in ljubezni do mame zanjo in je bil smeh in veselje, pa tudi k maši je šla, največ s prijateljicami, jaz pa posebej. Potlej sem ugotovil, da je vsaj deset osamelih ženičk v cerkvi, ki so prišle k sveti maši sicer redneje, prištorkljale so, rutarice, revne, tudi lačne – in sem jih povabil k mami domov ter

sem pripravljala nedeljska kosila vsaj za dvanajst oseb: bile so takšne, ki mesa že več mescev niso videle ne okusile, kaj šele priboljške, jaz pa sem *se zabaval veselo*, ko sem *jih stregel* in jih potlej prepustil, da so se pomenkovale ob kavici: zanje sem bil seveda angel. Nisem kuhala namreč kakšne miloščine, ampak sem začutil, da lahko skrbim *sinovsko* kar za več teh osamelih ostarelih mamic – nekatere so imele bogate sinove na tujem, take z mercedesi, nekatere so imele spet bogate otroke, ki so si zgradili drugod prelepe vile, a so na mamino pozabili... - tem revicam sem pomagal z veseljem in sem kuhala zanje ob nedeljah, kar je postalo zanje po maši tudi prav nekako obredno; dve mizi sem moral pogrniti z belim prtom, pa je šlo...; za uslugo so potlej kdaj in večkrat in potlej redno same spekle pecivo, od pehtranovih kolačkov do znanih jabolčnih ali sirovih zavitkov in prinesle... Tako sem imel vsaj deset mater, saj sem skrbel zanje ostarele nekako *sinovsko*. Kje so le bile takrat vse te socialne delavke, službene svetovalke, psihologinje in drugo plačano osebje, saj so te priletne gospe morale živeti same, čisto same in so zanje poskrbeli lastni otroci ponavadi šele tako, da so plačali krsto in pogreb. Tukaj pomislim na Cankarjevo požrtvovalno mater in tudi na njeno zastojno ljubezen. Ni namreč vse le v kakovostni hrani in še tako imenitni obleki in glamuroznosti, ne le v opredmetenosti starostne osame, pač pa v posebljenju odnosa s starejšimi osebami in še zlasti s priletnimi ljudmi. Komu pa se lahko potožijo sploh še priletni ljudje, če so še brez otrok povrhu? Tudi tukaj apeliram na očetno odgovornost in na mamino ljubezen, na materinsko zapovedovanje in očetne prepovedi. – V postkomunistični šoli pa že tovarišice učijo otročad, kakor da je nekako

samorasla in neodvisna, kar je v neupoštevanju starševskih pravic in v tendencah uničenja družine po šolski, družinski, kriminalistični, po socialni... politiki porazno in nevzdržno. Kjer se imajo doma, zlasti v mestu, preprosto radi, so lahko starši brž lažno obtoženi celo pedofilije in krvoskrunstva, kaznivo dejanje pa je menda, kakor zagotavlja na primer ljubljanska kriminalistična policija s šolsko svetovalko, socialno delavko ali nameščeno psihologinjo vred, da se v kopalnicah kopamo nagi in se ne skrivamo pred nedoletnimi otroki in narobe: kar je v vsem razvitem svetu tako rekoč samoumevno, se šteje za slovensko postkomunajzarsko oblast za kaznivo dejanje, saj jim vzbuja sum: takšni bi še umetniški akt ukinili, porazbili pred državnim zborom bronene fantiče, tudi tistega pred televizijsko hišo, da o muzejih in cerkvah ne govorim... Kjer je kraj hudodelstva družina, je krivda toliko večja, kolikor zaznamuje rodbino in rod. V slovenskem kazenskem zakoniku se nizajo člani od 198. do 204. člana, ki določajo kazniva dejanja glede na zakonsko zvezo in družinska razmerja ter mladino, torej je le sedem členov, ki določajo tudi zaporno kazen.

Kazniva dejanja, ki se sicer nanašajo na zakon in družino so v praksi raznolika in se nanašajo ne le na prevaro, ampak tudi na nasilno obnašanje enega od zakonskih partnerjev. Če se primeroma moški poroči večkrat, pa žene živijo, ne da bi vedele druga za drugo, v prepričanju, da so v monogamnem zakonu le same, je to nedvomno kaznivo dejanje; so primeri, ko se tuji državljan, poročen sicer v eni od bivših jugoslovanskih republik, sicer pa z delovno vizo in bivalnim dovoljenjem, poroči s Slovenko, z drugo

Slovenko pa še hkrati živi v zunajzakonski zvezi kot koruznik ali celo z več koruznicami, ki jih menjava, vse pa za svojo korist, saj ženske postanejo ponavadi spolno odvisne. Kjer imajo zakonski možje plačane konkubine, ponavadi ni prijavljeno kaznivo dejanje, saj se vračajo k ženi.

Gotovo je in bi bilo tudi kaznivo dejanje krvoskrunstvo, torej spolno razmerje s članico ali članom družine v ravni rodbinski črti, sicer pa tudi spolna zloraba skrbnika ali skrbnice, rejnika ali rejnice ali spolna sila osebe, ki ji je otrok zaupan, torej je krvoskrunstvo, ko polnoletna oseba, ki spolno občuje z mladoletnim krvnim sorodnikom ali sorodnico v ravni črti ali z mladoletnim bratom ali sestro; kot kaznivo se šteje spolno občevanje še z mladoletno osebo ali s spolno silo, ki jo izvaja nad njo povrh kdorkoli drugi, posebej še v fotografske ali snemalne ali pornografske namene posamič ali v skupinskem seksu.

Znano slovensko družinsko alkoholsko nasilje, v zadnjih desetih letih 20. stoletja pa tudi parazitska brezobzirnost staršev narkomanov ali pretežno narkomanske mladine in odvisnih otrok, spada nedvomno med kazniva dejanja. Prav tako spada med kazniva dejanja duhovno trpinčenje in zaničevanje, odrekanje človečnosti družinskim članom, psihično medsebojno izživljanje, največkrat vse do afektnih in neuravnovešenih družinskih stanj, kolikor samo pretirano fizično nasilje in domače pretepanje. Vendar je drugače obravnavano, kjer otroci tepejo lastne matere ali očete, kot če se dogaja narobe. Tudi je drugače obravnavano, ko pretepa žena moža, kot če mož posiljuje in pretepa

ženo. Navzven pa ni povedano, da je socialistično samoupravljanje gojilo že z revolucionarnim zanosom vsakršno družinsko prisilo in nasilje, da je lahko preneslo skrb za družino na območje policijsko ali udbovsko zasnovane občine in krajevne skupnosti, pa ne le z uličnimi zaupnicami in zaupniki, pač pa tudi s šolsko socialistično-samoupravnim konfidentstvom in policijsko kolaboracijo. Biti v družini – kot kaznivo pripravljalo dejanje – se zdi še postmoderno nevarno, saj so državni organi s šolo vred scela nad slovenskim zakonskim stanom in družino: vendar ne ukrepajo, ko je izraženo nasilje, pač pa le v primerih, ko se docela znašajo nad nedolžnimi ljudmi, primeroma nad dobrimi dvanajstletniki, ki jih zaslišujejo kriminalisti kar v šolskih prostorih...

Za tovarišice in tovariše po šolah, za osnovnošolska ravnateljstva in tako imenovane svetovalne šolske delavke in šolske socialne delavke pač ne velja niti slovenski kazenski zakonik vnaprej, ko gre za krive ovadbe in krivo pričevanje... - sodna španovija je s policijo vred postmodernistično na eni in isti glajhšaltungi. zato pa lahko že otroški in mladinsko delikventni gangsterji kot privilegiranci kradejo bicikle, poškodujejo predmete, telesno prekmalu prerazviti pridejo pretepat bolne in obnemogle ljudi *neka znovano* kar na dom in podobno, vse pa še z zahrbtno potuho socialnih občinarskih delavk, pristašic postkomunajzarske destrukcije, obenem še z zagovorništvom pri tako imenovanih šolskih psihologinjah in še pri nesramnih šolskih socialnih delavkah... - eni se lahko krvavo med otroško in mladinsko mestno delikvenco izživljajo nad šibkejšimi, ko policije ne sodstva češ to nič ne zanima, saj še ni mrtvih, so le pretepeni in modričasti vrstniki in nji-

hovi starši. Zato bi bilo prav, ko bi si prizadeti starši najeli hladno in ognjeno orožje, da se ubranijo sosedskega krvavega nasilja in zaničevanja vsakotere razjarjene otroške in mladinske delikvence in sami uredijo, ker policija in sodstvo nočeta kaznovati nikogar med nasilneži in je kazenski zakonik zanje, za delikventno okrutnost in objestne zaničljivce, za tatove in uničevavce samo prazna črka na papirju. Vse več je na primer ljubljanskega nekaznovanega mladinskega in otroškega hudodelstva, ki se izživlja kakor mimogrede in kakor da bi se morali na nasilje celo še privaditi in pustiti biti otrokom in mladini po vrstnikih in razjarjeno po starejših, saj se potlej vselej tudi brž vandalsko umaknejo in napadajo češ "anonimno" iz teme in tudi v nočnih urah.

Celo več, vsakovrstno znotrajcerkveno otroško in mladinsko strahotno in krvavo nasilje je prav tako zamolčljivo in se ignorira in se znorelo napravi, kakor da se ni zgodilo, naposled pa izobčijo žrtev, ne pa znorelih napadačev, sramotivcev vere in ljudi.

Zdi se, da v farškem katolištvu nekateri potuhnjeni in nasilni otroci in zmerjavci smejo vse, saj so jezavi in prisilno odkrenljivi, ne priznajo in nočejo priznati nobenega srečnega ali veselega otroštva in ne oltarne službe – kakšen kaplan pa se izživi nad žrtvenim otrokom ministrantom še za kazen tako, da mu, tik preden položi otroku sveto hostijo na jezik, izreče: "Odpri usta!" ostala ministrantska otročad pa se še privoščljivo tiho reži, češ, kakšno junaštvo, vendar je kaj takega kvečjemu sramotno za duhovnika, ne za nedolžnega otroka obhajanca, ki ga duhovnik

šikanira celo ob tako rekoč najsvetejšem evharističnem aktu ali ob podelitvi transsubstanciacije Kristusovega telesa. Drugi, med njimi tudi zmerjavski ministrant, pa se samo privoščljivo tiho režijo... Ko pa je treba udariti po pošteni slovenski družini, ki ne spada med tako imenovane boljše družine, pa nastopijo skupno občinarske uradne primitivke, šolski skrajni zlohотно zaostali odnos do starševstva in zahrbtno v ozadju še kaplanski odnos do označenega in po krivem ovadenega, osumljenega, obtoženega, sojenega, kaznovanega, izobčeno nagnanega dvanajstletnika. Molil sem, naj bi bili vendar vsaj ti mestni otroci izključeni iz kazenskih sankcij, dobri, a označeni otroci, nad katerimi se krvavo izživljajo vrstniki, šolska oblast in cerkvena struktura. Prav kazenske sankcije poskušajo udejaniti in izvršiti nad dvanajstletnikom ali trinajstletnikom občinarske uradne tovarišice socialne delavke in nekakšne psihološke arbajtarke postkomunizma, šolske svetovalne lumpenproletarsko anomične babnice in tako imenovane tovarišice šolske psihologinje, ravnateljstva osnovnih šol s pomočništvom kot pomagaštvom, obenem pa pretepaško nasilni, skrajno žaljivi, zmerljivo zaničujoči in grozilni sosedje, ki so v španoviji s postudbovsko mafijo policijske prisile: opozorilne sankcije se sprevržejo kaj kmalu po mestnih zakotjih v varnostne in vzgojne ukrepe kakor zakotne slovenske države, poleg drugih kazni, kot so zapor, denarna kazen ali še odvzem premoženjske koristi, ne pa prepoved vožnje ali izgon tujca iz države. Vendar se socialne, šolske oblasti, cerkvene strukture in policija obnašajo skupaj s sosedskim zlohотnim pomagaštvom tako, kakor da je treba slovensko zavedno in dobro družino vsaj izgnati, jo uničiti, nedolžne starše pozapreti, otroke pa državno in zavodsko odvze-

ti: temu pravim slovenska državna kaznovalna klavnica brez upoštevanja pravnega reda. Zlasti v Ljubljani, kjer vlada ponekod samo in zgolj zakon ulice, kriminala, nasilništva, podpihovanja k zlu, maščevalno ščuvaštvo, otroška in mladinska krvava delikvenca, kjer je tatvina tako rekoč nekaj čisto običajnega in se obnašajo cestne oblasti s policijo vred, kakor da je vse v redu, prav v slovenski prestolnici je sodelavstvo v kaznovanju ne le nabodeno potuhnjeno in zoper družino zahrbtno, marveč je uradno podprto v šolskih oblasteh in po cerkvenih strukturah, saj so kaznovani nedolžni, niti ne smejo sposobni otroci in srčno prijazni napredovati iz razreda v razred, pa tudi so rafinirano nagnani od oltarne službe in iz cerkvenega občestva. Kajti vse te uradne osebe s svojimi zlikovskimi delikventnimi pristaštvii in ustrahovavci vred menda neznansko moti preprost otroški nasmeh, tega ne prenesejo v svoji kanclijsko brezobzirni poziciji, ki je sposobna negativno sankcionirati do konca brez trohice usmiljenja ter se zna izživljati nečloveško. Kadar izvršijo nevarni tipi vseh takih oblastnic in oblastnikov kazni z izvršeno storitvijo, počnejo ustrahovanje in kaznovanje hladnokrvno in prisebno, namenoma in naklepno uničujoče: seveda pa le nad tistimi, nad katerimi lahko izvršujejo kaznovanje oziroma kaznujejo le tiste, ki jim nemočni pridejo v roke. Hkrati pa se razrepenčena otročad cedi od dolgočasnega nasilja in se ne nasiti krvavega tepeža in strahotnega zasramovanja ali razrepenčenega zaničevanja, ko se itak vsakokrat še "anonimno" umakne. Nevarni tipi so priljubljeni že v osnovni šoli, v socialni uradnosti in v cerkvenih strukturah, saj so sposobni izvrševati vsakršne kazni samovoljno, tiho, zakotno in z izgovorom, da še gre baje za varstvo osebnih podatkov – zato pa nene-

hno s šikanami opominjajo, opozorilno grozijo, tepejo, izobčujejo, kaznujejo le z nenehnimi prepovedmi, šikanirajo, ponižujejo in zaničujejo... brezosebno in se tako izživljajo nad poštenimi, dobrimi, a nemočnimi. Nedolžne in poštene družine lahko krepajo v njihovih nenehljivih ukrepih, saj se obnašajo varnostno objestno in vzgojno brezosebno ali potlačitveno. V takih razmerah zveni samostalniška beseda "mati" ali "mama" le še kot psovka ali v oziru materinega rodila, oče pa je itak odvečen in zanemarljiv kot že v socialističnem samoupravljanju pozabljeni pojem. Primerov so polni arhivi sodišč, omar in regalov v občinarskih centrih za socialno delo, v matičnih listih učencev, v župnijskih kronikah in farških govoricah, v zdravstvenih kartonih..., kolikor je sploh zapisanega sicer na vseskozi še kar naprej socialistično zapletenih obrazcih in v nepregledni vrsti fintic, s katerimi se prikriva vsakršna uradna brezobzirnost in nastopaštvo, ovađuštvo v policijski kolaboraciji in pošastno krivi sumi, ki bi pognali v zapor skrbne matere in dobre očete za dejanja, ki jih nikoli niso storili. Kaznovani so namreč starši in otroci, ki pač ne spadajo v boljše družine, kaj šele v znano mestno nasilje in uradno sosodstvo.

V pogojih sedanje slovenskosti lahko le redki starši zagotovijo otrokom, da ne bi bili potomci moralno otopeli, brezobzirno tekmovalni, okrutno povzpetniški, maščevalno malenkostni, odkrenljivi, pohlepno grabežni..., saj že v cerkvi in šoli vsak šoolobvezni otrok jasno mestno raz/vidi, kdo uspeva, kdo vodi, kdo prejema funkcije in kakšne so šolske oblasti vodstev v sebizadostnem pastirstvu, kaj šele šolsko oblastništvo. In ko že dobri otrok vidi, da uspevajo nesramni in izdajalci prijateljev, se mora kljub

vsej šolsko-cerkveni oholosti vodstev in kaznovavcev navkljub rastno dvigniti, kljub izobčevanju, ko ga naženejo, da ga osramotijo v cerkveni neusmiljenosti ali ko ga zaslišujejo kriminalistično kar v šoli po krivih in privoščljivo najnižkotnejših sumih – otrok mora v takem okolju nekako preživeti. Razen redkih izjem je objestno otroštvo in mladina privilegirancev zase v pravem medsebojnem peklju, ki ga vodijo tovarišice in tovariši že v osnovni šoli, ob tihih grožnjah vsakršnih sankcijskih ukrepov, ki naj zadejejo druge in označene, kakor je v svojevrstni "razbojniški jami" v cerkvenih prostorih, kjer lahko nesramno otopeli skavtski vodje in skavtske vodje niti ne čutijo, da jih bo kdo kdaj potipal, koliko družin so sramotili skupaj s tako imenovanim duhovnim vodjem in koliko dvanajstletnikov so nagnali ter onemogočili za prazen ništrc. Če so skavti kakor spreobrnjena nekdanja pionirska organizacija titoističnih pionirk in pionirjev, ki sicer ne spoštujejo nikogar in ničesar, saj so s svojim duhovnim vodjem sebizadostni hladnokrvno in napuhlo čez vse, se psihična transformacija gotovo dogaja v njihovih dušah tako, da odraščajo v brezobzirneže in zagovedneže, kolikor tudi v očitajoče brezčutne histeričarke. Tepež, sramotenje ljudi, Boga in duhovščine je v nekaterih mestnih skavtskih razmerah nekaj tako običajnega, da je izključen vsak, kdor jim v zahrbtnosti ne pritegne. Tako imenovana skavtska za/obljuba je dovoljena le tistim, ki so dovolj večji napasti in ki se znajo potem brž izza laži in nesramnosti tudi potuhniti, saj imajo prednost vodstva še v svojem pastirskem izobčevavcu, ki sam krivo obtoži in obsodi in nažene tudi čisto nedolžnega otroka ter ga sam privede na primer s plačanega zimovanja domov..., a le enega, ki ga označi z oblastno prisilo in ga tlači ter ga hudó

osramoti. Prenos govornice tujosti kot uradnosti v domači jezik pomeni, da naj je otroku vsaka kazenska sankcija, ki jo izvajajo nad njim cerkveni preganjači družine ali šolske tovarišice, tudi razumljiva, da torej že dvanajstletni otrok in prej ve, da je označen. Medsebojnost se sprevrže v tiste, ki ukazujejo in kaznujejo, na primer kaplan in tovarišica ob podpori župnika in ravnateljstva in pomočništva osnovnošolskega ravnateljstva, in v tlačenega ali kaznovanega otroka, ki sicer ne pripada boljši družini in si ga privoščijo s šikano, z negativnimi ocenami, z vzgojnimi ukrepi in lažnimi obtožbami, krivimi sumi ter z izgonom kaplan, redovnica ali šolska tovarišica. Posebej se torej razvija tista pedagoška državna prisila nad družino, ki sicer ni pedagoška, pač pa uradovalna, posledično pa deluje javno porazno in družbeno kaoidno, z vsemi atraktoriji odtujitve, od alkoholizma do drugih odvisnosti, ki jih je treba zdraviti prisilno. Vendar se jedro družinske otujitve nanaša na družinsko zgodovinsko recikliranje zavržnih vrednotenj in opuščene morale v vsakdanji javni, posebej pa še v oblastni praksi.

Pišem Vam skratka o sociopsiholoških, manj pa o bioloških in trdó socialnih razmerah družinskega slovenstva. Predpostavka zakonska stanu, ki se vedno dvojiči v enotnosti dialektično živih in človeških nasprotnih spolov, kaže na zmeraj le ambivalentno označevanje, podobno kot je s čustvi. Če govorim o družinah, ki ne spadajo med tako imenovane boljše družine, pa s tem ne poudarjam, da bi bile te družine kaj slabše ali ničvredne, marveč menim, da gre največkrat za socialno šibke družine in za gospodinjstva, ki gotovo še vedno obstajajo celo v postmodernih

slovenskih socialnih razmerah. Prav tukaj, menim, gre za družinsko preoblikovanje: gre najprej pač za subjekt in objekt družine, za družinska čustva in rodbinsko pravo, za spolnost in zakon, za jalovost in otroke... Transformacija moderne družine v postmoderno se je zgodila z navideznim preseganjem družbenih ambivalenc, čeprav označevalni znaki pomensko socialno družinsko usmerjeni v dvoje: v položaj gospodinjstva (materinstva) in družinskega gospodarjenja (očetovstva). V statistikah in javnem mnenju torej sploh ne govorijo o družinah ali o družinskem življenju, pač pa upoštevajo samo in samo gospodinjstva in produkt na glavo prebivavca Republike Slovenije v določenem obdobju, saj se kaže ambivalenca socialnih obravnav statistično le časovno-prostorsko po razširjenosti in morda na koncu koncev po srednji vrednosti, kjer bi za slovensko družino lahko obstajalo vsaj matematično upanje. Kljub javnim tendencam, naj je čim manj družinskih članov kot osnovne družbene organizacije v slovenski nacionalni državi, ki naj statistično sploh več ne zagotavlja večjega števila svojih članov kot državljanek in državljanov, pa se zdijo narodne in rodne potrebe še vedno dovolj artikulirane, da se dva različna spola med sabo poročita in si osnujeta tudi kdaj v nekoliko slabših socialnih ozirih lastno družino, ko načrtuje zakonski ali izvenzakonski par otroka ali nosečnost.

Vzroki za nestabilnost še vedno tranzicijske slovenske družine niso samo in zgolj socialni in biološki, ampak so posebej tudi pravni in psihološki ter naposled duhovni, saj je bil odmik od krščanstva vsaj pol stoletja na slovenskem ozemlju spodbujen s tujo ali jugodlovansko diktaturo. Ko je socializem omogočil ženi,

torej poročeni ženski šolanje, poklicno kariero in zanesljivo ekonomsko samostojnost, je bila pozabljena pretekla odvisnost soproga od svoji soprogov. Edino v fizičnih delih, kolikor še obstajajo na kmetih, se dogaja v vaških družinah, da po svoje sicer ohranjajo tradicionalno vlogo moškega ali gospodarja kmetije, čeprav sama kmetijska pridelava pomeni v 21. stoletju prej učinkovito industrializacijo v načrtovani naravni produkciji in še vedno le posest, ki je sicer določena občinsko katastrsko. Malokdo sploh pomisli, kako je družinska kohezija na kmetih odvisna od obdelovalnih površin in strojne opreme, hkrati od izobraženosti kmetijskih pridelovavk in pridelovavcev ali kmetijskih družin, saj o klasičnem kmetu kot o zaostalem človeku še komaj more govoriti kdo, ki pozna naravo le s pogledom iz mestnega avtomobila, z vlaka ali celo z letala. Materialne družinske koristi so namreč drugačne na kmetih kot v mestnih krajevnih skupnostih, kjer so visoke hiše in je vse polno uradov, advokatur, poslovnih firm, zdravniških privatnih praks, pošt, največ pa bifejčkov, picerij, špecerijskih trgovin..., če odmislim slovenske in neslovenske nakupovalne centre – te koristi so podprte z domačo produkcijo naravnega pridelovanja v zemeljskih plodovih in živini ter v mlekarkstvu, pripravah za klavnice ipd. Sodobna postmoderna mestna družina ne pozna več ohišnice, kvečjemu so delno razviti vrtičkarji, kjer pa so očetje tisti, ki pridelujejo, družina pa jé. Ni še raziskav, od kod tako strašna slovenska družinska pogoltnost, ki gradi ponavadi na malenkostnih prednostih in dokaj ničvrednih izkoristkih, se vzpne v znanem oderuštvi in osebnodružinski vasezalupinjenosti.

Materialna korist, ki prevladuje iz grabežnosti sicer meščanskih družin, se je socialno razplastila domala na vse socialne sloje in je značilna tako za čistilko kot za direktorje podjetij. Celoveč, ta požrtnost se prenaša javno od staršev na otroke, ki jih zanimajo cene in se spoznajo mnogi na cene celo primerjalno. Blagost otroške duše naj zamenja namreč v postsocializmu hlepota po blaginji otrok. Starši so torej v takem ekonomsko porabniškem smislu samo še producenti materialnih dobrin, ki naj zagotovijo otroku le proizvodno utemeljenost prodajnih artiklov, ne dajejo pa več kakšnih življenjskih naukov in naj po uradni postkomunajzarski, šolski, rodbinskopravni tendenci sploh ne izražajo medčloveške ljubezni. Kakor da je mogoče ljubezen in spoštovanje lastnih otrok pod/kupiti, se zdijo materialne dobrine tiste, ki naj dvignejo ibermenševsko lokalne farške in krajevnoskupnostne sloje enih družin nad druge, kar jim tudi izvrstno uspeva. Vendar cerkvene strukture in socialnoobčinarske oblasti javno govorcajo, da prihaja neki rešitev od revežev, kar imajo za citatno referenco samih zakonskih zvez in družinskih razmerij, namreč z navajanjem vsakršnih obrazcev, predpisov, pravilnikov in pravil... Pod videzom karseda urejenih aspiracij se skriva vsa ščuvaško izzivaška nabodrenost oblasti, ki dovoljuje po principu materialne koristi enim skoraj vse, drugim pa preprečuje, da bi lahko v družinah bivali količkaj sproščeno, saj jih zatira vsepočez. Niti cerkvene strukture in ne šolske oblasti, kaj šele krajevnoskupnostno socialno delo sploh ne obravnava niti otroškega zla in mladostniške krvave delikvence, kadar pripadajo ti otroci boljšim družinam in se obnašajo, kakor da presegajo celo normalne mesečne družinske izdatke ali nakupno košarico. Sam sem doživ-

ljal družinsko, kako se vandalizem in pošastno ibermenševstvo zlikovskih otrok lahko izživlja v osnovni šoli in v cerkvenih prostorih, celo moti bogoslužje z jezavo objestnostjo in ropotavim nastopaštvom, pa se župnik samo obrne proč, medtem ko popadljivi kaplan lahko izobči in kaznuje žrtvenega otroka, čigar starši bolj kot verjetno niso premožni. V šoli se to dajanje krivičnih prednosti imenuje sicer bolj socialistično-samoupravno – zunanja diferenciacija, ko se ve, kdo sme biti šolarski funkcionar ali funkcionarka in kdo ne. Toliko nekako plemenitih besednic uporabijo za svoj cinizem vse te oblasti nad družino, da se družina končno lahko umakne vase... Ne le otroci, tudi mož pa lahko ob vsem takšnem družinskem stanju nekako onemogoča ženino poklicno kariero, kjer so tudi razvidni razlogi za medsebojne družinske odtujitve. Mnogi družinski konflikti se torej že zaradi materialnih koristi ne dogajajo samo v razmerah socialnih družin, ampak zlasti tam, kjer je žena vključena v javno in poslovno življenje uspešnejše od moža, pravni red pa ne zagotavlja nobenih varstvenih ukrepov, da bi zavaroval vso družino pred razbitjem zaradi starševskih poklicnih karier ali medsebojne materialne nestrpnosti v družini. Pričakovanja, da se bodo družinske razmere izboljšale le in samo zaradi boljšega socialnega stanja in daljšega življenja, so se izjalovile – pozabili so namreč, da ima slehernik tudi lastno osebnost in čustveno življenje, ki pa ni vedno zgolj razumarsko in morda racionalizirano po koristoljubju, saj bi morala naposled v družinah prevladovati zastonjska ljubezen. Ljubezen in razprodaja družinskih čustev pomeni v novem tisočletju le osnovo za uspešnost enih *nad* drugimi, za oblast enih družin privoščljivo nad drugimi, ko je brezobzirnost že v šolskem otroštvu privoščljivi-

va, saj se ničesar ne boji in ničesar ne spoštuje. Temu pravijo sociopsihološko in antropološko in celo teološko new-agevsko – nova senzibilnost, ki da je izražena v ljubezni. Tranzicijsko slovensko družino potemtakem upoštevajo politično državne, občinarske oblasti in cerkvene strukture bolj po materialni plati ali po premoženjskem stanju, hkrati pa izrekajo trajnost svojega lastnega državnooblastnega ali cerkvenega prehoda kot tranzicije. Zato so značilne možne družinske sociološke in psihološke teorije le v razvitih okoljih, na katere se včasih strokovna literatura o družini nasploh tudi citatno sklicuje.

Sicer pa v slovenskih razmerah pri teoretskem obravnavanju družin praktično velja predvsem citatna referenca, ko je mogoče na kratko izvesti poljubni člen kazenskega zakonika nad družinskimi razmerji, ki jih hoče šola ali policija uničiti, sicer še ob ozadnji podpori cerkvene karitativne dejavnosti in sosedskih označevalcev, ki so pripravljeni pričati po krivem in ob krivih sumih policije in šolsko svetovalnih služb uresničujejo kakor po zakonih uničenja slovenskih družin. Kadar nameravajo občinarske oblasti, šolska oblast, cerkvene strukture uničiti dobro, omikano družino, ki se je znašla sicer v materialni stiski, uporabljajo domala vsa sredstva pregona v policijski kolaboraciji in konfidentstvu zoper slovensko družino, pri tem pa se uradne osebe zanašajo na svojo brezosebno kanclijsko zziivaštvo in na anonimno prisilo države nad označenimi družinami. Poljubno lahko uporabljajo šolska socialna služba, kriminalistična, na primer ljubljanska služba, šolskosvetovalna služba ob ravnateljskem osnovnošolskem pomočništvu kot pomagaštvu, tudi centralno socialna

lumpenproletarska in družini sovražna služba... vrsto zakonov, od zakona o kazenskem postopku do svojevrstnih "razlag" zakona o vzgoji in financiranju izobraževanja, še zlasti 72. člen tega zakona, ki govori o prostorski avtonomiji osnovne šole in vdiranju policije na osnovne šole, kjer naj po tem členu zaslišujejo kriminalisti slovenske otroke z namenom, da bi otroci sami lažno ovdili starše hudih kaznivih dejanj, kar pa se policiji ne posreči. Modeli prebivalstvene kvantifikacije po družinah so slovensko znani, kolikor se država razvija slovensko nacionalno in v smeri demokracije, ki se je otresla vzorcev komunističnega totalitarizma in enoumnih posegov v družinsko življenje.

Mnogo pišejo o preteklosti družin na pravni ravni, v resnici pa bi morali le toliko, kolikor še vedno velja družinsko-pravna smiselnost urejanja. Ker moderno in postmoderno pravo z državnimi organi nekako ščiti otroke pred starši, lahko že v šoli in organizacijsko hujska otroke proti staršem, jim ponuja vzorce objestnosti in vnemarnosti, hkrati pa medsebojno vrstniško brezobzirno tekmo. Država se na ta način hoče otresti v resnici vsakršnega posredništva družine, da je v svojem kanclijstvu in politični moči dovolj razosebljena in zase močna. Ravno na področju tako imenovane – družbene, javne – vzgoje in tako imenovanega – že osnovnošolskega – izobraževanja si pridržuje država s svojim državnim šolstvom ne le socialno kontrolo nad družino, marveč tudi predpravico, da naj češ prva vzgaja in šola otroke tako, da jih kolektivistično odtuji staršem. Tak socialistični in celo še samoupravno kolektivistični model državnosti nad družino in otroštvom uspeva prav v slovenski nacionalni državi, ki v resnici

privzema lastnosti, ki jih je imela prej družina. Zdi se, kakor da bi morala biti družina ustanovljena za državo in imeti otroke za šolsko obveznost, celo za pripravo delavstva v industrijskih in drugih delavnicah, kakor da še zmeraj vlada trdi etatizem in centralistično vodeno odločanje; in res je tako, da kaplarska nespamet odločitev izključuje prav družino v vsem, kolikor ni državna. Tako država v šoli in uradno, zlasti na področju zdravstva in sociale, celo na področju zaposlovanja povsem odpravlja človekove pravice, avtonomijo osebnosti in svobodo posameznika, celo več, zdi se, da bo država poslej zahtevala od družin, da se prijavljajo cerkveno in policijsko. Ker so podjetja v lasti le nekaterih posameznikov, ki jim državno ni nič mar razen za koristi njihovih klanov ali poslovnih, političnih, kulturnih, trgovskih, šolskih, vladnih in uradnih klik, se razširja v resnici vsebolj administracija kot državni servis totalnega nadzora, a le nad družinami, ki jih lahko nemoteno spravi v stisko in uničenje – pravna država postane nična, samovolja pa totalna in znotraj slovenskih državnih meja vsemogočna. Kdor se s takšnimi politikami, tudi z družinsko politiko ne strinja, ga pridejo lahko mladostniški gangsterji pretepet bolnega domov, družini se nemoteno krade, na primer bicikle iz tako imenovanih širnih kolesarnic, napadi na čast in dobro ime pa so že tako vsakdanji, da je treba potrpeti, saj niti šola ne cerkvenost ne uredita ničesar; prefriganost pa je v tem, da napadajo mladostniki in prehitro telesno prerasli in v moči zreli otroci, ki zverinsko napadajo, razrepenčeno žalijo in skoraj norijo v nasilju, presiti vsega in privilegirani – nad označenimi družinami, nad intelektualnimi družinami na primer. Zato država v svojem socialnem "delu" deluje kdaj kakor pretepaška in nasilna in lažniva

sodrga, obenem pa tudi policija deluje s krivimi ovadbami in lažnimi navedbami, da bi spravila družine v uničenje. Konkretno: v bežigrasjski župnijski cerkvi je treba paziti, da ne bi kje pustili kolesa med mašo tako, da ne bi občasno zapuščali maše in šli gledat, ali je kolo *označenih ljudi* že ukradeno, v šoli pa je "domenjeno", namreč "*strokovno*", da določeni segregirani otroci **ne smejo napredovati iz razreda v razred**. Pritiski na nekatere družine postajajo funkcijsko tožilsko, preganjalno policijsko in šolsko kolaborantsko nevzdržni, saj se oblasti scela zgovarjajo, da so pač novi časi in da v novem postkomunizmu ne sme biti drugače, kakor so začrtali, začrtali pa so pravzaprav uničenje slovenske dobre, prijazne, ljubeče družine. Zato namesto družinskega življenja javno ponujajo kondomizacijo, družinsko (psihološko) terapijo, ekonomske trende družinskih razprodaj...

V smislu razdružinjstva in državljenstva družine se je pojavilo šele feministično new-agevsko gibanje, ki ne le, da nasprotuje cerkvenim strukturam, medtem ko sprejema šolske oblasti, ampak si predstavlja, da že ustvarja novo kulturo abortiranja in duhovnega ali sodelavskega službenega lezbištva. Kadar se sestanejo tako imenovani strokovni timi, kjer sodelujejo zgolj osebe brez penisa, ob asistenci morebitno požensčenega frajerja, celo v pomagaštvu siceršnjega babjeka, se hočejo obnašati pobalinsko in sprejemajo pravzaprav paglavske in deško feminizirane okrutne odločitve. Same tedaj v strokovnih timih, kot se reče združbam oblastniškega slovenskega kanclijskega ženstva, si niti ne morejo več predstavljati, da bi kdaj nastopile v vlogi matere in žene – pač pa so razosebljena uradna bitja, ki ne sprejemajo izključno nobene

odgovornosti in so prav zato feministke v kliki. Ravno v takih "strokovnih timih" se kaže, da so babšeta večidel kakor aktivistke, ki že ne bodo pasivno čakale, da bodo uporabile državno moč, namreč od sodnije, zdravstva do šole in sociale, marveč feministično nastopaško, čeprav hlinjeno zahrbtno delujejo proti poštenim družinam. Celo več, takšni babji "strokovni timi" si jemljejo nekako duhovno in sodelavsko lezbiški odnos kot neodtujljivo pravico ter si celo umišljajo, da z okrutnostjo bogatijo državo in le napredovanje uradnosti v uradni državi. V resnici so samo zveste pomagačice obstoječe postkomunajzarske oblastne scaganosti in razčlovečenja, saj je uničenje sleherne družine komaj kaj več kot odklon od poročne prakse in samospozaba, da bi lahko bile ali da so kdaj same odločilne "strokovne delavke" kot nališpane in nakrišpane kanclijske lumpenproletarke. Zato se uradno-lezbiški "strokovni timi" po šolah, v centrih za socialno delo in sodnijsko skupaj "strokovno" obnašajo tako, da se sklicujejo na svoje abstraktne feministične potrebe in le na svoje gonske usmeritve, ki jih pripišejo izničenju ali označevanju družine. Ta žensko sadistična, uradno maščevalna in kanclajfuksasta "strokovnost" je v postkomunizmu že tako zelo razpasena, da bi segla celo med mladinska gibanja, kjer bi rade osebe brez penisa vplivale na dekleta, da jih usmerijo že v puberteti proti poročni praksi. Zdaj več ne lovijo dekleta v mreže svojih moških, ampak naj same izbirajo, da se odrečejo izključni vlogi žene in matere. Za nadomestek pa jim feministična slovenska uradnost ponuja moč, oblastništvo in uradno pozicijo.

Gotovo pa obstajajo tudi slovenske ženske zrele osebnosti, na primer že v poslovnem svetu, ki znajo urejati javna področja in politiko tako, da sploh ne obstaja skrb, da ne bi hotele biti ženske. Medtem pa se še vedno premnoge žene doma tudi podrejajo možem in se bojijo, da bi z družino ali z možem izgubile vse – ne zamenjajo niti družine za boljšo pozicijo. Ko bi bile razmere vsaj nekoliko bolj *meščansko* sproščene v mestih, bi se medsebojnost urejala že v šolah drugače in se ne bi lezbiško funkcionske feministke drle zoper papežev obisk itd. Paradoks pa je, da potlej prav "strokovni timi" tovarišic zahtevajo, naj družinski obravnavani člani iščejo razumevanje in lastna razmerja le znotraj družine: ko so namreč že opravile zlo. Upati je mogoče, da se bo ta ujma funkcionsko duhovnega in uradovalnega lezbištva vsaj malo unesla, ko bodo slovenske državne razmere vsaj za stopnjo bolj demokratične.

Ko ugotavljam, kako izgublja družina – sebilastne? – pravne prerogative, ugotavljam, da državi pač ni potrebna, cerkvenim strukturam pa le kot župnijsko občestveni izgovor na slovenski način. Moška vloga je očetno skoro ničvredna za državo, saj država postkomunajzarsko in slovensko pohlepno drži vse nitke represije v svojih rokah in je nadzorovalno kaznovalno nad zakonskim stanom: ko se dva poročita pred občinarskim matičarjem, bi moral vsaj mož vedeti, da ga zadeva nadalje zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih le toliko, kolikor je ta zakon uporabljen v navezavi na zakon o kazenskem postopku in na kazenski zakonik. Že dekleta torej natanko in naučeno vedo, kje si bodo našla postkomunistično oblastno varovanje – v raz-

družinjenju družine in v navidezni obstojnosti postsocialistične zakonske zveze, ki je pač le registrirana na občini; kadar pa gresta dva formalno še od matičarja pred oltar, lahko zlasti žena računa na večno zaobljubo svoje zakonske vsidranosti, ko bo vladala družini le v navezavi z državo. Samo na roditeljski sestanek je treba ali na šolske govorilne ure, pa se brž pokaže, katere matere so tudi privilegirane državno, saj bodo takšni otroci lahko odlično formalno uspevali in dosegli tudi formalno odlično stopnjo izobrazbe, ne da bi kdo vprašal, kaj pravzaprav dejansko znajo in ali bi morda utegnili postati kako izobraženi, kaj šele mogoče celo omikani. Zato so odgovori na demokratične in civilne zahteve *staršev* tolikokrat zavrnjene, tudi Vaša očetna zahteva po Vaši lastni starševski pravici in očetni odgovornosti je bila lahko šele na tej ravni zavrnjena. Kljub vednosti, da bi morala vendarle zakonitost v Republiki Sloveniji obstajati, se dogaja, da država zase plačuje vrsto strokovnih in drugih državnih služb, ki kakor da skrbijo za otroka in družino, v resnici pa se dogaja, da morajo vsi plačani uradi kot pravne osebe nad družino delovati tako, da jemljejo družini njene pravice in da dopuščajo javno in medsoslednjo hudobijo v pretiranostih. Obenem je sodelovanje družine izključeno povsem v šolskih ocenah, saj ima vsaka zaposlena tovarišica oblast ocenjevati, kakor sama hoče, pač v vednosti, da republiški šolski inšpektorat ne bo nikoli posredoval v prid družine in otroka, marveč le v sodelovanju s policijo restrikcije za družino in za nazadovanje otroka, ki se ne sme dokazati z znanjem, kaj šele z omiko in oliko. Na komunajzarsko starih osnovah se odpirajo nenehno nova področja služb za nadzorovanje zakonske zveze in družinskih razmerij, ko zlasti ženske lahkover-

no in veselo postajajo nacionalna uradna moč, kar Vam gre očitno večkrat na živce, saj Vam tovrstne osebe brez penisa ne dovolijo niti pogovora z lastnim otrokom, kakor da bi bili menda kakšen nevaren kriminallec ali napadač otrok.

Moški jemlje nekatere zakonske obveznosti, predpise, določbe, odločbe itd. še preveč zares, kolikor zna po drugi plati - kot Vaše nasprotstvo - ubežati preživnini in se izmika na vse načine celo "filozofantsko" ... - ko bi kršili bedarijo in preprečevali zlo na način, da bi moral otroški vrtec, ko bi obiskali svojega otroka, na primer vsakokrat klicati še ljudsko milico ali pozneje šola policijo, bi se hitro oni naveličali, obenem pa bi si ne drznili, da bi Vas lepo oblečenega in urejenega inženirja še sramotili povrhu; dogaja se, da matere celo otroke skrijejo ali jih pošljejo v neki drugi otroški vrtec, vendar je treba biti ustrezno logičen in iznajdljiv tudi v tem primeru ter klicati telefonsko otroške vrtce, kjer menite, da bi se zadrževal pač Vaš otrok, ko pa bi izvedeli, da je Vaša Maja v določenem vrtcu, bi se preprosto oglasili tam s kakšno slaščico in delom oblačila ter bi uredile same vzgojiteljice, da bi se z otrokom igrali, vendar hčericice ne bi smeli odpeljati. Kljub temu, da delajo vzgojiteljice nemara dolge obraze in se lahko celo obnašajo kot kakšne nezadovoljene gospodarice osorno, pa moški kot vztrajni in trmasti oče uspe - vendar mora priti v vrtec ali vsaj pred šolo. Moški objektivizem, ki ne dojame žensko čustvene zasebnosti in intuicije, si je sam kriv, da ne ukrepa dovolj prepričljivo v primerih, ko se mora upogniti, da se ne zlomi in ga ne izkoreninijo čustveno. Poznal sem ločenca, ki je sanjal noč za nočjo, kako vleče svojo hčericico iz mestne kanalizacije in se

mu je na koncu zmešalo, saj je pustil službo poslovodje in se vdal pijači, izhajal pa je sicer iz bogate in urejene družine, končal je samomorilno. - Spet učitelj ločenec, ki je bil že zaradi poklica nagnjen k pazništvu, čeprav široko razgledan človek in prijatelj, je s sinom in hčerjo imel redne stike, vendar ga je tudi metalo, ko je prišla hči v pubertetno dobo in se oblačila pozimi cigajnsko pomanjkljivo, namreč po takratni "raztrgani modi", ko je zamenjala nove škorenjce za zguljene šlape in je oče odšel uredit zamenjavo... hči se mu je poročila osemnajstletnica in je najprej benti, ker se je omožila sicer s čednim, nekoliko starejšim fantom, ki je že imel poklic, vendar sta že zaročenca bila nagnjena, da sta se oblačila in vedla po trenutni modi – kar je bodočemu tustu povzročalo nemir, saj se ni in ni mogel sprijazniti z modnimi utrinki sezonskega lišpanja in oblačenja. - Med najhujše primere ločencev pa štejem prijatelja, ki je živel z ločeno ženo kakor na koruzi skupaj, vendar si je začel pripravljati hrano sam in se je češ moral izogniti družinskemu kosilu, v velikem meščanskem stanovanju pa se je spremenil v ženinega copatarja, čeprav ločen, tako da sem ga komaj rešil, da si tudi ni vzel življenja – kakor da bi po dolgih letih zakona doživel zlom, sta se z ženo mirno ločila in je trpel zase skoraj neskončno, saj se je zbuval ob ženi v isti postelji, celo jedel je potlej družinska skupna kosila in pomil posodo, tudi je še za zabavo po kosilu kdaj igral na klavir, vendar je postal opustel možak, čustveni zlomljenec in izkoreninjenec... Teh primerov bi lahko našteval kar precej, tudi v primerih, ko so bili možje moteni – tako si je po dolgih letih srečnega zakona začel umišljati profesorček, da ima rad samo in samo debele in čez mero rejene mlade ženske ter se je ločil, žena je odšla na svoje,

on pa je začel domov vabiti iz jugoslovanskih krajev čezstokilogramske mlade debeluhinje – že pogled na debeluško ga je osrečeval in je vzel violino in igral same zaljubljene melodije... - Ali primer odličnega direktorčka, navzven tako rekoč popolnega človeka – brž ko pa je prišel domov, je hipohondrično legel na kavč, stokal in jokcal, da ga vse boli in si je izmišljal bolezni, žena pa ga je morala kopati kakor otroka, ga masirati, ga tolažiti – končno jo je srečala pamet in se je razvezala, pa četudi sta živela v obilju in bila oba na zunaj zgledna... Razkrita skrivnost je, da se *moški naveliča* ponavadi prvi svoje partnerke, celo spolni odnosi so mu sčasoma odveč in je navzven skrben mož in oče, vendar lahko neznansko trpi, ker je naveličan, morda tudi izčrpan in izgorel. Ponavadi v postelji žena terja spolni odnos, kadar začuti, da je mož v težavah, meni pač, da mu bo tako pomagala, kar ravna z ljubeznijo in intuitivno – češ, ali se bo spomnil opravila zakonske dolžnosti.

Lastna človeška vrednota sebstva in dostojanstvo sta lahko pri moškem omajana, če se izkaže, da ni lastni ženi *doma* niti enakopraven. Zato je treba blagrovati žene, ki so ponosne vsaka na svojega moža in ki možu dajejo občutek samospoštovanja in preskrbljenosti. Po začetni zaljubljenosti se namreč dogaja, da se gospodinjstvo para spremeni v nekakšno privajeno sožitje, in to sožitje lahko traja doživljenjsko. Kljub temu, da v postmodernizmu ni več patriarhalne družine, pa bi moral biti oče še naprej patriarh, če hoče živeti v družini enakovredno s svojo ženo in otroki. Država s šolo in tudi cerkvene strukture pa že skrbijo, da so že otroci dovolj zafrkanstko nevoščljivi celo do lastnih staršev,

zato mora oče z materjo vred poskrbeti, da ohrani svoj status družinskega dostojanstva.

Pomislim, koliko denarja steče v prazno za državno skrb družinskega nadzora, socialne pomoči in drugih nesmislov, medtem ko stvari ostajajo nerazrešene in zagatne ali je postsocialistična šola za šoloobvezne otroke še vedno policijsko kolaborantska, ko se v cerkvenih razmerah na primer ljubljanskih župnij niti sinodalno navznoter nič ne premakne na bolje, da bi se zajezilo pošastno nasilje privilegiranih odkrenljivcev in nesramnih vernih objestnežev, ko "družba" zbira denar za različne akcije v tako imenovano pomoč otrokom, da jih označi, označi pa jih huje, kakor so sicer kavboji žigosali svoje črede... - vsaka državna, javna, družbena pomoč otroku pomeni eno samostojno družino manj in ne samo enega potlačenga ali ožigosano segregiranega otroka več. Kajti treba je povedati naravnost, da otroci, ki kakorkoli prejmejo tako imenovano družinsko pomoč, ne smejo uspevati ne napredovati v postsocialistični slovenski šoli in jih država poskuša odvzeti ter predodeliti drugim staršem ali vsaj v zavode, v hiralnice in poboljševalnice - medtem pa davkoplačevalci plačujemo ničkoliko centrov, strokovnih služb, svetovalnih delavk, namreč poleg otroškega vrtca, osnovne šole kot za učenca in učenko obvezne državne šole, koliko namenjamo še za javni interes otroku, ki se izteče naposled v naklep uničenja družine. Brezobzirno hladnokrvni so dosedanji neusmiljeni nadzorniki nad slovensko družino in tudi šolske tovarišice, ki sicer v hudobnem, a hlinjeno zahrbtnih namerah poskušajo še zlasti odpraviti slovenske družine v skupni kolaboraciji s policijo in sodnijo. Sklice-

vanje na "moderno" družbo je docela ničesno, saj slovenstvo v mestih še vikendaško odide na rekreacijo, v šolah je poskrbljeno za prehrano vsega presitih otrok, tudi za odlične ocene privilegiranih, kolikor za sankcije označenih šoloobveznih otrok. Komunizem je takoj po 2. svetovni vojni odpravil v slovenski osnovni šoli ne le sledi nemške discipline in znanosti ali glasbe, pač zaradi krvavega okupatorja, ampak tudi sledi krščanske etike in morale ter sledi meščanske omike – lumpenproletarski element je po zgledu komunističnega diktatorja in maršalske svinje začel svinjati čez družino in je kaznoval starše politično, če niso sprejeli diktata brž in dosledno še celo z zunanjim navdušenjem. Postkomunizem ni tovrstnega golega državnega kaznovanja v šolskem kancijstvu in sicer odpravil niti po desetih letih samostojne slovenske države, ker so na oblasti še zmerom samo in zgolj bivši komunisti. Šola je privzela lastnosti družine, čeprav brez očetovstva in materinstva, vendar postkomunistično tako, da še vedno in kakor v nedogled tranzicijsko izvaja ukrepe nad otroki in družinami, ki ne ustrezajo pravzaprav komunističnim ali jugoboljševiškim standardom in vedenjskim vzorcem. Tako je vzgoja že v osnovni šoli docela zanemarljiva, državna šola pa je v svojem prisilnem nasilju obvezna za vse. Družina, ki stoji nasproti postkomunistični šoli, se je znašla v dilemi, kako naj preživi, saj se izza šolske oblasti skriva samo pendrek in zaporniški zapah za starše. Otroci naj ne bi po tej doktrini nastopali skupaj s starši, ampak kvečjemu šolsko.

Sicer pa je treba biti v postkomunajzarski in navzven videzno demokratični državi več vseh tistih protidružinskih potlačitev, da se jim človek upre karseda tvorno in dokončno. V šoli na primer nastavlja vodstvo z razredničarkami in razredniki, da ohranijo ravnateljstva in pomočništva ravnateljstev s svetovalnimi službami vred nadalje oblast, prav šoloobveznemu otroku vrsto komunajzarskih pasti, kakor da so se dobro naučili jugoslovskega prefriganega zalezovanja, odkrenljivega govorjenja mimo in zafrkavanja, vse pa v kolaboraciji posledično s policijo, torej s krivimi sumi in lažnimi ovadbami. V razredu ali drugače izberejo vedenjsko motene otroke, ki pa so ocenjeni kot "naši", torej so prav dobro ali odlično ocenjeni, te otroke se naščuva zoper žrtveno razredno jagnje, da tožarijo otroško naivno, a dovolj učinkovito kot lažnivci: - če uspe, uspe, če ne uspe, pa ne uspe, opraviči se itak nihče nikoli med krivičnicami in zlasti ne iz vrst svetovalnih služb. Potlej, če nadaljujem iskreno, komunistične prasice vzamejo otroka-grešnega kozla v precep in ga vintajo z navajalnimi vprašanji, se zanimajo za domače razmere in podobno, sploh o vsem, kar jih sploh nič ne briga, saj otroku nihče noče pomagati, pač pa išče metodo, kako bi ga potlačil in sramotil družino. Ker nihče od represivcev ali od oseb brez penisa v tovariški šolski funkciji ne izgubi službe, saj se čutijo uradne prasice dovolj skrulincano v lastnem blatu onečejano močne, da se igrajo še nekakšno uradnost nad žrtvenim otrokom, ne vedo pa, da bodo naletele posledično na odziv. Ta odziv je s strani staršev vendarle urejen tako, razen ko gre za naturalizirane slovenske državljanke in državljane, ki životarijo v nenehni nostalgiji po bivši jugodiktaturi, v kateri so imeli oblast oni, da se starši umaknejo

in šoli ne zaupajo. Tudi če pritrdijo šolski oblasti, se v primeru nastavljenih pasti umažejo in se ranijo tudi ostali starši. Ker se takim pastem ni mogoče izogniti, je treba šolski svinjak na govornih urah staršev odpreti z odprtimi in javnimi vprašanji ter s pojasnili, da vedo, kaj se dogaja. Ponavadi se mora tedaj razredničarka ali razrednik pretvarjati, da sploh ne ve, za kaj gre – ali pa pojasnjuje v skladu z navitimi citati, ki ustrezajo uradnemu pritisku na družino, vendar počne to docela neprepričljivo. – Ne le v šoli, tudi v cerkvenih strukturah postavljajo podobne zanke, vendar tam na primer šele v skavtskem katoliškem združenju, ko se vzpnejo na funkcije motene mladostne osebe ali tudi delikventni otroci, duhovni vodja v osebi patra pa zagovarja kajpak samo in samo svoje vodstvo, ne glede na resnico in pravico, obenem lahko pokaže še sadistične karakterne poteze. V cerkvenih strukturah se vendarle uredi tako, da je mogoče otroka umakniti, saj je jasno, da celo ministrirajo takšni nepridipravi in celo otroški izdajalci prijateljev, ki so brezobzirno nesramni, pa ne le med sabo, ampak tudi v obtožbah in sramotenju odraslih – pa nič, nikomur ne odgovarjajo in se jim kakor odpusti, tudi če so tatiči, saj Vam zmaknejo na primer iz denarnice v suknjiču denar, ko pridejo na obisk, pod pretvezo, da morajo na potrebo, potem pa stikljivo brž najdejo obešalnik, na obešalniku suknjič v suknjiču denarnico, v denarnici denar, ki ga nekaj, na primer vsaj 10.000 SIT zmaknejo "zase", potlej pa si delijo in igrajo v otroških kazinojih na igralne avtomate ter denar zapravijo... Vendar se tem ne zgodi nič, pač otroci, poreče tovarišica v šoli, poreče tudi pater... Vse grde in pristransko krivične stvari se dogajajo lokalšovinstično pritlehno le na območjih krajevnih skupnosti, občin, celo okrajev

– tako je družina podrejena pritiskom na sicer vsedržavni ravni, a krajevnoskupnostno samoupravno. Javnost kakor da se ne zmeni za vse mogoče uničene reči družin, saj je družbeni komunistično kolektivni egoizem naravnani v sebilastne, čeprav anomične vzorce, pa vendar v učinkovite vsakršne represivne ukrepe: tako lomijo družino na socialni ravni, na ekonomski ravni, na proizvodno delovni ravni zaposlenosti, na šolski ali vzgojnovarstveno otroško organizirani ravni, na upravni in podjetniški ravni, sicer tudi končno na zdravstveni in rekreacijski ravni. Na oblasti je namreč tista protidružinska uradovalna vseenost, ki sicer v zahodnih državah vrže zaradi malenkosti ministra ali mora pasti vlada, v Republiki Sloveniji pa se ne zgodi objestno potlačitvenim, maloumno maščevalnim kaznovalcem pravzaprav nič – nič čudnega, da se zategadelj ne morejo pojaviti nikjer navzven niti slovenski znanstveniki, kulturniki, intelektualci... Kjer ni namreč priznana niti starševska pravica, je anomija uradovalna lokalšovinitično in z nastavljanjem časovnih zank ali drugih dolžnostnih pasti. Avtonomija slovenske družine je lahko kršena uradno, kolikor se javni uslužbenci družijo v formalnih ali neformalnih zvezah, pri tem pa niso nikomur odgovorni, saj se država otrese vsakokrat domala slehernega posredništva družine.

V postindustrijski ali informacijski družbi pa se šola še vedno obnaša večidel tako, kakor da ni več potrebnih kakšnih izrazitejših poklicnih profilov, čeprav se zahteva v podjetništvu le in zgolj formalna izobrazba, ta pa je še vedno zrasla na temeljih komunističnega šolskega kolektivizma in prav takšnih pravil. Preseganje nastavljenih zank je možno sicer v dvojem: ali družina z

otrokom vred past preskoči oziroma ne stopi vanjo, ali pa se odzove tako, da pokaže na past, ki je bila pripravljena za uničenje ob lažnih informacijah; tretja možnost bi bila, da bi družina podala nastavljavkam pasti lažne informacije, potem pa bi se izkazalo, da so lažne ovadbe in krivi sumi bili docela mimo in se uradne nakane uničenja družine ali odprave starševskih pravic pokažejo za nične, saj so na krivi sledi že v izhodišču svojih uradno zahrbtnih napadov.

Diskontinuiteta v zgodovini družinskega življenja kot enovite skupnosti v zakonskih ali zunajzakonskih zvezah je meščansko vidnejša kakor na vasi, to pa iz preprostega razloga, ker se v vaškem okolju domala vsi "poznajo", vedo za rojstne dneve, vedo, kdo pijančuje, kdo je najbolj priden in podobno – pa še v vaškem okolju se znajo odružbiti ali osamosvojiti nekateri tako, da ne sodelujejo v vaški skupnosti niti sosedsko, če ni dobro ali vsaj medsosedsko človeško. Res pa je, da na vasi ni toliko šolske skrbi, saj se zagotavlja količkaj domače delo s kmečkimi opravili in z okolnim smislom za naravo. Celo spolnost otroci na vasi dojemajo bolj naravno, ko vidijo, kako žival povrže..., poleg tega pa je tudi tradicionalno hvaležna farška zavest dovolj jasno izražena in se šolske tovarišice ne morejo obnašati docela oblastno nad otroki, kaj šele anonimno. – Socialistične različice družinskega življenja v vzhodnoblokovskih državah in v jugoslovanski diktaturi po republikah in obeh svojčas socialistično podrejenih kolonijah kot v socialističnih pokrajinah so ohranjale še vedno v mestih tip meščanske družine, tudi ko so se oblasti še tako sklicevale na revolucionarni proletariat, celo več, določene privilegi-

rane družine so mestjansko vladale z vso udbomafijsko kliko v ozadju in s prisilo jugovojske nekako "samoumevno". Socialistična družina v mestu je samo nadaljevala tradicijo iz industrijskega kapitalizma, čeprav delavci s svojimi družinami niso imeli svojih hišk z ohišnico, kakor še v časih avstroogrške monarhije, tudi nameščenci niso mogli imeti svojih boljših hiš – vse se je v socializmu nabasalo v stanovanjske bloke spalnih naselij, kjer je vrvelo in še vrvi zjutraj, na odhodu v službo, kakor da je narejena sproletarizirana hlastavica samo še nasledek nekakšnega povojnega udarništva. Tudi stare stanovanjske delavske mestne kasarne industrijskih predmestij so izginile, saj je urbanizem tudi v industrijsko arhitekturni teatralizaciji napravil svoje, k sreči pa ni načel bistveno starih mestnih jeder – kot primeroma v Bukarešti, kjer je diktator postavil svojo stavbno vladno megalomanijo in zacementiral ljudstvo v gladež stradež, sam pa je bil v kultu osebnosti diktatorsko nedostopen. Struktura meščanske družine se na Slovenskem vendarle ni spreminjala v samoupravnem socializmu po notranjih, ampak vsebolj po zunanjih odnosih, saj se je modificirala socialistična vladajoča buržoazija s svojimi - ta buržoazija vlada celo samostojni Republiki Sloveniji, kakor da ne bi bila možna tukaj nobena demokracija za družino, namreč s človekovimi pravicami in s starševskimi pravicami. Socialistična revolucija s partizanščino vred ni radikalno posegla v strukturo slovenske družine – razen s poboji desetisočev nedolžnih fantov v Kočevskem Rogu, v Teharjah, na Teznem in drugod, ki niso mogli osnovati svojih družin. Ta strašna tragedija pomora vitalnih bodočih družinskih sil in očetov predstavlja še vedno tisto prehodnost od socialistične družine v postmoderno meščansko družino, ko so

sile kontinuitete zelo različne posebej na področju zakonske ali izvenzakonske zveze in družinskih razmerij, na področju starševskih pravic, v obveznem šolstvu, v socialni politiki, v družinski politiki... Vendar bo zagotovo prišlo do novega, prostejšega tipa družinskega življenja, ko bo blaginja dovolj samoumevna v urejanju medsebojnih odnosov in ko bodo tudi socialnopsihične razmere dovolj poobčene, da bo osnova zakonske zveze ljubezen, ne pa narobe.

Varuh človekovih pravic ne more zagotoviti varovanja družinskih, kaj šele starševskih pravic in dolžnosti – če ne zaradi drugega, pa s socializiranim in političnim razlogom, da ne bi prišlo do zamere. Tukaj gre očitno za enega izmed uradnih centrov med drugimi državnimi uradnimi centri.

V knjigi Nevidni ljudje sem že opisal, da je v pomenu psihoanalitičnih študij že postmodernistično zanimanje za spolnost odružbljeno: *»Nevzdržnosti socialnih razmer pa ni mogoče prikriti le s frazeologijo istosti in novega enoumja, ki zatiska oči pred novo relativno revščino, si maši ušesa pred krika odvisnih nesrečnikov ali pred molkom slovenskega samomorilstva ter si lepi usta z malomeščansko osladnostjo, kakor da ne ve za begunce, izpuščene psihiatrične primere in zapornike, za sezonce in tujce... Socialna neobčutljivost je le druga plat pretiranega socialnega "dušebrižništva" kot norčevanje iz človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ali je lahko slovenski človek lačen in izčrpan do breztelesnosti? se lahko spremeni v čistega duha časa in v rodovno enoto? v zgolj funkcijo obstoječih političnih struktur? v evolucijski biologem spolne razširjene reprodukcije?«*

Od Freuda do Foucaulta, Guattarija in Deleuza se kaže določna družbena snov spolnosti, ki se spreminja v posredništvo. To medialnost spolnega občevanja so navrh začeli prikazovati mediji, zlasti elektronski mediji, npr. v reklamah, kjer je nakazano spolno zapeljevanje moških in žensk v ekonomski propagandi ali oglaševanju hrane, obleke in obutve, avtomobila itd.

Vladimir Gajšek

VLADIMIR GAJŠEK
PISMO O DRUŽINI IN STARŠEVSTVU

I. izdaja, 2009

založila in izdala
Intelyway webmedia

za založbo
Vladimir Gajšek

uredil
Vladimir Gajšek

jezikovni pregled
Vid Gajšek

opremil in tehnično uredil
Vid Gajšek

ilustrator
Vid Gajšek

© Intelyway webmedia, 2009, Ljubljana

E✉ vladimir.gajsek@intelyway.com

E✉ vid.gajsek@intelyway.com

“... Morala ene osebe, tudi če skupna in partnerska, namreč ni veljavna, če je preozka, da bi lahko dihala v kulturi in družbi. Poročeni so močnejši, dokler so poročeni in se čutijo pomembnejši, saj ni nihče v družini prepuščen le samemu sebi, kaj šele samošnjosti. Sožitje v zakonu je družinska metafizika, le da je drugo telo utelešeno ne v partnerjih, pač pa v tretjem, to je – v otroku. Rekel bi, da je otrok metafizično konkretno bitje družine. Že zato je otrok neskončno več kot domača žival, ki nadomešča samkam in samcem na primer otroka...”

“...Človeški otrok je edino svetovno bitje, ki ga starši vzgajajo, ga oskrbujejo, učijo, ga ljubijo le zategadelj, da jih zapusti: torej ne zapusti mož žene ali žena moža, ampak so otroci vzgojeni in oskrbovani le za odhod iz družine, za dokončno izselitev...”

“...Otroški čas starih slaščičarn, nedeljskih tiho zbranih maš in tipično slovenskih nedeljskega kosila kakor da je mimo. Vendar s tem še ne more biti mimo ne materinstvo ne očetovstvo. Družinsko pravo in rodbinsko pravo še vedno velja. Le da se sedanje oblasti ne zgovarjajo na "brezrazredno družbo", ko uveljavljajo svojo politično, izvršilno in sodno moč, svojo šolsko vasezaprto ali vasezadrto oblast in svoje omejitve – le znotraj države. Država tudi v postmodernosti ne more zakriti dejstva – žlahta - raztrgana plahta. Toda vsako novo osnovanje družine bi morala država s cerkvenimi strukturami vred vendarle kakorkoli podpreti, ko bi bilo priznано materinstvo in očetovstvo enakopravno – v resnici pa se uveljavlja, kot ugotavljate, nekakšen postmoderni nalepotičeni feminizem. Nove zakonske zveze kakor da so podobne pogodbeno poslovnim zvezam, družina pa bi bila v tem primeru le še porabniška in nakupna enota. Postmoderno partnerstvo se torej razlikuje že od bivšosti. Ne gre pozabiti, da se je zgodila emancipacija žensk na javni ravni in zaposlitveno, zdaj pa bi naj družino verjetno nadomestila nekakšna potrošniška pornografizacija. Razraščanje globalne "vasi" namreč pomeni, da so se pomeščanili vsi sloji tako, da so sprejeli citoyenske norme in da se že vsak nočni čuvaj obnaša kakor burgeois. S tem se je spremenila tudi vloga deklitstva in ženstva...”